15124

C Expolitio hymnoꝝ totiꝰ anni ſecūdū vſum Sarꝝ diligētiſſime recognitoꝝ multiꝫ elucidationibꝰ aucta. Impꝛeſſa p Wynandū de Woꝛde hac in vꝛbe in parꝛochia ſcte Bꝛigide i vico anglice nūcupato (the fleteſtrete) ad ſignū ſolis ꝛmoꝛantē.

Bayntun 1512 Grays Inn

Jodocus Badius Ascensus maiozis britannie iuuentibus tum mozibus tum virtutum studiosis Salutem dicit.

Si quam ethnicis exponendis exhibemus diligentiam sanctis quoq; litteris impartiremus inuentremus profecto cum sepe non minus salis atq; lepozis in dicendo: tum vbiq; sententiarum: atq; sanctissime eruditionis longe fertiliozē segetem. Equidem (quod de me polliceri possum) fateoz cum tota fere doctozum manu nichil euangelijs esse candidius/ facili⁹/ simplicius: magisq; manifestarisq; adeq; non ab re: cū omni creature predicande nouit disertissimus atq; idem sanctissimus interpres: verum qui illis lepozē candozem non fucatam venustatem: admirabilem cum summa claritudine breuitatem: pathos sepe huberrimū/ grauitatem incōparabilem: et artificium vbiq; summū denegarit is profecto tot⁹ amusus et a litteris abhozrens michi cū primis censebitur. Hoc ea ratione dictum volui patres inueneiq; optimi. quia offendo nōnullos vir trium vocalium satis fidos interpretes qui sanctas litteras aspernent tanq; sozdidas/ negentq; pueris subministrandas: non aduertentes immo nescientes decozum quod in illis adamussim obseruatur: nesciensq; quia incultis litteris prestet cultos ac sanctos habere animos q; cultozibus ab re christiana adhozrentes. Erit modo septennis puer: dicet qua estate eneas annuersarium patri celebrarit: quaq; ad elissam appulsus sit. At nesciet: qz tempestate salnator noster aduenit: quo die eius aduentus celebratur: quis hymnus de eo canetur: aut quis sit ei⁹ hymni vera sententia. Proinde vos anglicani preceptozes imprimis laudo: qui non sic litteras colitis vt religionis obliuiscamini: quocirca vt vestris studijs opituler ad hymnoz. expositionem nonnichil cultioris litterature adijcere constitui. Valete ex officina nostra Parrhysiensi ad decimum kalendas martias. Anno pro epicnio romano. M.ccccc.ij.

16124

ISte liber dicit liber hymnorū. Et est hymnus laus dei cum cantico. Nota ergo q quatuor fuerūt principales auctores qui hymnos composuerunt. scz Gregorius/Prudent⁹/Ambrosius et Sedulius. Sed quidam vir prudens noie hilarius videns illos sic multos hymnos composuisse dignum duxit. Placuitq; quosdam in vnum colligere compendiose: et vnum breuem et vtilem tractatum componere in quo omnes hymni continentur. Prima huius autoris intentio fuit describere illas qui cantantur in prima feria: et sic deinceps consequentur secundū ordinem. ¶ Vnitas autem maxima est in hoc libello: quia eo perfecto q bene intellecto cognitionem habere possumus vnitatis et trinitatis et cunctipotentis dei. Supponitur autem theorice. id est diuine contemplationi. Sed quia mēnionem feceram de feria. ideo videamus quid sit feria. nam feria est solēnis dies. Beatus autem silvester vel Gregorius vidēs hebreos dixisse prima sabbati/secunda sabbati: et sic deinceps. Similiter videns gentiles nomina suorum deorum vel stellarum posuisse. vt Dies solis/Dies lune Dies martis/Dies mercurij et sic de alijs. Voluit ipse mutare modos eorum. scilicet hebreorum et gentilium. Et ex de causa inuenit hoc nomen feria. Sed in fine septimane seruant sabbatum: quod fecit ad figuram: quia sabbatum interpretat requies: et nos per totam ebdomadam. id est per totum spacium vite nostre (qđ currit per spacium septem dierum) debemus laborare summo conamine et diligētia vt perueniamus ad requiem et eternam beatitudinem. ¶ Vnusquisq; hymn⁹ habet suam materiam. In illis qui sunt de nocte accipit medium tempus. id est significationem ipsius temporis. scilicet vt expellat a nobis tenebras ignorantie et viciorum/et informet nos virtutibus q sanctispiritus caritate. In illis vero qui sunt de die accipit medium ipsum lumen et vult deprecari deum: vt quemadmodum illuminat sua claritate et splendore solis in corpore sic illuminet nos spiritus sanctus gratia in mente. Amen.

¶ Asceñ. Feriē ne te lateat lector a ferendis epulis dicebantur dies in quibus romani cessantes ab omni ope qđ (vt Scenola iureconsultus dixit) pretermissuz non nocere tragebant letos comitias et dies festos quocirca mirum videri potest quomodo pro die lune dicamus feriam primam: nisi sensus sit primam esse lucem a feria. id est dominica: aut nisi hoc fecerit ecclesia: vt sicut sabbato operandum instituit iudaizemus ita et feriatis diebus gentiles ritus obseruemus laborare insistq; adeo vt per contrarium ferialia vocemus minus festiua.

¶ In aduentu domini.

COnditor alme syderum/eterna lux credentiū
xp̃e redemptor omnium exaudi preces supplicum.

¶ Materia huius hymni est de aduentu christi et incarnatione eiusdē. qui de⁹ de celo descendens se exinanuit formam serui accipiens et humiliauit se vsq; ad mortem. Et qualiter est egressus de honestissima clausula virginis tanq; sponsus de thalamo suo. cui sponte oia obedivit. scz terrestria/celestia/q infernalia. ¶ Incendit etiā rogare deū vt p hanc incarnationē nr̄as preces exaudire dignet: et a sagitta dyaboli liberare. ¶ Construe. O alme conditor. i. scē creator syderū. i. stellaruz. o eterna lux. i. perpetua salus. credentium. i. xp̃ianoz fideliū. o xp̃e redēptor omnium scilicet hominū. exaudi preces supplicum. id est humiliter supplicantiū. ¶ Asceñ. Conditor. rē. huius hymni rithmo numerisq; et fere trocheus constantes artium in virtutibus mira est singula enim pondus proprietatēq; habēt. Conditor enim deducitur a condo: quod compositum est a con et do. ille ergo conditor qui simul rem totam dat quam dare non potest nisi componat: et ita conditor dicitur compositor/constructor/edificator. et precipue creator cum enim creatio fiat in instanti. ab eo prope condit. id est simul totum dat qui creat. tangit ergo in primo verbo beneficium creationis: et ita primam natiuitatem christi. de quo Johan. i. In principio erat verbum et verbum erat apud deū. rē. et Geneseos primo. In principio creauit deus celum q terrā. ¶ Alius dicit qb alendo. Alit autem cōditor. i.

creator deus ola quē cōdidit p cōservationē. Sicut enī nulla res producit ad esse sine deo:qz sine ipso factum est nichil qō factū est:ita sine eius ꝓseruatione nichil permaneret in esse. Quapropter etiā Virgiliꝰ dicit deū hoc modo omnia alere dicens. Eneydos. vi. Principio celum terras cāposqz liquentes. Lucentemqz globū luna titaniaqz astra. Spiritus intus alit. ꝛc. Et ꝙ propriū epytheti. i. attributum et proprium dei esse almum. Syderꝫ autē signāter conditorē dicit. Primo virtute argumenti a maiori. si enim syderum conditor:ergo minoꝝ atqz inferioꝝ. Unde explodit̄ hereſis eoꝝ q̄ negant deū visibiliū esse ꝓditorē:et eoꝝ qui syderā ꝛ planetas adorant aut obseruant tanqz virtutē aliquā a se et per se habentia. cū tamē sine deo creature nichil possint:quippe per quē omnia facta sunt. Ne tamē ꝛ ipse christus factus putet̄ur:cū non sit creatus/nec factus:sed genitus. dicitur eterna lux credentiū. per que verba tangitur secundū beneficiū dei. Primū enī est formationis/secundum reformationis. Est enim ꝑs deus conditor syderꝫ cū pfe ꝛ sctō spiritu:quia opera exteriora trinitatis sunt indiuisa secundū augustinū. ꝛ est lux increata:qz eterna. cū aūt additur credentiū tangitur vt dixi beneficiū reformationis per incarnationē. Quia erat lux vera que illuminat oēm hoīem venientem in hunc mundū. Chrisma dicitur a crismate. i. vnctione. interpretatur ergo vnctus/nec immerito cū sit illi regale sacerdotiū. Redemptor dicitur a redimēdo. redimo autē dicit̄ a re et emo:sed interponit̄ d/euphonie causa. sicut redeo/redibeo/redimo. Is autē emit qui rem sui iuris facit. redemit/qui eā a suo iure alienatā in pristinam conditionē emendo constituit:vt que suos a captiuitate liberat:sum⁹ autē dei per creationē:dyaboli quodāmodo (sed et ille dei est) per transgressionē:sim⁹ rursus dei per redemptionē. magnū autē est beneficiū immo ꝫm sanctū Augustinum summū in redemptione/si attenderimus preciū redemptionis: qz sanguinē suū effudit ꝓ nobis:nec sanguinē habuisset nisi incarnatus fuisset. summa ergo dilectio est incarnari voluisse vt nos redimat:qz maiorē dilectionē nemo habuit ꝙ vt animam suā ponat ꝓ amicis suis: Copiosa ergo est apud deū redēptio nr̄a q̄ totū sanguinē suū effudit in redēptionē alioꝝ nostroꝝ. Quod aūt dicitur redemptor omnium intelligendum est sicut dicitur lux que illuminat omnē hoīem. hoc est ꝙtum in ipso est. copiosa enim satis est ipsius redemptio vt mundos infinitos redimat:sed pctōres occludit lumini fores nec gratiā recipiunt. ¶ Exaudire plus est ꝙ audire:qz audit deus oēs. exaudit in nole suo petentes preces supplicū benesupplicū:qz dē humilibus dat gratiā. Supplices aūt dicuntur qui se plicant sub maiestate ꝛ dignitate alterius supplicamus ergo corpore:oramus ꝛ precam⁹ ore adoramus vtroqz. preces ergo pertinent ad oris officium:supplicitas ad corporis et cordis obsequium. Possem plura longe adducere:vnde videlicet supplicia dicta sint tormenta et preces:sed vereor nimis prolixus fieri/hec autem dixi vt ceterorum inquirendorum occasionem prebeam:ero enim in reliquis breuior.

Qui condolens interitu mortis perire seculum saluasti mundum languidum donans reis remedium.

¶ Construe. Qui condolens. i. qui est nobiscū dolens perire. i. dānare scilm interitu mortis. i. pena infernali. saluasti. i. liberasti de potestate dyaboli mundū languidum. scz in peccatis donans remedium. i. redemptionē. reis. i. peccatoribus.

¶ Aliter. Qui ꝓdolens. ꝛc. Ordo est. O christe qui condolens:vbi non dicens. i. qui est/sed qui es:est enim euocatio qui cōdolens saluasti. Interꝫ et per ibi significat̄ cōsumptionem rei. quia inter significat medium circa terminum:hoc est vsqz ad terminum. Unde interis qui nō vsqz ad terminum it. sed eundo perit. intercipitur qui in medio sit capitur vt non amplius eat:per autem significat consummationem/et ita etiam interdum consumptionem vt perit qui ita consumat iter vt non amplius eat/et ita adhuc intelligitur. Seculum a secando dicitur eo q̄ simul viuere possunt enim:quod quia centenarium fere est pro centum annis accipi solet sed pro vniuerso mundo accipi potest vt hic. Reus dicitur quicqz rem suā defendit in iudicio etiam si inuite accusetur et innocens sit: quis tamen contra reū presumptio est. accipitur sepe pro nocente. vnde dicitur reus est mortis.

16124

Vergente mundi vesperę vti sponsus the thalamo/ egressus honestissima virginis matris clausula.

¶Construe. Vergente mundi vesperę.id est appropinquāte fine mūdi: & sic egressus/vti.id est sicut sponsus scilicet egreditur de thalamo/ egressus scz: de honestissima.id est de castissima clausula matris dñi: id est de vtero scilicet marie.
¶Asceñ. Vergēte. Vergere est quasi versus agere.id est ad aliquid tendere. Sūt autē tria quib⁹ vnū est supinum. vergeo/versi/versum. verto/verti/versum. & verro/verri/vel versi versum. Vesper neutro gñe tempus est quo vesper apparet nocti.id est serotinū: et ita pro extremo tpe et fine rez ponitur. Genere alit masculino est stella veneris hesperus scilicet aut vesperus. Virgilius in georgicis. Dennig quid vesper serus vehat. Et iterum. Solis q occasum cum frigidus aera vesper. Erat autem vesper.id est vltimū euum mundi. Unde apostolus. Cum autē venit plenitudo temporis misit deus filium suum. Sed secundū Augustinū hec plenitudo temporis non erat fatalis sed voluntaria: tunc etiam venit plenitudo temporis: et nunc venit hora xpi quando eam venire voluit ab eterno. Egressus clausula grāmatice dicitur sicut et clausulam. nam exeo q egredior quando componitur cum extra accusatiuum regit: sed cum ex ablatiuum. Virgilius in bucolicis. Cuius multa meis exiret victima ceptis. Item eneid. ij. Est vrbe egressus templuz et hora sermonum. Egressum magna me ceptū arma roma. Significanter autem dicitur clausula: quia de ea dictum est: mulier circundabit virum nec alia vnq̄ circundedit salus videlicet pudicitie virginalis clausūris que vt circulus sic et circūdato salus esse debet: sed longior fio.

Cuius forti potentie genu curuantur omnia/ celestia terrestria fatentur nutu subdita.

¶Cōstrue. Et iō qz egressus es/vel qz saluasti mundū languidū forti potētie/cuius.s.xpi oia curuāt genu.s.laudando ipm/celestia.s.angeli/terrestria.i. homines fatentur subdita.i.ostentur illi subiecta/nutu.i.sponte scz ad tuam voluntatem.&c.
¶Asceñ. Cuius forti.&c. Genu curuātur aut est vna dictio aut ſ due eo modo ꝺz quo singularis plus dicit q̄ pluralis: nā qui mare nauigauit aut terram ambulauit plus fecit q̄ qui maria aut terras: ille enī totū elementū. hic plures et⁹ partem sus est particulas. Genu alit ad corporis molē spectat: nutus ad caput qō dū inclinatur submissionem etiam cordis denotat. Tractus est hic locus totus ex dicto paulo dicente Ad philippenses.ij. Et dedit illi nomen quod est sup omne nomen vt in nomine iesu omne genu flectatur: celestium: terrestrium/et infernorū: & omnis lingua confiteatur: quia dominus iesus christus in gloria est dei patris.

Te deprecamur agie venture iudex seculi/ conserua nos in tempore hostis a telo perfidi.

¶Construe. Te deprecamur ergo: quia vt dictum est. deprecamur agie.i.o sancte xpe iudex venture seculi scz in extremo iudicio: conserua nos in tēpore.i. in hac vita.i. a telo suggestione/perfidi hostis.i. diaboli (que sagitta dicitur).
¶Asceñ. Te deprecamur.i. paldā precamur. aliquādo deprecor est contra id qō fiat precor: hoc est pro: ne fiat vt deprecor adiuuāre: deprecor mortem. Qui. Sepe precor mortē mortem quoq; deprecor ideni. Agios sanctus dicit latine: est autem vocabulū mere grecum. Iudex venture: quia xps pater dedit oēm iudicium. Paraclytus etiam greca vox est: sed more quo ceteras grecas verumus dicere: paraclytus: aut saltem more greco penultima esset longa: et dicitur aduocatus aut acclamatus.

Laus honor virtus gloria deo patri et filio sancto simul paraclito in sempiterna secula. Amen.

¶ Constru. Et quia deus misit filiuꝫ scilicet christum vt nos redimeret. Ideo sit laus/honor/virtus/gloria deo patri et filio/simul. i. pariter/paracyto. id est spiritui sancto in sempiterna secula. Amen.

Te lucis ante terminū rerum creatoꝛ poscimꝰ vt solita clementia sis pꝛesul ad custodiam.

¶ Materia huius hymni est deum deprecari in inceptione noctis vt sicut deprecamur deū in inceptione diei vt eꝛ custodiat nos per totā diem ita in inceptione noctis vt nos custodiat per totam noctem deum te deprecamur. ¶ Constrve. O rerum creatoꝛ poscimus. id est petimꝰ/ante terminū lucis. id est anteꝯ de mihi do ereamꝰ/vel anteꝯ dies recedat: vt sis pꝛesul. id est speculatoꝛ vel custos ad custodiam/vel sis pꝛesul ad custodiendam animam.

¶ Ascen. Te lucis ante terminum. Ordo videtur. O creatoꝛ rerum ante terminū lucis. id est qui fuisti anteꝯ lux creata effecitur increata nos poscimus te vt sis solita clementia pꝛesul ad custodiam. Quia tamen sequētia innuit nos velle precꝛi vt per christum simus nocte sequente vsq; ad lucem mutꝛ videtur ordo poliri ei se. O creatoꝛ rerum nos poscimus te sis solita clementia. id est per solitam clemētiam nobis pꝛesul. id est primus pontifex et pꝛotectoꝛ ad custodiam. id est custodiamur ante terminum lucis. id est priusq; finiatur huꝰ diei luꝛ hoc est pꝛecamur in fine diei huius: vt pꝛestet nos nocte sequente. ¶ pꝛesul dicitur qui pꝛeest salijs hoc est primus saliozum. Salij autem erant sacerdotes martis qui saliendo pottanteq; ancilia martis sacra ferebant: accipitur autem a nobis pro quouis episcopo aut pꝛeside.

Pꝛocul recedant somnia et noctium fantasmata hoꝛstemq; nostrum compꝛime: ne polluantur coꝛpoꝛa.

¶ Constrve. (Dico sis pꝛesul ad custodiam.) pꝛocul recedant somnia. id est longe sint a nobis: et remote illusiones demonum vel pꝛane delectationes carnis/et fantasmata. id est occulte deceptiones/vel suggestiones/vel apparitiones noctium. i. malignoꝝ spirituum. ¶ Noꝛ dividitur in qꝛ partes. scilicet seꝛo/concinium. intempestum/gallicinium/cꝛepusculum/mane. Seꝛo est quando noꝛ venit. Concinium est hoꝛa quando homines cubitum pergit. Intempestum est quando homines nichil operantur. Gallicinium est quando galli emittunt voces. Cꝛepusculum est quando dubium est inter diem et noctem. Mane est quando aurora apparet. Et compꝛime nostrū hostem. id est dyabolum vel carnem nostram/ nec coꝛpoꝛa nostra polluantur scilicet aliquo malo/vel coꝛporali pollutione.

¶ Ascen. Pꝛocul recedant somnia. id est insomnia: pꝛo id est fantasmata noctis. Ne polluantur coꝛpoꝛa nocturna scilicet pollutione.

Uerbū supnū pꝛiens a patre olim exiens: qui natus oꝛbis subueniꝛs curꝛu declini tēpoꝛis.

¶ Iste hymnus continet memoꝛiā huius q̄ christus egressus est de vtero virginali sicut sponsus de thalamo suo. Et ideo omnis ei humilitaꝛ. Et nō est mirum: quia ipse descendit de patre. id est de celo. Et hec est apposito cōtra hereticos qui dicebant christum non venisse de patre quia per [illegible] Dum respondemus est. ¶ Constrve. O supernum verbum. id est dei filius pꝛiens. id est manifestans te mirabiliter exiens. id est veniens alius a patre quando scilicet incarnatus fuit/supple qui es natus scilicet a matre/subuenis. id est succurriscubi. id est mundo/curꝛu. id est pleniudine declini temporis. id est pꝛoni vel declinantis ad finem seculi.

Illumina nunc pectoꝛa tuoꝝ amoꝛe concrema audito vt pꝛeconio sint pulsa tandem lubꝛica.

¶ Construe. (Et tu qui es talis) illumina nunc in presenti. scz tuo lumine. et cōcre ma. i. accende nostra pectora. tuo amore. i. tua gratia. vt audito preconio. i. predi catione. apostoloy. Uel audito preconio prophetaꝝ lubrica peccata sunt pulsa. id est remota a nostris cordibus. tandem. id est in separatione anime a corpore.

Judexqz cum aderis/rimari facta pectoris/reddens vicem pro abditis/iustis qz regnum pro bonis.

¶ Construe. Et o supernum verbum. id est o fili dei: volens rimari. id est experiri: facta. id est peccata. pectoris. id est cogitationis: vt cum aderis. id est cum affueris iudex post. id est in fine mundi. iis reddens vicem. id est remunerationem: pro ab ditis. id est pro occultis peccatis. et iustis. id est sanctis. regnum scilicet eternum/ pro bonis scilicet operibus que in presenti seculo operati sunt.

Non demum arcemur malis/pro qualitate criminis sed cum beatis compotes/simus perennes celibes

¶ Construe. Et non arcemur. id est non constringamur. demum. id est adultimū malis. id est peccatis pro qualitate criminis. id est pro magnitudine peccatorum: sed simus compotes. id est simul potentes. cum beatis. id est sanctis. perennes. id est perpetualiter. vel perennes. id est habitatores celorum: celibes. id est ad cele stem vitam ducentes.

¶ Exceh. Uerbū supernū. hymnus satis notus. L. ubrica dicuntur loca glabra et pinguia in quibus pes non potest figi et significant obscena ⁊ carnalia. Rimari. id est inquirere tractum a porcis qui rimant. Linquirunt in rimis hoc est fissuris ter re glandem. Nō demum arcemur aut arcemur aut potius arcemur legendum est. Legendum etiam puto non perennes celibes sed perenne. Nam dicitur hic et hec perennis: et hoc perenne. vel hic perennis/hec perenna/hoc perenne. Ouidius. Anna perenna vocor. Est autem perenne qđ durat annū: vt annis toto an no fluens. dicitur perennis/et accipitur pro iugi et perpetuo. Celibes sunt quicūqz extra matrimonium viuunt sine caste siue non: sed quia sermones expectendi sunt secundum materiam subiectam in sancta litteris. celibes dicuntur quasi ce lestem vitam agentes: in qua neqz nubent neqz nubentur/sed erunt sicut angeli.

Ut clara ecce intonat/obscura qz increpat/ pellātur eminꝰ/sōnia ab ethere xps micat.

¶ Materia huius hymni similis est sicut in precedo hymno vbi dictū est q̄ christus venit olim a patre. et iam dicitur sic. Ecce clara vox. i. iohannes baptista into nat. i. terribiliter predicat et increpat quoq; obscura. id est omnia vicia seu pecca ta/et ideo omnia somnia. i. vana peccata. pellantur. id est remouentur eminus. id est longe: quia christus iam prenicat. id est fulget (ab ethere. id est a celo.

¶ Exceh. Eminus dicitur quasi ex manibus. vt telum quod eminus iacitur: ⁊ ita ac cipitur quasi de longinquo.

Mens iam resurgat turbida/que sorde extat saucia/ sydus refulget iam nouum/vt tollat omne noxium.

¶ Cōstrue. Et ideo. Mens nostra turbida. id est maculata. resurgat scilicet a vitiis que scilicet mens extat saucia. id est manet vulnerata. sorde. id est peccato ⁊ be ne dicit. q̄ surgat mens. quia sydus. id est christus. refulget iam. i. resplendet per spiritum sanctum. nobis scilicet natum de virgine. vt tollat. id est remoueat a no bis peccatoribus. omne noxium. id est omne peccatum. ¶ Dicitur etiam matuti no scz lucis sydere. quia vanū est vobis ante lucem surgere.

Et rursum agnus mittitur/laxare gratis debitum om nes pro indulgentia/vocem demus cum lachrymis.

¶ Construe. Agnus.i. deus filius.mittitur.id est destinatur.eiusdem.id est ve ceius.lazare.id est remediare.debitum.id est originale peccatum. vel fuit pena peccati.gratis.id est dono seu sponte sua.et sine aliqua remuneratione.et ideo ōēs demus scilicet deo vocem.cum lachrymis.id est confessionem peccatoꝝ cum cō ritione.pro indulgentia.id est remissione peccatorum.

Secundo vt cum fulserit / mundumq; horroꝝ cinxerit / non pro reatu puniat / sed pius nos tūc protegat. Presta pater. ꝛc.

¶ Construe. Bene dico demus vocem cum lachrymis: vt cum ille agnus fulserit. id est fulgens aduenerit. secundo aduentu. id est in iudicio. et horroꝝ. id est pauoꝝ cinxerit. id est circumderit. mundum. id est mundanos: vt non puniat. id est damnet pro reatu. id est pro peccato: sed pius scilicet christus nos tunc protegat. id est defendat a potestate dyaboli.

Uēni redēptor gentiū ostende partū virginis
miretur omne seculum talis decet partus deum

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad deum vt veniat ostendere nobis partū beate virginis marie non fuisse ex virili semine. sed diuino spiritu cooperante esse factū et qualiter egressus est a patre et regressus ad patrem. et qualiter est equalis patri. Et loquitur de presenti tanq; de futuro. Construe. O christe qui es redēptor gentium. id est omniū hominum. veni. id est appropinqua membris nostris et ostende. id est pande nobis partum. virginis. scilicet beate marie/et videō omne seculum. id est totus mundus. miretur. id est admiretur: quia talis partus decet. id est decens est. deum. scilicet omnipotentem creatorem celi et terre nasci sine virili semine. ¶ Unde decet/hic est personalis sicut illic. Te decet hymnus deus in syon. Non dicas veni. id est accede mentibus: quia accedo accusatiuum regit. Encipsimo. Accessis scopulos.

Non ex virili semine / sed mistico spiramine / verbum dei factum caro / fructusq; ventris floruit.

¶ Construe. (vere talis partus decet deum. qz) Non ex virili semine supplenatus est dominus iesus christus. sed mistico spiramine. id est secreta et sancta operatione ac dispositione spiritussancti. verbum dei. id est filius dei omnipotentis sacrq; supple est caro. id est homo. et fructus ventris. scilicet beate marie floruit. scilicet creuit: quia beata virgo maria fuit ramus et filius eius iesus christus est flos.

Alnus tumescit virginis / claustra pudoris permanent
vexilla virtutum micant / versatur in templo deus

¶ Construe. Et ecce alnus virginis. i. venter beate marie. tumescit. id est crescit. et tamen claustra pudoris. id est clausura virginitatis permanet scz integra et illesa (quia virginitas in ea non est violata) et vexilla virtutū. i. miracula sancta micāt. id est fulgent. scilz per totum mundum. Uel virtutum quasi deus est vexillum. id est custos. et ideo deus versatur in templo. quia receptus est a Symeone in templo. vel versatur in templo. id est in vtero beate marie virginis.

Procedens de thalamo suo pudoris aula regia
geminē gygas substantie alacris vt curreat viam.

¶ Construe. Christus procedens. id est veniēs de thalamo suo. id est de vtero matris eque ipsa maria fuit et lectus castitatis scilicet de regia quia pudoris id est de palatio regali et supple existens gygas gemine substātie scz diuinitatis et humā

16124

ritu sit quia christus est deus et homo. Et dicitur gygas eo q̄ inseparabiliter et irrevocabiliter ad viam humanī nobis occurrit. Unde ps. Exultauit vt gygas ad. ē. vt alacris id est velox currat viam. id est transeat de hac mundo ad patrem. Dicitur etiam hic alacer. sc̄z Teren. etis alacris de masculo dixit.

Egressus eius a patre/regressus eius ad patrem/excursus vsq; ad inferos/recursus ad sedem dei.

¶ Construe. Egressus eius a patre. supple fuit quando descendit in virginis vterum/regressus eius ad patrem quando rediit in celum. Unde. A summo celo. ⁊ ē. et egressio eius vsq; ad summū ei⁹. Unde euangelista. Ego veni a patre in mundū iterum relinquo mundum et vado ad patrem excursus vsq; ad inferos. id est descendit ad inferna. recursus ad sedem dei. id est ascendit ad dexteram dei patris.

Equalis eterno patri/carnis tropheo accingere/infirma nostri corporis virtute firmans perpetim.

¶ Construe. Et tu christe. scilicet es equalis eterno patri sm̄ diuinitatem accingere/tropheo. i. victoria carnis: quia per carnem triumphauit dyabolum. et sup. eu christe formans. id est robotans/perpetim. id est perpetue/virtute. i. cū virtute infirma corporis. i. vitia et fragilitates nostri corporis.

Presepe tam fulget tuum/lumenq; nox spirat nouum/quod nulla nox interpollet/fideq; iugi luceat.

¶ Construe. Uere procedis de thalamo o tu christe: quia presepe tuum. id est ecclesia sancta tam fulget. id est splendet (supple virtutibus) et nox spirat. id est emittit. nouum lumen. id est sūum natum sine peccato: quod scilicet lumen. nulla nox id est nulla obscuritas hereticorum (quia plures heritici dicunt deum non accepisse carnem humanam) interpollet. id est obscuret. et luceat scilicet lumen tuum/iugi fide. id est assidua virtute.

Saluator mūdi dñe/qui nos saluasti hodie/in hac nocte nos protege/et salua omni tempore

¶ Construe. O domine tu dico saluator. id est redemptor mundi qui saluasti nos hodie. protege. id est defende nos scilicet homines in hac nocte: et scilicet tu salua nos omni tempore. id est semper. Dicitur autem in completorio.

Adesto nūc propitius/et parce supplicantibus/tu dele nostra crimina/tu tenebras illumina.

¶ Cōstrue (Tu dñe) adesto. i. presens sis. propitius. i. mitis vel clemens/et tu parce. id est indulge. supplicantibus. id est rogantibus. ⁊ dele. i. absterge vel remoue nostra crimina supple et illumina. id est clarifica. tenebras scilicet nostras.

Ne mentem somnus opprimat/nec hostis nos surripiat/nec illis caro petimus/cōmaculetur sordibus.

¶ Cōstrue. Nos petim⁹ ne somn⁹ opprimat. i. destruat mentē supple nostrā nec hostis. i. diabolus surripiat nos supple. et petimus. i. desideramus. nec pro nr. ne caro cōmaculetur. i. vilescat vllis sordibus. i. aliquibus peccatis siue vitijs.

Te reformator sensuum/votis precamur cordium/vt puri castis mentibus/surgamus a cubilibus.

¶ Cōstrue. O iesu reformator sensuum nos precamur. i. rogamus te sc̄z reformare tuē sensuū votis. i. desiderijs. cordiū. i. cogitationū vt sc̄z nos puri. i. sincerī vel immaculati. surgamus a cubilibus. castis mentibus. id est cū castis cogitationibus.

A Solis ortus cardine/ad vsq; terre limitem/
xpm canam' principem natū maria virgine.

¶Istud metrū est idē qđ in superiori. In hoc hymno agitur de incarnatione dñi et de nativitate eius. quō scz puerpera extra est illum q̄ vniuersa ex nichilo creauit/et nō abhorruit iacere in presepio. Et primaz ille hymn' cū superiori. Dicit enī q̄ celum/terra/et mare: et ola que eis sunt cantic deoq; ab ortu solis vsq; ad occasum vniuersus mundus laudat deum. Uel aliter dici q̄ eius presepe ita fulget nouo lumine: et ideo canamus natum de maria virgine. et hoc est quod dicit. ¶Cōstrue. Nos christiani canam' .id est laudamus: a cardine ortus solis .id est ab origine mundi. vel a cardine ortus solis .i. ab oriente mundi vsq; ad limitē terre .i. ad occidentē xpm principē .i. regē. natū .i. genitū maria virgine .i. ex vtero marie virginis ¶Seruauit autem ordinem litterarū etiam in sequentibus sed confusus est postea.

Beatus auctor seculi/servile corpus induit/vt carne
carnem liberans/ne perderet quos condidit.

¶Construe. Beatus auctor bene dico q̄ debemus deum laudare. quia beatus auctor .id est factor/secūn .id est mundi. induit .id est assumpsit. servile corpus .id est humanam carnem. vt ipse liberans carnem .id est nostram humanitatem. carne .i. sua. ne pro vt non perderet .i. homines illos quos condidit .i. creauit.

Caste parentis viscera/celestis intrat gratia/venter
puelle baiulat/secreta que non nouerat.

¶Construe. Caste parentis viscera. Et vere induit servile corpus: qz celestis gratia. scz xpc intrat viscera .i. vterum caste parentis. scz virginis marie: et sic venter .i. vterus puelle. scilicet marie. baiulat .id est portat. secreta scilicet celestia. que scilicet secreta non nouerat. scilicet ante conceptionem. Uel que quanta perfecte noscere non poterat.

Domus pudici pectoris/templum repente fit dei/in
tacta nesciens virum/verbo concepit filium.

¶Et vere baiulat secreta que nō nouerat. Ideo construe sic. Domus .i. anima pudica pectoris .i. puri cordis. scz marie. fit .i. efficit. repēte .i. cito tēplum dei .i. spiritus domus dico intacta .i. corrupta nesciēs virū per carnis pmixtionē cōcepit filium scz xpm. verbo .i. q verbum quo ipsa dixerat ad gabrielem dicens (Ecce ancilla domini fiat michi secundum verbum tuum) vel verbo .id est per verbum quod dixit gabriel ad ipsam. Unde dixit. Ecce concipies et paries filium.

Enixa est puerpera/quem gabriel predixerat/quem
matris aluo gestiens/clausus iohannes senserat.

¶Dico q̄ concepit verbo vere: qz puerpera .i. maria pariēs puer enixa est .i. peperit filiū quē filiū gabriel ille archangelus predixerat nascitur: et quem iohannes baptista. clausus .i. inclusus aluo .id est in vtero matris sue elyzabeth senserat .id est cognouerat. gestiens .id est gaudens: et pre letitia exultans.

Feno iacere pertulit/presepe non abhorruit/paruoq;
lacte pastus est/per quem nec ales esurit.

¶Cōstrue. Et postq̄ xpc natus est ex virgine maria. pertulit .id est passus est iacere .i. quiescere. feno .i. in feno. et non abhorruit .i. non refutauit. presepe .i. stabulo et scilicet christus passus est .id est nutritus paruo lacte virginis marie. per quem scilicet xpm: nec pro non/et ales .i. nutrix scz maria a qua xpc nutriebatur non esurit .id est non passa est famē: qz matres lactantes pueros magis esurūt et sitiunt

16124

alīs holbus: sed maria xpm lactabat ꝙ xps ipsam regebat/ideo nō plus sitiuit nec esurijt. Melior intellectio est vt per alterum autem intelligam⁹ ꝙ dixam virginem vt filium sitisse ꝙ esurijsse sepe notū est. vel⁹ vult dicere q̄ qui volucres celi pascit vt dicitur Matthei vi. et Luce. xi. Et qui dat lumentis escā ipsoꝝ ꝙ pullis corvoꝝ invocantib⁹ esurijt ōt in ps. equi. Hic est qui omnia alimenta nutrit voluit virgina li lacte pasci tus esse. Et intelligā ibem⁹ de pullo corvoꝝ: qz corui dicunt filū ne gligere sed industria nature illic relinquunt vermes vnde pulli nutriunt. Id aūt fit ex fiducia dei. Unde iob. xxxviij. Quis preparat corvo escā suā qñ pulli ei⁹ clamāt ad deū vagātes eo q̄ nō habent cibos. q.d. non alius nisi deus. Dic ergo per quē nec ales. i. ne ales quidē. s. corvus esurit. i. esurire nimis patitur.

Gaudet chorus celestium ⁊ angeli canūt deo palamqz fit pastoribus pastor creator omnium.

¶ Cōstrue. Et qz xps natus est/chorus. i. societas celestiū spirituū gaudet. i. letat et angeli. i. throni et dñationes principatus et potestates: et sic de ceteris canūt. i. cantāt deo. s. glorioso. qz p v/et pastor creator oīm. s. rerū fit palam. i. manifestat pastoribus iuxta turrim Abnaz ad quem locū pastores sicut et modo pro cōsuetudine habebant vigilare super greges suos: ꝙ erat ibi planicies terre apta pastoribus illius regionis ad seruandum ibi vigilias noctis super greges eorum.

Nolitis herodes impie christum venire quid times nō eripit mortalia qui regnat dat celestia

¶ Materia huius hymni est cōclamatio quā facim⁹ contra herodē qui audita xpi natiuitate amittere regnū timuit: ideo multos pueros interfecit. etiam xpm interficere. ¶ Intentio autoris est tractare de tribus miraculis magnis que in die epyphanie facta sunt. Primo de trium magoꝝ apparitione q̄ stellam. Deinde in vinum transmutatione. Et de xpi baptismo in iordane. Et etiam de puerꝝ per herodem interfectis. ¶ Nota q̄ hymn⁹ iste cōtinuat superiori: ita quia dixi q̄ xps natus est et passus est tacere feno: vnde herodes de natiuitate eius turbatus occidit multos pueros/timens ne regnū suum amitteret: sed stulte fecit: quia ille qui est rex regum et dñs dñantiū non venit vt regnum ei auferret: sed vt totū mundū tantis criminibus involutū a peccatis liberaret. ideo dicit. ¶ Construe: O impie hostis herodes quid. i. cur times xpm venire: quia ipse non eripit mortalia regna qui dat celestia regna.

Ibant magi quā viderant stellā sequentes p̄uiam lumen requirunt lumine deum fatentur munere.

¶ Construe. Magi. id est reges ibant quesitū christum ꝙ adorare eum sequentes stellam p̄uiam. i. precedentē quam viderant ꝙ requirunt lumen scz xpm lumine cum stella et fatentur deū munere. scz auro/thure/et myrrha.

Lauacra puri gurgitis celestis agnus attulit peccata que non detulit nos abluendo sustulit.

¶ Construe. Celestis agn⁹. i. xps/attulit. i. sustcipit/lauacra. i. baptismū puri gurgitis. scz iordanis/⁊ sustulit. i. abstulit a nobis abluendo nos per baptismū pcā. id est crimina: que pcā non detulit. i. sceū non portauit: quia ipse mūdus erat ab omni pcō tam actuali q̄ originali.

Notum genus potentie aque rubescunt hydrie/ vinum qz iussa fundere mutauit vnda originem.

¶ Con. Nouū gen⁹. i. inauditū opus potētie. i. miraculoꝝ: qz aque infuse hydrie rubescit. i. rubeū fit ꝙ v/a vnda. i. aqua infusa hydrie/iussa. i. pcepta/fundere. i. effundere. vinū mutauit originē. i. naturā suā: qz ad verbū dñi aqua facta est vinū

A patre vnigenitus ad nos venit per virginem baptisma cruce consecrans cunctos fideles generans.

¶Construe. Unigenitus supple filiꝰ .i. xps/ venit .i. descendit a patre supple in diuinis ad nos supple homines per virginem supple mariam/ christus dico consecrans baptisma cruce generans cunctos fideles .i. christianos.

De celo celsus prodijt accepit formam hominis facturam morte redimens gaudia vite largiens.

¶Construe. Xps dico celsus .i. altus vel potens/ prodijt .i. venit de celo. Xps dico accepit .i. induit/ formam, .i. similitudinē hominis. Xps dico redimens factuꝝ scz suam .i. hominē morte .i. per mortem. Xps dico largiens. id est dans gaudia vite supple eterne.

Hoc te redēptor quesumus illabere propitius clarūq; nostris sensibus lumen prebe fidelibus.

¶Construe. O redemptor. id est saluator/ nos quesumus. id est rogamus te, hoc id est propter hoc illabere ppitius: q; pro et/ et prebe .i. concede vel da nostris fidelibus mentibus clarum lumen.

Mane nobiscum domine noctem obscuram remoue: omne delictum ablue piam medelam tribue.

¶Construe. O domine .i. xpe mane nobiscum/ et o dñe remoue obscurā noctem: et o domine ablue, id est munda/ omne delictum .i. omne peccatum sine vitium/ et supple o domine tribue. id est concede vel da/ piam medelam .i. pium remediū contra peccata.

Quem iam venisse nouimus redire item credimꝰ sceptrum tuū inclitum tuo defende clipeo. Gloria.

¶Construe. Quem scilz dñm/ nos nouimꝰ .i. cognouimꝰ/ venisse .i. q; venit itē nos credimus supple eum redire. scilz in die iudicij tu dñe defende tuum inclitum sceptrum .i. tuum gloriosum regnum christi fidelium/ tuo clipeo. id est tua cruce.

¶Scribitur autem sceptrum non ceptrum. vt greci dicunt.

DEus creator omnium polique rector vestiens diem decoro lumine noctem soporis gratia.

¶Materia huius hymni est deprecatio ad deum: vt per diem q; noctem simus ab illo adiuti q; defensi a noxijs. Tres versus primi sibi coherent: et ita commode legentur simul. Primus versus exordium sumit a qualitatib⁹ diei et noctis hoc modo. ¶Con. O deus creator omniū rerum: q; pro et/ q; rector poli .i. celi/ vestiens. id est exornās diem scz artificialem decoro lumine. id est claro sole: et vestiens noctem. id est tempus nocturnum gratia soporis. id est quiete dormitionis: et hoc in finem qui sequitur.

Artus solutos vt quies reddat laboris vsui mentesq; fessus alleuet luctusq; soluat anxios.

¶Cōstrue. Ut .s. des .i. reges nocturna reddat .i. restituat vsui .i. exercitio laboris artus solutos .i. membra dissoluta q; neruata p motus diurnos: q; p q;/ q; alleuet .i. recreet q; mentes fessas .i. alios fatigatos p diēq; p q;/ et soluat .i. tollat anxios luctꝰ .i. angustias tristicias mētis (qz si diceret) Ad hoc velit deꝰ nocte gra soporis: vt alias fessa p labores diurnos intrinsece q; extrinsece p requiē nocturnā reficerent angustie qq; oēs q; tristicie in die occurrētes p eandē requiē deponerēt: ac obliuiscerent

16124

Grates peracto iam die et noctis exoȝtu pȝeces votis reos vt adiuues hymnum canentes soluimus.

¶ Hic perficitur sententia versuum precedentiū. Et fit gratiarum exhibitio cū oratione in hunc modum. Construe. O deus creator oīm. qē. nos canentes hymnū/hoc est canentiū laudes soluimus. i. reddimus tibi. votis. id est desideriis totis grates. id est gratias. die peracto. id est finem producto. iam. id est nunc. hoc est feliciter diem presentem transiuimus (et supple soluimus) preces votis scilicet omnibus. in exoȝtu. id est in principio aduentus noctis. vt adiuues. id est auxiliū des nos reos. id est criminosos homines. Et breuiter vt vita custodias nos nocte futura sicut fecisti de quo gratias dicimus die preterita.

Te coȝdis ima concinant/te voȝ cāndȝa concrepet/te diligat castus amoȝ/te mens adoȝet sobȝia.

¶ Construe. Te ergo/ima. i. intima coȝdis. concinant. id est laudent te. scilicet deum. et canora vox. id est dulciter canens. concrepet te. id est concrepando laudet et amoȝ castus. id est pudicus diligat te: et sobȝia mens. id est sobrie viuens: adoret te (quasi diceret). Ita adiuues o deus nos reos et calificatos seruos omni tempoȝe vt ex totis viribus te laudare et honorare possumus: et est modus excellentis laudis deo exhibende ordinatus in finem qui sequitur.

Vt cum pȝofunda clauserit diem caligo noctium: fi/fides tenebȝas nesciat/et noȝ fidei luceat.

¶ Construe. Vt cum. id est quando. profunda caligo. id est densa obscuritas: noctium clauserit. id est finierit diem nostrum extremum: fides nostra nesciat tenebras. id est hereles seu peccata quibus obscurer. et noȝ luceat fidei: ita noctis tempoȝe virtus fidei in nobis semper eluceat.

Doȝmire mentem ne sinas doȝmire culpa nouerit castos fides refrigeret: somni vapoȝem temperet.

¶ Construe. Et ob hoc. O deus: ne sinas. id est non permittas. mentem. id est coȝ nostrum. doȝmire. id est sopori intendere q̄ tuum seruitium per hoc deficiat et negligatur. sed culpa. id est peccandi pronitas seu inclinatio. nouerit doȝmire. id est quiescere. fides refrigeret. id est frigidos faciat. castos. scilȝ nos pudicos sic q̄ extinguiat in nobis calores passionū noxiarum et temperet. id est mitiget. vapoȝem id est dulcedinem et delectationem somni. ne indispositi fiamus a te laudandum omni tempoȝe.

Exutat sensu lubȝico/te coȝdis alta somnient/ne hostis inuidi dolo pauoȝ quietos suscitet.

¶ Hic declaratur latius versus precedens sic. ¶ Cōstrue. Alta. i. elevatiōes cogitandi: coȝdis. i. nostri exuta. i. denudata lubȝico sensu. i. immundo conceptu somnient te. i. habeant te pro materia somniandi: ne pauoȝ. i. metus vel fragilitas humani coȝporis: suscitet. i. expurget faciat quietos. i. pacificos: sup. animo nostro dolo. id est per dolum: mundi hostis. i. dyaboli qui inuidet semp paci et trā quillitati animi nostri. et laborat fugȝestionibus suis nos instigare ad pȝauos actus.

Chȝistum rogemus et patrem/chȝisti pariteȝq̄ spiritum/vnū potens per omnia foue pȝecantes trinitas.

¶ Ista est oratio ad sanctā trinitatē. Construe. Nos rogemus xp̄m. i. filium dei. et patrem. s. in diuinis. et spiritum xp̄i: patrisq̄. s. hoc modo. O trinitas. s. existens vnum. i. vna essentia potens per oīa in celo ⁊ in terra. ⁊c. foue. i. nutri tuus ⁊ suscī-

pe precantes.id est nos rogantes.Amen.

Primo dieꝝ oīm quo mūdus extat cōditus vel quo resurgēs conditoꝛ nos morte vita liberet.

¶Materia huius hymni est commendatio dominici dieiet commēdat eum per partes.he sunt partes q mundus conditus fuit tali die quo christus resurrexit.et per hanc commendationem beatus Gregorius vult monere nos ad honorem dominice diei de lecto mane surgere. ¶Dominicus vero dies merito et cum discretione omnium dierum primus dicitur:quia dicitur primus respectu omniū creaturarum. Tertius etiam dicitur respectu resurrectionis dominice:quia christus tertia die resurrexit. Octauus enam dicitur respectu octaui diei:quia in octaua die omnes resurgere debemus ad eternam vitā.Et ideo queramus in dominico die quo christus resurrexit vel in die iudicij qui dicitur sacratus:quia tunc bona bonis et mala malis reddentur. ¶Descendēdo ergo ad litteram dico dominicam diem maiorem esse omnibus aliis diebus:quia tūc mūdus fuit cōditus. Et christus resurrexit eodem die.ergo habet primatum super omnes alios dies.ergo maioꝛ est aliis diebus per locum a partibus enumeratis:vel a positione antecedentis.

¶Construe. O fratres omnes surgamus in primo die dierum omnium. id est in dominico die.ocius.id est citius q̄ in aliis temporibus:quo scilicet dominico die. mundus extat conditus.id est factus vel pro q quo die conditoꝛ.id est creatoꝛ omnium creaturarum resurgēs a morte nos liberauit ab inferno vel a potestate dyaboli.Ocyus est aduerbium comparatiuum carens positiuo latine:sed grece dicitur okys.velox vnde fugi potest ociter.

Pulsis procul toꝛporibus surgamus oēs ocius et nocte queramus pium sicut prophetam nouimus.

¶Construe.Surgamus dico a nostris toꝛporibus.i.peccatis et vitijs:q nō solum modo surgamus:sed queramus per obseruationē mandatoꝝ piū.i.deū in hac nocte.sicut nouim⁹ prophetā dauid deū quesiuisse.sicut ipse ait.Media nocte surgebam ad cōfitendū tibi.ꝛc.Et iteꝝ dicit idē.Lauabo per singulas noctes lectū meū:lachrymis meis stratū meū rigabo.Unde in omelia beati Gregorij legit de quodā viro qui postq̄ aliquantulum soporis coꝛpoꝛi suo dedisset extra mediā noctē surgebat q vigilias perorabat q̄ tamdiu hoc fecit donec facta est voꝛ de celo a domino dicens.Peccatum dimissum est:surge et noli ammodo peccare.

Nostras preces vt audiat/suamq̄ dextram porrigat expiatos sordibus reddat polorum sedibus.

¶Construe. (Surgamus inquā)et queramus pium.scilicet deum.vt audiat nostras preces.id est orationes(pro vitandis vitijs et pro acquirendis virtutibus) et porrigat.id est donet suam dexteram.id est suum auxilium.supple nobis.q expiatos. id est absolutos et purgatos a vitijs vel sordibus viciorum reddat. id est concedat sedibus polorum.id est celorum/et angelorum. id est ponat nos in regno celorum.

Vt quicq̄ sacratissimo huius diei tempoꝛe/horis quietos psallimus/donis quietis muneret.

¶Construe. Reddat inq̄ nos poloꝝ sedib⁹ vt muneret.id est appremiat nos beatis donis.id est donis celestibus.quicq̄.i.quicunq̄ psallimus.i.canimus.scilz dño deo nr̄o.quietis horis.i.horis noctis.in tempe sacratissimo.i.sanctissimo(quo x̄ps resurrexit)huius diei.scz dominice.vel muneret in sacris tempib⁹ id est in die iudicij(Qui dies ideo dicitur sacratus.quia tunc bona bonis q mala malis reddent q dabuntur)Sed quia superiora per nos habere nequiuimus:vertit se tunc ad christum.et monet nos q deprecemur ipsum quatenus omnis libido et omnis macula remoueatur a nobis.

16124

Jam nunc paterna claritas te postulamus affatim absit libido sordidans & omnis actus noxius.

¶ Construe. Jam postulamus te nunc o paterna claritas/affatim .i. abundanter vt libido .id est luxuria: et mala concupiscentia: libido dico sordidans corpora nostra: et omnis actus noxius .id est nocivus: & omne opus malum/absit .i. longe sit remotum/ne anima cum corpore sordescat.

Ne feda sit vel lubrica nostri compago corporis per quod auerni ignibus ipsi crememur acrius

¶ Construe (Ideo te postulam⁹) ne feda sit .i. sordibus plena vel lubrica .i. labilis ad luxuriā: compago nostri corporis .i. cōiunctione alie et corporis (que tunc ōr feda qñ caro preest virtuti: et ratio est pulchra qñ predominat corpori: vel deprecamur vt caro subeat menti (p qō .s. compaginē male vsam: crememur anima et corpore .i. crememur acrius .id est valde acriter/ ignibus .i. doloribus: et cruciatibus auerni .id est inferni. Auernus dicit ab a qō est sine et ver veris qō est delectano quasi sine vere .i. delectatione. Auern⁹ autem est locus in inferno vbi semper est ignis in quo impij crem abuntur: qui in hac vita in peccatis et vanitatibus mundi delicate vixerunt. ¶ Compago dicit in ntō vt compages: sed rarissime sūt obli qui a ntō compago. Auerni ōr qō sine auibus sit que super eum locum campane ſtalie volare ne quibant ob grauitatē odoris. Testis est seruius ad illud .vi. eneidō. Facilis descensus auerni.

Ob hoc redemptor quesumus vt probra nostra diluas vite perennis commoda nobis benigne conferas.

¶ Construe (Et qz timemus vt ignibus crememur ideo) O redemptor quesum⁹ id est cū desiderio querim⁹ & rogam⁹ ob hoc .i. propter hoc: vt diluas nostra probra .i. peccata et mala que probant aiam & corpus: benigne conferas .i. concedas nobis commoda scz bona et vtilia perpetua: perennis vite .i. eterne glorie.

Quo carnis actu exules effecti ipsi celibes vt prestolemur cernui melos canamus glorie.

¶ Cōstrue. Quo p vt: exules nos peregrini a celesti patria actu .i. operatione carnis (quēadmodū ipse qui est alienus a patria) ōr exul & peregrinus .i. longe remotus a patriā. Sic et nos debem⁹ esse remoti ab actu carnis per bona opera: vt sic cernui .i. humiles prestolemur .i. expectamus (Unde. Prestolor expecto/ prestolor querere dico) mereamur effecti celibes .i. celestes ad vitam eternā ducentes: vel cernui inclyti & oculos sursum tendentes ad dominū canam⁹ .i. pferamus melos. id est dulcem cantum ore et corde glorie .i. ad honorem tue laudis. Bene enī cantat qui a peccatis cessat. &c.

Presta pater pijssime patrique compar vnice cum spiritu paraclyto regnes per omne seculum.

¶ Construe. O pijssime (qui mundasti nos a vitijs) pater .i. o creator & auctor oīm rerum: et o vnice .i. o xpe fili dei vini: vnice dico compar .i. equalis fm dignitatē patri omnipotenti (in pugillo celum: et terram continenti) tu scz xps regnās (supple es) cum spiritu paraclito .i. consolatore: per omne seculum .i. ante offia secula presta .id est dona seu concede nobis ea que supra diximus scilicet vt a vitijs abstinēdo/in virtutibus perseuerare valeamus. Amen .i. fiat.

Eterne rex cōditor/noctē diemq; qui regis et temporum das tempora vt alleues fastidium

Expositio Hymnoꝝ.

¶ Materia huius hymni est cōmendatio dñici diei. Eterne .i. sine initio ⁊ fine. Et distingunt qō distat inter eternū/ꝑpetuū/sempiternū/⁊ tpale. Eternū est qō caret principio et fine: vt deus. Perpetuū habet principiū cū tpe: ⁊ habet finē: vt mūdus Sempiternū est qō habz principiū sub tempore nec habebit finē: vt anima. Temporale est quod incipit cum tempore/ et etiam habet finem: vt corpus nostrum.

¶ Construe. Eterne rerum conditor .id est factor/qui regis .id est disponis et gubernas noctem .id est peccatorem vel dyabolum: et qui regis diem .id est deū vel iustum: et das tempora .id est diuersitatem/temporum .id est spacium huius vite vt alleues fastidium .id est remoueas laborem nostrum. Eterne sapiēs fuit vt homines subleuares fastidia temporū mira delectatione variatoꝝ. Nam si semper noꝛ esset homo deficeret ⁊ periret. Etiam si semper dies esset homo nimio labore studio affectus periret deficeret. Et ideo dominus deus misertus est nostri et noctis spacium conuenienter ponendo terminum: et temporibus tempora dedit cōuenientia. ¶ Et nota ꝙ quemadmodum/animus construitur ex quatuoꝛ temporibus. scz ex vere/estate/autumno/et hyeme. ita homo ex quatuoꝛ elementis. scilicet ex aqua/terra/aere/et igne.

Preco diei iā sonat noctis profunde peruigil nocturna lux viantibus a nocte noctem segregans.

¶ Construe. Preco diei .i. iohes baptista: vel preco diei .i. xps iam sonat .i. nūciat diē .i. xpm: preco dico peruigil noctis ꝓfunde .i. inferni profundi/nocturna lux .i. iohannes qui ante lucem surrexit vt luceret hominibus qui erant in tenebris huius mundi viantibus .i. volentibus ire ad xpm: segregans noctem a nocte .i. peccatum a peccatore: quia quos vult assumit: et quos vult in suo sinit errore. Preco scilicet dñs noster premiū suis dilectis diei .i. patris/sonat .i. manifestat euangelicam predicationē per predicatores suos. Ipse vero puigil .i. cognoscēs noctiꝫ ꝓfunde culpam nocturna lux lucet viantibus .i. presens ecclesia que lucet in huius mundi tenebris. Et vult deus omnes homines saluos fieri non segregans aliquam aiam peccatricem agentem penitentiam de commissis peccatis gratia sua.

Hoc excitatus lucifer soluit polum caligine hoc omnis erroꝝ chorus viam nocendi deserit.

¶ Cōstrue. Hoc excitatus lucifer .i. quo dño predicāte vel iohe/lucifer .i. verus p̄dicator lucem diuine gratie ferens aliis: excitat' inf̄ soluit .i. absoluit celum poligine .i. aiam fidelem ab omni nigredine vitioꝝ: et hoc ois chorus erroꝝ exercitus .i. maligni dyaboli deserit .i. dimittit/ viam nocendi .i. offendendi sūpsie ieiu existente/peccator currit ad portū .i. ad dñm deum nostrū vt ibi requiescat: et vires bone operationis resumat: et precone canente: omnis deceptio dyaboli vel exercitus eius/vel chorus .i. cōuenticulus errorum .i. hereticoꝝ/ deserit viam suam .i. dimittit maledictam sententiam nocendi .id est faciendi aliis nocumentum seu impedimentum.

Hoc nauta vires colligit ponthiqꝫ mitescūt freta hoc ipsa petra ecclesie canente culpam diluit.

¶ Sicut nauta pre nimio dolore ex maria tempestate fatigatus tendit ad portū/ vt ibi recolligat vires aliquantulū requiescens: sic anima fatigata ex nimio labore et vitioꝝ et peccatoꝝ tendit ad portū .i. ad xpm per cōfessionē vt ibi requiescat et vires bone operationis colligat. ¶ Construe. Nauta .i. humanis ductor colligit vires .i. virtutes: hoc scz deo precone .i. xpo: freta .i. ebullitiones vitioꝝ ponthi .i. huius mundi/mitescunt .i. manuescunt: et hoc scz per xpm ipse petra ecclesie .i. petrus (qui est fundamētum ecclesie) canendo .id est flendo et penitendo culpam scilicet trine negationis: quia ipse ter negauit dominum.

Surgamus ergo strenue gallus iacentes excitat/

16124

et somnolentus increpat gallus negantes arguit.

¶ Construe. Et quia gallus .i. xp̃us vel predicator euigilat .i. excitat nos ad bene agendum/surgamus .i. a peccatis fr̃etenus .i. refrenatis/ gallus ecclesiasticus .i. admonet ad penitentiam/iacentes .i. in peccato permanentes/somnolentos .i. tardos in bonis operibus/increpat .i. redargunt: quia sicut ille qui dormit tardus est ad omne opus: sic anima in peccatis manens inutilis efficitur. ideo arguit .i. reprehendit/negantes .id est nolentes surgere de peccatis.

Gallo canente spes redit egris salus refundi turmucro latronis conditur fletuq; culpa reuertitur.

¶ Cōstrue. Gallo cantē .i. predicatore predicāte spes redit .i. fiducia recuperandi redditē/ et salus .i. vita eterna: refunditur .i. largit̄ per penitentiā/egris .i. peccatoribus mucro latronis conditur .i. insidie dyaboli (que et mucro erdunt homines/ et cruciant animam eternaliter) et sic gallo canente fides reuertitur .id est renouatur/ lapsis .id est peccatorib⁹. ¶ Legendum est fletuq; culpa vertitur .id est commutatur in veniam.

Iesu labentes respice et non videndo corrige si respicis lapsi cadunt fletuq; culpa soluitur.

¶ Construe. (Et quia gallo canente spes redit) .O iesu saluator mundi/respice .id est miserere/labentes .i. in peccatis: et nos videndo .i. miserando/ corrige .i. castigando si respicis .i. misereris/lapsi .i. labentes in peccatis a peccatis per gratiā dei resurgent/peccata cadunt .i. delentur: quia pro fletu culpa .i. peccatū soluitur .id est purgatur/fletu .id est gemitu lachrymarum.

Tu lux refulge sensibus mentisq; somnum discute: te nostra vox primum sonet et ore psallimus tibi.

¶ Construe (Et quia peccata cadunt si misereris .id est remittitur ideo) .O tu lux .id est o tu xp̃e qui es lux mundi illuminans nostras mentes/ discute .id est remoue somnum mentis .id est peccatum vel torporem nostrum: et hoc ad honorē tuum scilicet vt nostra vox sonet .i. laudet/te .id est nomen tuum/o xp̃e primū .id est maxime/et psallimus .id est applaudim⁹/ore scz/voce/et corde: tibi scilz ad honorem et gloriam tuam.

Nocte surgentes vigilemus omnes semy psalmis meditemur atq; viribus totis domino canamus dulcet hymnos.

¶ In hoc hymno nos hortando admonet beat⁹ Gregor⁹ vt q̃dm in hoc mūdo laboram⁹: et nocti .i. peccō subditi sumus eū oī studio pro executione et cōseruatione bonor̄ operū vigilare debeam⁹: qr si vigilis nr̄a soli deo intendendo fuerit, poterit ad aures clipotentis dei procul dubio peruenire. ¶ Materia ḡ huius hymni est laudatio nois dei et ipsius totis viribus decantare laudes intētio. Et causa figuralis est vt nostrā vitam emendando refurgam⁹ a vitijs et adhereamus virtutib⁹. ¶ Distinguamus ergo sic. O fratres nos oēs surgēres nocte .i. de peccō vigilemus .id est deuote pleneremus in laude debet hic semper et sine fine in psalmis .i. in bonis operibus meditemur .i. cogitemus et perseueremus vigilando/ et canamus .i. dicam⁹ domino .id est saluatori nostro/dulcit̄ .i. suauiter/hymnos .i. laudes/totis viribus .id est animo et corpore/vigilare enim debem⁹ sine fine: qr nescimus quando dñs veniet/an mane/an sero/an media nocte. Nocte enim dixit qui de nocte venit dñs. scilz in nubibus .i. in velamine carnis: que fuit quasi nox qñ incarnatus fuit in hac vita virgine maria: ex qua latebat in carne: et ideo in nocte .id est in hac presenti vita vigilare debemus et non in tota nocte dormire: quia nocte veniet dominus. Cū

in euangelio. Vigilate(q; nescitis diem neq; horam: et ideo vigilemus in prospe-
ris/et etiam in diuersis nō ostemur/sed pugnet indefesse laboremꝰ. Unde non qui
inceperit/sed qui perseuerauerit vsq; in finem hic salus erit. Inchoata enim virtus
non prodest nisi in finem perducatur. ¶ Genꝰ hoc carmines est saphicum ab in-
uentrice dictum/et vocant dicoles.id est duorum membrorū/quia habet tres ver
siculos eiusdem mensure qui saphici sunt/et vnum adonicum. Item vocant istro-
strophon.id est faciens in quarto versiculo reuersionem ad primum genꝰ carmi-
nis. Unde semper quattuor versiculi ponūtur simul:quorum tres primi dicunt sa
phici hendecasyllabi.i.xi.syllabarum. Constat enim quinq; pedibus. Trocheo/
spondeo/dactylo/trocheo/ et spondeo: sed in fine vltima syllaba est communis.
Trocheus constat ex longa et breui/spondeus ex duabus longis/ et dactilus ex
duabus brevibus. Quartus versus qui dicitur adonius ab inuentore constat ex
dactylo et spondeo.

Ut pio regi pariter canētes cum suis sanctis mereamur aulam ingredi celi simul & beatā ducere vitam.

¶ Construe. Canamus hymnos vt nos canētes.i.laudes persolnentes pio regi
scilz xpō pariter cum suis sanctis/mereamur ingredi aulam celi.id est regnū eter-
ne beatitudinis:et ducere. id est habere simul vitam eternam: vel beatam. id est
puram vel sanctam.

Prestat hoc nobis deitas btā patris ac natī pariterq; sācti spūs cuius reboat in omni gloria mundo. Amen.

¶ Dixi q; debemus canere pio regi: vt mereamur celi aulam ingredi. ¶ Con-
strue. Et beata deitas.id est deus vnus.scilz pater et filius et spūsanctꝰ/ prestet.
id est donet nobis omnibus:hoc.id est ea que supra optamus/gloria.id est laus/
cuius scilz deitatis. reboat.i.claret in omni mundo.i.vbiq;. Unde dicitur. Quic-
quid fit per ipsius fabricationē fit scilz domini per quem et in quo sunt omnia.
Omnia enim illi soli famulantur. Celum et terram ego impleo dicit dominus.
¶ Reboo.id est reſono.

Ecce iam noctis tenuatur vmbra lucis aurora rutilans choruscat viribus totis rogitemꝰ omnes cunctipotentem.

¶ Materia huius hymni est miserario xpi: et continuatur hymno dicto supra sic
q; surreximus nocte.i.de peccato canendo. Nox deponitur & ecce dies appropin-
quat:quia sicut ille surgit qui(gallo canente)in nocturnis horis iter disponit age-
re/sic ille qui in nocte huius mundi ad celestia ire deliberat/gallo canente.i.predi
catore predicante surgit et iter incipit per bonam operationem. ¶ Construe. Ecce
vmbra.i.ignorātia vel obscuritas noctis.id est dyaboli/iam tenuatur.i.annichi-
latur/aurora lucis.i.xpūs filius dei patris/ rutilans.i.splendorem emittens/chorus
cat.id est splendet. ¶ Nota q; sicut aurora pellit noctē/sic chusꝰ deficit dyabolū
quia chustus est princeps nostre humanitatis/ aurora.i.chustus qui quasi auroq;
colorem habet/choruscat.i.splendet. ideo omnes rogitemus.i.deprecemur totis
viribus.i.cum omnibꝰ virtutibus anime & corporis cunctipotentem.qui omnia
in manu sua sunt. ¶ Metrum est sicut in superiori.

Ut deus noster miseratꝰ omnem pellat angorem tribuat salutem donet & nobis pietate patris regna polorum. Amen.

¶ Ut deus noster miseratꝰ nostri.i.qui miserando nos redemit/pellat.i.removeat
omnē angorē.i.omne peccū(et pellendo peccū) tribuat salutem.i.vitam corporis et

16124

arime(quis per dei graciam nō propria merita vita datur)donet ergo nobis pie te patris.id est misericordia ipius regna celorum.id est celestem patriam.
¶Non potest legi languorem:sed angorem.i.angustiam,vt versus docet.

**Iam lucis orto sydere/deū precemur supplices
vt in diurnis actibus/nos seruet a nocentibus.**

¶Materia huius hymni est deprecatio ad dominum:vt orto sydere.id est christo qui dignetur nos segregare a vitijs peccatorum:et in duendo virtutes repellat ut perdiam.⁊ nos faciat humiles.⁊ quis vmbra noctis.id est peccatum recessit a nobis.ideo lux vera.idest christus habitat in cordibus nostris.Dei sic.Sydere orto id est christo nato:qui refulsit in mundo sicut sol iusticie:et suo sanguine eripuit nos de tenebris et vmbra mortis.id est a peccatis:et nos supplices.id est humiles precemur deum.id est valde oremus apud deum:vt in diurnis actibus.idest assidius bonis operibus.seruet nos a nocentibus.id est custodiat et protegat nos a peccatis ⁊ ab omnibus aduersis.¶Carmen est iambicum dimetrum aut tetrametrum.Iambicum a predominante pede:quia iambus potest in omnibus locis poni.sed ponit frequenter in secūdo ⁊ quarto:hoc est in locis paribus/in locis autem imparibus.id est primo et tertio potest poni spondeus.Iambicus constat ex breui et longa.Dimetrum dicitur:quia duas habet mensuras.numerantur enim duo pedes simul propter claritatem pedis.et possunt poni octo pedes simul.et dicitur tetrametrum.

**Linguā refrenans temperet/ne litis horror insonet:
vsum fouendo contegat/ne vanitates hauriat.**

¶Construe(Dico vt nos seruet a nocentibus gratia christi)et refrenans.id est cōpescens linguam temperet eam:ne horror litis.id est contentio vel seditio diaboli/insonet.id est interius in corde soneret:et contegat vsum fouendo.et quare ne hauriat vanitates.id est ne videamus ea que non sunt videnda.⁊ non solū visus oculorum sit mundus:sed etiam cor:vt pigri senes per gaudium vanitatis.id est delectationibus et concupiscentijs non gaudeamus.Unde ait dns.Non nuchi possunt viuere qui mortui non sunt mundo.Existimamus enim temere si deo ⁊ mundo volumus perfrui.Et alibi.Non est conuentio christi aduersus belial.Diabolus et belial bene conueniunt:nec in vase demorantur.Et ait dominus in euangelio.Nemo potest duobus dominis seruire.scilicet deo ⁊ mammone.id est pecunie male acquisite ac diuitijs.¶Nota q̄ inter amorem dei et huius mundi hec est differentia.qui a amor huius mundi in principio dulcis esse videtur:sed finem habet amarum.Amor dei ab amaritudine incipit:sed viuno eius amor dulcedine plenus est.hec fatuarius manifeste docet.per est enim sunt tabernacula iustorū in quibus vox letitie et exultationis sonat semper vbi beati habitabunt scilicet in ipso cuius decorem prophete concupiuit cuius habitationem optauit:cuius desiderium fuit egregium.

Mentis pura cordis intima/abluitat ⁊ decordia/carnis terat superbiam/cibi potusq̄ parcitas.

¶Construe.Intima cordis sint pura.id est munda a mala cogitatione et decordia.id est stulticia que facit hominē decordem esse)abluitat.id est abluit a nobis q̄ enī.q̄ pro et/parcitas.id est abstinentia vel sobrietas cibi et potus.terat.id est deprimat superbiam carnis.id est peccatum et stimulos eius:quia nisi habeamus parcitatem cibi et potus omnia supradicta in contrarium nobis euenient:nec possumus refrenare linguam nostram.nec nostra mentia erunt pura sed sordida.ea error in ea habitabit.et sic per cetera non salnabimur.

Vt cum deus abscesserit noctemq̄ sors reduxerit mundi per abstinentiam ipsi canamus gloriam.

¶Construe. Ut cū dies abscesserit. id est christus recesserit a nobis per mala opera nostra. qꝫ pro q. lꝰ. id est diuina dispensatio reduxerit noctem. id est mortem. Uel fm aliquos sol per suam absentiam reduxerit noctem. id est peccatum. qꝫ dies nichil aliud est ꝙ illuminatio solis per aerem/vel aer a sole percussus noctem inquā. id est peccatum nos per abstinentiam viciorum mundi. id est presentis seculi purificati. canamus gloriā. scilicet sempiternam ipsi supple christo. q quis nox recessit: et dies venit/referamus gloriam deo: et hoc de iure.

Deo patri sit gloria eiusqꝫ soli filio/cum spiritu paraclyto/et nunc et imperpetuum.

¶Referamus gloriā deo/et hoc de iure dico: qꝫ tot et tāta contulit nobis: qꝫ morte sua liberauit nos: q ad vltimū nos in filios adoptauit. ¶Construe. Sit. i. sane sit deo patri. qꝫ pro et/et soli filio eius scilicet iesu christo. hoc cum spiritu paraclyto. id est consolatore. Spiritus sanctus enim consolator dicitur. id est aduocatus primus ideo. quia discipulorum corda que fuerant mesta de morte christi reddidit consolationi. et nunc. i. in presenti. et imperpetuum. id est sine fine. Amen.

Nunc sctē nobis spūs/vnū patri cū filio digneꝛe promptus ingeri nostro profusus pectoꝛi.

¶Materia huius hymni est deprecatio spiritus sancti vt dignetur in pectore nostro descendere quā qꝫ deprecationē facimus in hora tertia. In hora enim tertia peccauit Adam protoplaustus in paradyso: propter quod peccatū eiect⁹ est. Ideo facimus hanc orationem vt sicut ab Adam per suggestionē dyaboli separatus est: ita per eius correctionem nostro pectori ingeri dignetur: vt sicut inflammauit apostolos de spiritu sancto in hora tertia: sic dignetur etiā ingeri in cordibus nostris vel infundi vt mereamur verum deum laudare: et hoc est quod dicit. ¶Cōstrue. O tu sancte spiritus. qꝫ existēs vnum. i. idem essentia patri scilicet deo cū filio. i. iesu christo dignare promptus. id est paratus vel benignus. ingeri. id est infundi vel immitti in nobis sup. hominibus. nunc et in presenti tempore. q hoc dico sup. tu sancte spiritus existens profusus. nostro pectori. i. vt infundas nobis spiritum sanctum vt simus repleti spiritu sancto: vt consequamur remissionem peccatorum. per eum qui est vnus cum patre et filio in essentia vel in potestate. Unus enim dicitur per quandā essentiā trū personaꝝ. vnū enim pertinet ad substantiā et nō ad personam. et hoc est quod dicitur. Unum patri cum filio.

Os lingua mens sensus vigoꝛ cōfessionem personet flammescat igne caritas accendat ardoꝛ proximos.

¶Os et lingua pertinent ad corpus/mens vero ad alam. et sensus ad vtrūqꝫ pertinet. Et similiter eodē mō spūs sctūs pertinet ad vtrūqꝫ scꝫ patrē et filiū: quia procedit ab vtroqꝫ: et tamen non sunt tres dij: sed vnus est deus secundū Athanasium in symbolo. ¶Et nota ꝙ in sole tria sunt. s. sphera/claritas/et calor ipsi⁹. sicut ens sphera solis naturaliter splendens est et calens: sic summus pater naturaliter sapiens et amans est. Et sicut sphera solis et splendor et calor non sunt tres soles: sed vnus sol. sic summus pater et sapientia et amor eius nō sunt tres dij: sed vnus deus. In sphera solis ignes patrem intelligere debemus. in splendore filiū/in calore spiritum sanctum. ¶Construe. Os lingua. id est corpus: et mēs. i. alia. sensus. id est vtrūqꝫ. scilicet tam corpus ꝙ anima. vigoꝛ. id est virtus. personet. id est tradat vel confiteatur confessionem. i. trinitatem scilicet patrem q filium et spiritum sanctum (esse vnum deum) amoꝛ (dei et proximi) flammescat. id est ardeat in nobis igne. id est spiritu sctō ardoꝛ siue caritatis accēdat. id est illuminet spiritus sti amore. proximos. id est amorem dei desiderantes.

Rector potēs verax deꝰ qui temperas rerū vices splendore mane instruis et ignibus meridiem

16124

¶Materia huius hymni sumitur contra qualitates seris.ex hoc scilicet q̄ maximus calor solet esse aliquando in meridie.Et quādoq̄ solet nocere corpori.Unde deum rogare debemus vt in nobis extinguat flammas viciorum nostrorum ⁊ tribuat nobis suam charitatem in cordibus nostris:et non solum in hora tertia debemus rogare debemus:sed etiam in sexta hora in qua Adam eternus fuit de paradyso per superbiam suam.vt vide per transgressionem fuit eternus:illuc redeamus per bonam operationem christo annuente:qui eadem hora in cruce positus fuit mortem pro nobis passus.Et hoc innuit Gregorius cum dicit. ¶Construe.O rector. id est o deus qui regis omnia potens.id est qui potes omnia facere que velis:q̄ manus tua.id est potentia:qua in eq̄ omnia potestas et fortitudo verax de⁹ qui nunq̄ mentiris:quia tuipse est veritas et verax es in verbis et promissis tuis que nunq̄ fallunt.qui temperas.id est moderas.vices.id est vicissitudines rerum.et tu mitruis.id est tu decoras.mane.id est homines incipientes bona opera facere splendore solis.id est lumine christi qui es verus sol iusticie.et instruis meridiem. id est homines qui in bonis operibus perseverant.ignibus.id est caritate inflammati.

Extingue flammas litium/aufer calorem noxiū/confer salutem corporum/veramq̄ pacem cordium.

¶Construe.Extingue.id est remoue.flammas.id est calores et estuationes litiū id est mandatum tentationum.Uel ei extingue flammas.id est mortifica in nobis ardores litiū.id est libidinis et concupiscentie.Uel litium.id est odiorum ⁊ discordiarum aufer calorem noxium.id est remoue in nobis amorē et appetitum noxiarum rerum.quia tu bonus calor existens et sol vite eterne confer.id est dona nobis salutem corporum.q̄ pro et confer veram pacem.id est securam tranquillitatem cordium.id est animarum.

Rerum deus tenax vigor/immotus in te permanens lucis diurne tempora/successibus determinans.

¶Materia huius hymni est q̄ non solum in hora sexta deprecandus et laudandus est deus:sed etiā in nona hora in qua christus posteq̄ animam suā patri commendauerat spiritum emittens migrauit de hoc mundo:vt possimus transire de viciis ad virtutes et bonas operationes. ¶Construe.O deus tenax(a teneo/nes. nere.qui tremendo omnia teneis sub potestate tua ⁊ pietate)vigor.id est virtus permanens in te immotus.id est non variabilis:quia nunq̄ in seipso mouetur:determinans.id est diuidens tempora lucis diurne.id est quotidiane.successibus.id est quibusdam distinctionibus.

Largire clarum vespere/quo vita nusq̄ decidat:sed premium mortis sacre perennis instet gloria.

¶Construe.(Et quia hoc facis.)Largire.id est cōcede clarum vespere.id est finē nostre vite ⁊ extimum quo.id est prout nostra vita nusq̄ decidat.id est non cadat in aliquo graui peccato.sed premium gloria scilicet illa que est sine peccato scilicet premium mortis sacre insit per remissionem peccatorum nostrorum.

Lucis creator optime/lucem dierum proferens primordiis lucis noue mundi parans originem.

¶Materia huius hymni est inuocatio quam facit beatus Gregorius ad dñm vt sicut precepit mane tunctum vesperi vocari die sic exaudiat preces nostras ⁊ cōmendat die dñicum per opus q̄ in eo factū est et in eodē die fecit incē que equsat

diem:et idcirco dixit. Fiat lux:et facta est lux. ¶ Construe.O optime creatoꝛ lucis.id est filij nri vel angelorum.proferens.id est tribuens lucem.id est lumen tuum diei.i.apostoloꝝ tuorum qui dies vocantur (parans originem scilicet quando dixisti. Fiat lux.i.unum nouę lucis principio) mundi.i.apostoli(qui lux interpretatur.) Unde dicitur. Vos estis lux in alta vita illustrantes omnia. Vos estis fulgentes condentes noctem temperantem. Ipsi enim apostoli pastores sunt populorum omnia conseruantes.

Qui mane iunctum vesperi / diem vocari precibus / tetrum caos illabitur / audi preces cum fletibus.

¶ Construe.Et quia tu precepisti mane iunctum vesperi vocari diem.i.diem ethernum(qui est dies naturalis) Unde dicitur Gen.primo. Factum est vespere et mane dies vnus. Uel aliter. Tu qui precepisti mane iunctum vesperi vocari diem.i.diem eternam iunctam carni nostre(que obscura est) vesperi vocari diem.i.christum(qui est verus dies) tetrum caos.i.nox et peccatum. et obscuritas vitiorum illabitur.id est cadit in nos.et ideo audi preces nostras.cū fletibus.id est cū deliberijs lachrymarum.

Ne mens grauata crimine / vite sit exul munere / dū nil perenne cogitat / seseq; culpis illigat.

Dico audi preces nostras et quare. Ne mens.i.anima nostra sit grauata.i.ponderata crimine.i.reatu vitiorum.sit exul.i.priuata munere.i.dono eterne beatitudinis vite.i.xpi(qui est vera vita omnium hominum) dum nil perenne cogitat.id est perpetuum.q; pro et/et illigat.i.illaqueat sese culpis.id est peccatis.

Celorum pulset intimum / vitale tollat premium / vitemus omne noxium / purgemus omne pessimum.

¶ Ergo et nos debemus accipere christum vel eternam beatitudinem; et vt hoc fiat. ¶ Construe.Mens pulset.id est inquirat intimum celorum.id est christum vitale premium.id est eternam beatitudinem.ergo vitemus omne noxii.id est omne peccatum.quantum ad corpus.et purgemus.id est emendemus omne pessimum.id est omne peccatum. quantum ad animam. ¶ Quis latine non dicitur omne pessimum,sed pessimum quicq; omne enim non dicitur superlatiue. Ideo quidam legunt omnem noxium/et omnem pessimum.

Audiea pie sanctorum pissime obtine nostris erratibus veniam vt qui grauamur sarcina peccaminum subleua tuis intercessionibus.

¶ Construe.O audiea pie scilicet apostole christi iustissime sanctorum. id est iuste et benigne super omnes sanctos obtine.i.impetra veniam.i. indulgentiam nostris erratibus.id est delictis siue peccatis vt pro et subleua.id est sursum leua.erigendo mentem nostram ad christum.tuis intercessionibus.id est orationibus qui grauamur.id est deprimimur.sarcina.id est pondere peccatorum.id est peccatorum seu vitiorum.

O thoma christi prelustrator lateris per illa sancta te rogamus vulnera / que mundi cuncta diluerunt crimina / nostros reatus terge tuis precibus.

¶ Construe.O sancte thoma apostole perlustrator.i.inquisitor lateris.i.vulneris xpi nos rogamus.i.precamur te.s.thomā per illa sancta vulnera que q; vulnera diluerunt.i.deposuerunt cuncta crimina mundi.i.mundanoꝝ.terge.id est abstergo

16124

vel munda nostra reatus.i.nostras culpas/tuis precibus.i.orationibus.

Jam bono pastor.&c.quere in aurea luce.

Mathia iuste duodeno solio residens sorte nos a cunctis sordibus solue peccati noue lucis gaudijs quo p̄fruamur tuis sanctis precibus.

¶Construe.O mathia iuste apostole domini/tu residens.i.sedēs/sorte.id est per sortem/ duodeno solio.id est duodecima sede apostolorum/ solue. id est absolue/ nos scilz homines a cunctis sordibus.id est omnib⁹ peccatis/quo pro vt perfruamur tuis sanctis precibus. id est per tuas sanctas preces/ gaudijs :id est letitijs/ noue lucis.id est eterne vite.

Bartholomee celi sydus aureū/ millies supra celi iubar radians: erige mentes nr̄as celo turbidas egras q̄z nostras sana conscientias.

¶O bartholomee apostole aureum sydus.id est predicator fulgens per predicationem celi.i.celestis regionis : tu radians.i.splendens millies supra iubar.i.claritatem celi/erige.id est sublena/nostras turbidas mentes.id est vitiosas siue vexatas/celo.id est ad celum ¶sana.id est munda/nostras egras conscientias.id est infirmas per peccata.

Mathee sctē bino pollens munere/ sedulis iesum interpella questibus vt nos in mundi gubernet turbinibus ne post eternus sorbeat interitus.

¶Cōstrue. O sancte mathee/tu dico pollens.id est splendens bino munere. quia fuisti apostolus ¶ euangelista/interpella.i.deprecare/ iesum.id est christum dominum nostrum/sedulis.id est devotis questibus.id est orationib⁹.vt scilz iesus gubernet.i.reget/nos scilz xp̄ianos/in turbinibus.id est vexationibus mundi scilicet humane pro vt non eternus interitus.id est infernus/ sorbeat.i.strangulet nos/ post scilicet mortem.

Bina celestis aule luminaria iacobe/ necnō iohānes theologe poscite nobis veniam rogantibus quam venit gratis christus dare miseris.

¶Construe.O iacobe apostole deinecnon.i.insuper iohānes apostole theologe id est predicator verbi dei/ vos dico bina luminaria.i.bine claritates celestis aule/ poscite.i.optando obtinere nobis rogantib⁹.i.deprecantibus/veniam.i.indulgentiam peccatorū: quā venit christus venit de celo in mundum dare gratis.id est ex gratia miseris peccatoribus.

Beate symon & thadee inclyte cernite nostros gemitus cum lachrymis quoz per lapsum meruimus baratrum/per vos celorum mereamur aditum.

¶Construe.O beate symon apostole/et o thadee inclyte.id est nobilis apostole/ cernite.id est considerate/nostros gemitus.i lamentationes cum lachrymis.q̄z p̄et/nos qui meruimus baratrum.id est infernū/ per lapsum.i.per peccatum/ nos mereamur.id est valeamus habere per vos scilz apostolos/aditum.id est introitum celorum.

Sancte dei pꝛecioſe/ pthomartyꝛ ſtephāne/ qui in virtute charitatis circumfultus vndiqꝫ dominum pꝛo inimico exoꝛaſti populo.

¶ Conſtrue. O ſancte ſtephane pꝛecioſe pꝛothomartyꝛ. id eſt pꝛimꝰ martyꝛ dei qui ſcilicet ſtephanus circumfultus vndiqꝫ .i. in omni tempoꝛe. id eſt in coꝛpoꝛe et anima virtute charitatis. id eſt diuini amoꝛis/ tu exoꝛaſti. id eſt deꝓpecaꝛis fuiſti/ domini ieſum chriſtum pꝛo populo inimico ſcilicet hominibus te lapidantibꝰ dicens (domine ne ſtatuas illis hoc peccatum).

Funde pꝛeces pꝛo deuoto tibi nunc collegio vt tuo pꝛpitiatus interuentu dominus nos purgatos a peccatis iungat ceu ciuibus.

¶ Cōſtrue. O tu ſtephane funde pꝛeces .i. oꝛationes deo pꝛo collegio. id eſt ſocietate vel congꝛegatione/ deuoto. id eſt ſimplici ubi ſcꝫ ſtephane: nunc ſcilicet in iſto tempoꝛe ſeu mundo: vt pꝛo qꝫ dñs ieſus chriſtus ꝓpitiatus. id eſt miſeꝛicoꝛdia ſua tuo: tuo interuentu. id eſt auxilio/ iungat. id eſt iungere velit/ vel aſſociare nos ſcꝫ purgatos. id eſt mundatos a peccatis. id eſt vitijs. ciuibus ceu. id eſt ſpiritibus celeſtibus.

Et coꝛona qua niteſcis almꝰ ſacri nominis nos qui tibi famulamur fac cōſoꝛtes fieri/ et exꝑtes dire moꝛtis in die iudicij.

¶ Conſtrue. Et tu exiſtens almus. id eſt ſanctꝰ fac nos ſcilꝫ homines deuotos tibi qui famulamur. id eſt ſeruimus cum deuotione/ fieri conſoꝛtes .i. pꝛticipes coꝛone ſacri nominis: qua ſcilꝫ coꝛona/ niteſcis. id eſt ſplendes: et fac nos fieri exꝑtes. id eſt non pꝛticipes/ dire. id eſt cꝛudelis: moꝛtis ſcilꝫ eteꝛne/ in die iudicij. id eſt in extꝛemo iudicio.

Gloꝛia et honoꝛ deo vſqꝫquo altiſſimo/ vna patri filioqꝫ inclyto paracyto cui laus eſt et poteſtas per eterna ſecula.

¶ Conſtrue. Gloꝛia et honoꝛ ſint vſqꝫquo. id eſt vndiqꝫ altiſſimo deo: vna pariter patri ſcilꝫ in diuinis/ qꝫ ꝙ filio .i. nato/ inclyto paracyto. id eſt ſpiritui ſancto: cui laus eſt et poteſtas per eterna ſecula id eſt eternaliter. Amen.

Chriſte redemptoꝝ omnium ex patre patris vnice ſolus ante pꝛincipium natus ineffabiliter.

¶ Conſtrue. O chriſte redemptoꝛ. id eſt ſaluatoꝛ omnium/ o vnice .i. fili patris/ natus. id eſt pꝛocreatus/ ex patre. id eſt a patre ſolus ineffabiliter/ ante pꝛincipium .i. ſine pꝛincipio: qui eſt eternus.

Tu lumen tu ſplendoꝝ patris tu ſpes perennis omnium/ intende quas fundunt pꝛeces tui per oꝛbem famuli.

¶ Conſtrue. Tu ꝙ es lumen mundi et tu es ſplendoꝛ. id eſt gloꝛia patris/ et es perennis ſpes ſcilꝫ eterna omnium/ ſcilꝫ ꝓfidelium/ intende. id eſt exaudi/ pꝛeces. id eſt oꝛationes quas tui famuli. id eſt deuoti/ fundūt .i. emittunt vel grate/ per oꝛ

16124

bem.id est totum mundum.

Memento salutis auctor q̄ nostri quondam corporis ex illibata virgine nascendo formam sumpseris.

¶Construe.O auctor.i.o factor salutis/memento.i.recordare/q̄ pro qz/tu sumpseris.id est assumpseris quondam.id est olim/formam.i.figuram/nostri corporis scilicet humani:et hoc dico nascendo.id est procedendo/ex illibata.id est incorrupta virgine scilicet maria.

Hoc presens testatur dies currens per anni circulum q̄ solus a sede patris mundi salus aduenerit.

¶Construe. hꝰ presens dies testatur.id est testimonii perhibet/dies dico currens.id est transcurrens/per circulum.i.revolutionem anni:q̄ pro quia: tu solus. id est cum nullo alio:aduenerit.id est aduentu a sede patris in diuinis/salus mundi.scilicet humus.

Hunc celum terra hunc mare hunc omne quod in eis est auctorem aduentus tui laudat exultans cantico.

¶Construe, Celum. id est spiritus celestis laudat hūc auctorē/terra sup.laudat hunc/mare scilicet laudat hunc/omne quod est.id est existit in eis(celo et terra et mari)laudat auctorem:omne exultans.id est gaudens cantico tui aduent⁹.id est tue laudis.

Nos quoq̄ qui sancto tuo redempti sumus sanguine ob diem natalis tui hymnum nouum concinimus.

¶Construe.Quoq̄ pro q̄/et nos sumus redempti.i.liberati tuo sancto sanguine/ concinimus.i. simul cantemus /nouum hymnum.i.nouum canticum laudis/ ob diem.id est propter diem/tui natalis.i.tue natiuitatis.

Somno refectis artubus spreto cubili surgamus nobis pater canentibus / adesse te deposcimus.

¶Materia huius hymni est q̄ debemus surgere de lecto.id est peccato/et deprecari deum vt dimittat nobis peccata scilz presentia/preterita/et futura. Faciendo inuocationē ad deum sic. ¶Construe ,O deus pater refectis artubus. id est sensibus nostris repletis somno.id est mundana cogitatione surgamus/spreto cubili.id est ipsa delectatiõe: quia postq̄ fuerint membra nostra refocillata somno: et reparata virtute debemus ad dei seruitium festinare: et tunc deus aderit nobis/deposcamus. id est deprecamur/ adesse scilicet presentem nobis canentibus. id est laudantibus.

Te lingua primum concinat te mentis ardor ambiat vt actuum sequentium tu sancte sis exordium

¶Construe.Et ideo non solum corde:sed etiam lingua te deprecamur o domine et hoc lingua nostra concinat.id est laudet te primum.id est maxime super omnia ardor.i.amor mentis nostre ambiat.i.desiderat te ad quid vt tu sancte pater sis exordium.id est principium nostrorum actuum sequentium: vt omnis nostra actio a te incipiat semper et per te finiatur.

Cedant tenebre lumini et nox diurno sydere vt culpa quam intulit lucis labescat munere.

¶ Construe. Tenebre.id est peccata cedant.i.locum dent/syderi.id est christo:et nox.i.sordes peccatoꝝ supple cedat diurno syderi.scz christo: vt culpa.i.peccatū quam intulit nobis scilz dyabolus labescat.id est euanescat/ munere.id est gratia lucis.id est christi vel spiritussancti facit repetitione. ¶ Melius est verius legatur vt culpa quam nox intulit ꝙ quam nobis.

Precamur idē supplices noxas vt omnes amputes sancti spiritus infunde nostris sensibus.

¶ Construe. Nos supplices.id est humiles/precamur idem.id est illud:vt amputes.id est auferas/omnes noxas.id est peccata: vt lauderis imperpetuum/ore canentium.i.laudantium te.

Splendor paterne glorie de luce lucē,pferēs lux lucis et fons luminis dies diem illuminans.

¶ Materia huius hymni est patris et filij et spiritussancti credulitas:et q̄ tm̄ pater sit in filio et filius in patre et spiritussancto procedens ab vtroq̄. Et per istam credulitatem rogamus ipsum vt confirmet. id est concedat nobis gratiam: et vt sit nobis cibus et potus in celesti patria. ¶ Construe. O christe qui est splendor paterne glorie.i.patris tui celestis(quia christus per patrē suum glorificatur)proferens lucem.id est spiritum sanctum/de luce.id est de patre/vel proferens.i.manifestans/lucem.id est teipsum eternam lucem venientem in hunc mundum de luce paterna. O lux.i.fili/ lucis. id est patris:et fons.id est origo luminis. scilz spiritussancti:et scilz tu es dies illuminans idem.id est illos quos predicatione apostolorum vis illuminari.

Verusq̄ sol illabere micans nitore ꝑpeti/iubarq̄ sancti spiritus infunde nostris sensibus.

¶ Construe. Et o tu christe qui es verus sol/ illabere.i.descende/ micans nitore perpeti.id est perpetuo lumine virtutum:et infunde.i.immitte/iubar.id est splendorem spiritussancti/nostris sensibus.id est mentib⁹ vt non solum vocemus te filium:sed patrem.

Votis vocemus te patrem patrem ꝑennis glorie patrem potentis gratie culpam releget lubricam

¶ Construe. Et non solum dicimus te filium: sed votis vocemus.i.cognoscam⁹ te patrem perennis glorie.id est perpetue: quia infinita erit. Et quia vocemus te: vt pater potentis glorie/ releget.id est mittat in exilium/ culpam lubricam.id est libidinem que facit cito labi de bono ad malum.

¶ Alcen. Non dicemus te christe patrem:quia filius non est pater:itaq̄ legimus votis vocemus q̄ patrem patrem.&c. vt sit patrem inq̄ perennis glorie: et ita bis poni debet accusatiuus patrem:vt rithmus etiam docet. Releget autem nō est re colligat:quia est prime coniugationis.

Informat actus strenuos dentem retundat inuidi casus fecundet asperos donet gerendi gratiam.

¶ Construe. Dixi vt invocem⁹ vt pater informet.i.componat actus strenuos.i. honestos.i.bonas operationes/q̄ retundat.i.frangat/dentem.i.fortitudinē/inuidi dyaboli. Et quemadmodū aliquis mordet escam:ita dyabolus mordet q̄ seducit christianos instigendo eos ad mala opera/ et fecundet.i.faciet ꝑsperos casus nostros:asperos scilz castigando nos sepissime faciat fecundare ꝑps donet nobis gratiam gerendi.id est patiendi eosdem casus asperos.

Mentem gubernet et regat castam fideli corpore/

16124

fides calore ferueat/fraudes venena nesciat.

¶ Construe. Modo conuerit se ad fideles (quasi diceret) merito filius dei infundit nobis iubar sancti spiritus. quia ille multum vtilis est nobis. vt gubernet. id est regat et disponat. mentem. id est animam nostram eam castam conseruando q̄ in fide catholica fidei corpore. scilicet sancte ecclesie: vt fides nostra ferueat. id est ardeat in calore scilicet charitatis vel amore spiritussancti. et nesciat. id est ignoret. venena. id est hereses. fraudis. id est maligni spiritus.

Christusq̄ nobis sit cibus/potusq̄ noster sit fides lecti bibamus sobriam ebrietatem spiritus.

¶ Ut mens sit nescia fraudis. xp̄s sit nobis cibus. id est predicatio dei: que satiat nos in charitate et dilectione proximi: vt cibus satiat corpus: et hac ita comestione. id est predicatione habeamus potum. id est fidem.

¶ Construe. Fides est charitas predicationis. q̄ pro et/xp̄s sit cibus celestis: q̄ fides scilicet catholica sit noster potus. et. id est alacres vel hilares bibamus sobriam ebrietatem scilicet infusionē spiritussancti vt nos seruet a peccato. Ebrietas enim spiritus est sobria. id est modesta et tēperata: quia homines inflammat amore dei et reseruat a peccato: q̄ sicut ille qui ebrius est vino omnia tradit oblitioni nec recordatur quicq̄ sic qui plenus est spiritu sancto vel gratia spiritussancti omnia mundana obliuiscitur.

Letus dies hic transeat pudor sit vt diluculum fides velut meridies crepusculum mens nesciat.

¶ Construe. hic dies. id est presens vita letus transeat. id est exterminetur. quia letus dies scilicet christus veniet ad nos. et pudor. id est castitas seu verecūdia sit vt diluculum. id est aurora luceat: fides sit velut meridies. id est ferueat amore spiritussancti: quia meridies feruet et mens crepusculum nesciat. id est peccati ignoret. quia crepusculum est inter diem et noctem.

Amor curſus prouehit / aurora totus prodeat/in patre totus filius/et totus in verbo pater.

¶ Construe. Amor. id est pater. prouehit cursus. id est ducit filium suum ad ista inferiora. aurora p̄deat. id est manifestet totus. scilicet in substāna deitatis: quia filius in substantia deitatis totus est in patre/et pater totus est in verbo. id est in filio: quia totus vnus est deus.

¶ Alceñ. Alij legūt aurora cursus prouehat. Alij Amor recursus prouehat vt sic amor. id est sancti spiritus. prouehat. id est p̄moueat recursus nostros ad deum et filius prodeat totus in aurora et pater prodeat totus in aurora/ filius inquam existens totus in patre et pater existēs totus in verbo. id est filio: quia hi tres vnū sunt.

IMmense celi conditor qui mixta ne confunderet: aque fluenta diuidens/celum dedisti limitem.

¶ Materia huius hymni est vt homines diuidant se a malis operibus et adhereant bonis: quia quemadmodum christus aquas ab aquis in secunda feria separauit patrē in terra reliquendo: et patrem in celo attrahendo propter nimietatem aque et hoc ideo: quia terra confusa erat et vt calor solis dissiparet res mūdanas ita intendit diuidere mentes nostras a malis operibus. ¶ Sed queritur cur partem attulit ad celum. Dicitur q̄ propter elementum ignis: quia nisi autor nature interposuisset aliquod elementum, terra nō ita leuiter posset inhabitari. Et si queratur qualiter aque manent super ignem dicitur ſm Augustinū. q̄ fortitudo ignis aquam coagulat et coartat. Si querē si celū mobile est rotundū quomodo aque manēt sursum dic ſm Am. q̄ multa corpora exterius sunt rotunda que interius

sunt quadrata:et sic forte potest esse celum. Celestes namq; nature ignee sunt vnde spiritus dicitur purus ether:quia rogus.id est ignis.nisi vnda superior et inferior temperet totam terram incenderet et ruptam in puluerem dissiparet. ¶ Construe.O christe immense.id est sine mensura conditor celi qui es diuidens fluenta aque.id est aquarū cursus ne mixta.id est confusa.confunderet. id est destrueret super faciem terre.id est confusionem faceret/celum dedit limitem.id est terminū inter aquas superiores et inferiores.

Firmans locū celestibus/simulq; terre ruulis/vt vnda flammas temperet/terre solum ne dissipent.

¶ Construe.Tu es firmans locum scilicet inter aquas celestes et inter aquas terrestres.celestibus.id est angelis.aquis et simul ruulis terre.i.fluminibus vel peccatoribus:vt vnda.id est aqua temperet.id est moderet.flammas. id est ignē firmamenti:ne flamme dissipent solum terre.id est soliditatem terre.

Infunde nūc pissime/donum perennis gratie:fraudis noue ne casibus nos error atterat vetus

¶ Cōstrue.O pissime pater infunde.nunc.id est in presenti vita donum perēnis gratie.id est spiritussancti ne error vetus scilicet ydolatrie vel originale peccatum atterat.id est conterat nos casibus noue fraudis.id est heresis dyaboli.Nouum dicitur originale/quia primum erat peccatum.

Lucem fides inueniat sic luminis iubar ferat/hec vana cuncta terreat/hanc falsa nulla comprimat.

¶ Construe.Fides nostra inueniat lucem scilicet tuam.o tu xpe et inueniendo ferat iubar.id est splendorem spiritussancti luminis. id est christi. et ferendo tribuat se nobis hec scilicet fides terreat cuncta vana.id est cunctam prauitatem hereticam nulla falsa comprimat.id est deprimat hanc scilicet fidem.

O Consors paterni luminis/lux ipse lucis & dies/noctē canēdo rūpimus/assiste postulantibus.

¶ Materia huius hymni est surrectio noctis:quia sicut nos surgendo rumpimus noctem:ita dominus noster iesus christus surgendo rupit noctem.id est vicit peccatum:vel sicut dies aduenies noctis vmbras effugat:sic etiam aduenīente vero lumine.scilicet christo.vitiorum.id est peccatorum tenebras compulit.et sic totum mundum illuminauit.

¶ Construe.O christe consors.id est equalis vel consciis eius nature:quia est pater:quia vnum est lumen patris et filij et spiritussancti paterni luminis.O tu christe tu es lux.id est filius.lucis. id est dei patris.et dies omnium luminum rumpimus noctem.id est delemus peccatum.canendo.id est psallendo vel laudando te et ideo assiste.id est subueni postulantibus.id est petentibus te cum precibus.

Aufer tenebras mentium/fuga cateruas demonum expelle somnolentiam/ne pigritantes obruat.

¶ Construe.O domine iesu christe aufer.id est remone.tenebras.id est ignorantias.mentium.scilicet nostrarum. fuga cateruas demonum.id est acies malignorum spirituum/expelle.id est reijce. somnolentiam.id est anime pigritiamne illa somnolentia.id est peccatorū dormitio obruat.id est precipitet pigritantes.id est in peccatis permanentes.

Sic xpe nobis omnibus/indulgeas credentibus/et prosit exorantibus/quod precinentes psallimus.

16124

¶Construe. Sic. id est taliter/ o christe indulgeas. i. miserearis omnib⁹ credentibus nobis: vt quod precinētes. i. laudantes/ psallimus. id est laudamus scilz ore et corde prosit exorantibus. id est proficiat nobis deprecantibus.

ALes dei nuncius/ lucem propinquam precipit nos excitator mentium/ iam christus ad vitam vocat.

¶Materia huius hymni est exhortatio christi ad nos vt surgamus a vitijs ⁊ adhereamus virtutibus: et premittit exemplum de gallo. Sicut enī gallicantus nos excitat vel vocat lucēte die: sic christus excitat mētes nostras et vocat nos p scripturas sacras prenūcians: et premittit exemplum de gallo. Sicut enī gallicant⁹ nos excitat vel vocat lucēte die: sic christus excitat mētes nostras et vocat nos p scripturas sacras prenūcians q̄ est venturus iudicare sup̄ iustos ⁊ iniustos. Unde bene dicitur. Surgite et vigilate: quia nescitis diem neq̄ horam. ⁊c. ¶Construe. Ales. id est gallus nuncius dei/ precipit. i. predicit/ lucem. id est diem: nobis propinquam: christus excitator mentiū. i. nostrarum vocat iam nos ad vitam. id est nunc vocat nos ad se.

Auferte clamat lectulos/ egros sopore desides/ castiq̄ recti ac sobrij/ vigilate iam sum proximus.

¶Construe. Xp̄us clamat. i. vocat et precipit nobis/ auferte. i. relinquite lectulos. o desides/ o pigri (sup. relinquite) lectulos egros. i. carnalitates/ sopore. id est peccato/ et vigilate casti. i. non petulantes/ recti. i. non tortuosi/ sobrij. i. non ebrij (et merito hec facere debetis: quia scilz ego christus) iam proximus sum nobis. id est propinquus. Uel secundum aliam litteram. O casti. scilz anima et corpore: et o recti verbo et opere/ et o sobrij. id est temperati cibo et potu vigilate: q̄ iam sum proximus.

Iesum ciamus vocib⁹ flentes precantes sobrie intenta supplicatio dormire cor mundum vetat.

¶Construe. (Et quia xp̄us est proximus) o fratres ciamus. i. cognoscam⁹ iesum scilz flentes. i. tristantes ⁊ precantes illum sobrie. i. sine omni feditate: quia intenta supplicatio. i. assidua deprecatio/ vetat cor mundum dormire. i. permanere in peccato. ¶Legendum est ciamus. id est vocemus et non sciamus.

Tu christe somnum discute/ tu rumpe noctis vincula/ tu solue peccatū vetus/ nouumq̄ lumen ingere.

¶Construe. O tu christe discute. id est dissipa vel dimide somnum. id est peccatū vel dyabolum ne nos decipiat/ et tu rumpe. id est dimide/ vincula mortis. id est laqueos dyaboli vel penas inferni (que dicunt nox) vt nos non decipiant/ o homo tu solue peccatum ver⁹. i. originale/ et ingere. id est immitte/ nouum lumen. id est spiritum sanctum, qui merito dicitur nouum lumen: quia eiciendo vetera a nobis nos renouat nouis.

TElluris ingens conditor/ mundi solū qui exuens/ pulsis atq̄ molestijs/ terram dedisti immobilem.

¶Materia huius hymni est deprecatio quam facimus ad deum: quia sicut de⁹ pater fecit celum et terram et diuisit superiora ab inferioribus: ita sua pietate nostra peccata dimittat. Et sicut dedit terram immobilem vt daret fructum gratuz ita faciat membra nostra acceptabilia ad fructificandum et seruiendum sibi.

¶ Construe. O ingens. id est magne conditor telluris. i. factor totius orbis: qui eruens. id est diuidens solum mundi. id est terram ab his scilz inferioribus: et superioribus: atq; pro et/et dedisti terram immobilem. id est stabilem: et hoc est pulsis molestijs. i. elementis que valde molesta erant dum intermiscerentur cōfuse. id est simul mixtis.

Ut germen aptum ꝓferens/ fuluis decora floribus/ fecunda fructu listeret/ pastumq; gratum redderet.

¶ Construe. Supple terra ꝓferens. id est producens/ germen aptum. id est fructum congruum hominibus/ et vt listeret. i. permaneret/ fecunda. i. fructuosa fructu scz acceptabili. supple illa terra decora. i. speciosa est fuluis floribus. id est rubeis et albis floribus: q; pro et/ gratum pastum. id est cibum seu nutrimentum acceptabile redderet. id est concederet tam hominib⁹ q̄ pecudibus. Et ergo omnis homo tenetur summa diligentia ad laudandum deum.

Mentis peruste vulnera munda vigoris gratia/ vt facta fletu diluat motusq; ꝓauos atterat.

¶ Construe. O xp̄e munda. id est purga/ vulnera. i. peccata. peruste mentis. id est hominis maculam seu vitium: et hoc dico gratia vigoris. id mediante gratia spiritussancti/ vt diluet. id est emundet/ facta. id est male acta: et peccata commissa. fletu. id est cordis gemitu/ ⁊ atterat. i. auertat ⁊ refrenet ꝓauos motus. id est malas inclinationes ab omni actu illicito.

Iussis tuis obtemperet nullis malis approximet bonis repleri gaudeat et mortis actum nesciat.

¶ Construe. (Supple vnusquisq; peccator) obtemperet. i. aptet se/ et obediat iussis tuis. i. mandatis vel preceptis tuis/ et supple aliquis homo nullis malis. i. non vllis scilz operibus malis approximet. i. accedat: sed gaudeat. i. letetur/ repleri. id est adimpleri bonis scilz operibus: ⁊ nesciat. i. non cognoscat actum mortis. id est mortale peccatum a quo vnusquisq; abstinere tenetur.

Rerum creator optime rectorq; noster aspice/ nos a quiete noxia mersos sopore libera.

¶ Materia huius hymni est inuocatio auxilij diuini: vt deus dignetur criminib⁹ nostris ignoscere: vt sicut surgimus de lecto ⁊ rumpimus noctem: sic xp̄s rumpat peccata nostra. ⁊c̄. ¶ Construe. O optime creator omnium rerum: et o rector noster aspice nos/ et libera nos mersos a quiete noxa. id est mala: quia que carnem delectant mala sunt sancte anime: et supple libera nos miseros sopore. id est peccato: quia peccando miseri sumus.

Te sancte christe poscimus/ ignosce tu criminibus/ ad confitendum surgimus/ moraleq; noctis rumpimus.

¶ Construe. Ideo poscim⁹. i. deprecamur te sancte christe/ ignosce. i. parce criminibus. id est omnib⁹ peccatis (et ergo quia peccatum⁹) surgimus. s. de virtute in virtutem: et ad confitendum supple vbi peccata rumpimus moras. i. impedimenta/ noctis. i. dyaboli.

Mentes manusq; tollimus/ ꝓphetam sicut nouimus nobis gerendum ꝓcipit paululq; gestis censuit.

¶ Construe. Nos tollimus. i. sublenam⁹/ mentes. i. cogitationes/ ⁊ manus. id est

16124

operationes sicut nouimus prophetam scilicet dauid precepit.id est iubet nobis gerendum.id est faciendum et surgendū noctibus dicens.Media nocte.ꝛc.Paulus censuit.id est in scripturis suis indicant dicēs.(Hora est iam nos a somno surgere)gestis.i.factis suis(qz paulus de nocte laborabat:et in die deprecabat.ꝛc.

¶Et nota qꝫ paulus plus laborabat ceteris apostolis:qz in nocte cophinos faciebat vnde victualis habuitet quod supererat/pauperibus erogabat

Vides malum quod gessimus/occulta nostra pandimus/preces gementes fundimus/dimitte quod peccauimus.

¶Construe.(Et qui es creator omnium rerum)Vides malum quod gessimus.id est fecimus:et quia vides.ideo pandimus occulta nostra.id est manifestamus/peccata scilicet per confessionem.gementes.id est suspirantes tibi preces.id est orationes.et ideo dimitte.id est dona nobis veniam de hoc quod peccauimus.id est commisimus

NOx et tenebre et nubila confusa mundi ꝫ turbida hic intrat albescit polus christus venit discedite.

¶Materia huius hymni est exclamatio quam facimus contra dyabolum.et imploratio auxilij dei.vt diuersitas peccatorum et eorundem enormitas a nobis recedant. ¶Et nota qꝫ nox multis modis accipitur.Aliquando pro ira/aliquando pro tempore/aliquando pro obscuritate/aliquando pro dyabolo.Et nota qꝫ ideo nomina ista scilicet nox/tenebre/ꝫ nubila posuit ad terrendum:quia tenebrarum terrores voluit per illa exprimere.et ideo.

¶Cōstrue.O nox.id est o dyabole.o tenebre.id est peccata.ꝫ nubila.id est discordia hereticorum.et turbida mūdi.id est turbationes et seditiones.confusa.id est permixta.discedite.id est recedite:quia sicut nox diem/et sicut columba accipitrē fugit.sic peccatum iusticiam/ꝫ dyabolus christum fugit.Recedite inquam ꝫ operamini:quia lux.id est christus.intrat scilicet mentes fidelium.polus.id est corpus albescit.id est nitescit scilicet bonis operibus.et sic bene sancte viuendo christus intrat corda nostra.

Caligo terre scinditur/percussa solis radio/rebusqꝫ tam calor redit vultu nitenti syderis.

¶Construe.Caligo terre.id est obscuritas nostra vel secretum hereticorum scinditur.i.diuiditur.et hoc dico percussa radio solis.id est diuino verbo.et calor.id est vigor spiritussancti.qui scilicet recessit propter presentiam tenebrarum tam redit.id est reuersus est.rebus.id est corporibus et animabus nostris vultu:nitenti syderis.id est splendore spiritussancti qui est verus sol.

¶Alceſi.Legendum est color nō calor redit.iuxta virgilianum.Et rebus nox abstulit atra colorem noctu enim non est discretio colorum:sed omnia videntur sub nigra/orta autem luce redit color rebus.

Te christo solum nouimus te mente pura et simplici flendo ꝫ canendo quesumus intende nostris sensibus

¶Construe.O christe nouimus te solum scilicet redemptorem:et illuminatorem ergo te et non alium pura mente et simplici.id est sine hypocrisi quesumus flendo scilicet peccata nostra.et canendo.id est laudando te de beneficijs tuis.intende.id est prebe assensum.nostris sensibus.id est intentionibus.

Sunt multa fulcis illata que luce purgentur tua tu

lux eoi syderis: vultu sereno illumina.

¶ Construe. Multa. id est multe virtutes sunt illata nobis. id est iuncta vel vincta fuscis. id est nigris coloribus. Fuscus color dicitur falsus color qui mixtus inter alios colores obfuscat nos. que supple mala purgentur. tua luce. id est tuo splendore (bene dico) tua luce. quia tu christe es lux eoi syderis. id est orientalis scilicet patris. et ideo nois illumina. sereno vultu. id est claritate spiritus sancti.

Celi deus sanctissime / qui lucidum cẽtrum poli
candore pingis igneo / auge decoro lumine.

¶ Materia huius hymni est laus quam consona voce scilicet corde et opere tenemur deo persoluere. quia ad vtilitatem nostram omnia produxit scilicet celum ⁊ terram: et multa alia. Nam primo fecit celum et terram / postea mare / deinde solem et lunam. ⁊ cetera. Rogamus ergo vt ad brauium siue remunerationis omnes (dimittendo peccata) nos ad sui amoris gratiam faciat peruenire.

¶ Construe. O sanctissime deus celi. qui pingis. id est decoras lucidum poli centrum. id est spacium vel punctum poli / seu zodiacum per quem signa decurrunt. Item zodias animal interpretatur. Centrum vero est medietas sphere. Sed hic ponit centrum pro toto celo igneo. candore. id est splendore augens decoro lumine. scilicet pictura planetarum et diuersarum stellarum.

Quarta die qui flammeam solis rotam constituens
lune ministrans ordinem vagos recursus syderum.

¶ Construe. Supple tu qui es constituens rotã solis flammeam. id est ardentem quarto die. ¶ Notandum q̃ per quattuor dies mundus sine sole permansit. quia prima die facta est angelica creatura. Secunda die factum est celum et aer. Tertia die facta est terra et aqua. Quarta die factus est sol ⁊ luna. Quinta autem die facti sunt pisces et aues. Sexta vero die facta sunt animalia ⁊ homines. Et tu supple es ministrans. id est tribuens ordinem lune et vagos syderum recursus. id est varios cursus: quia stelle non semper currunt eodem cursu. Uel dicitur quantum ad planetas: nam planetarum vagus est cursus. quia alius est cursus solis / alius lune / alius syderum.

Ut noctibus vel lumini / direptionis terminum primordijs et mensium signum daret notissimum.

¶ Construe. (Et quare facit deus predicta). Ut luna daret terminum direptionis id est separationis seu diuisionis noctibus vel lumini. id est dici vt daret notissimũ id est certissimum signum primordijs. id est principijs mensium: quia mensis habet triginta dies parum plus vel minus. ⁊c.

Illumina cor hominum absterge sordes mẽtium reis
solue culpis vinculum euerte moles criminum.

¶ Construe. (Et quia tu fecisti hec omnia.) Illumina cor hominum / et absterge. id est munda. sordes. id est prauas cogitationes mentium nostrarum: et solue vinculum culpis. id est peccatis. et euerte moles criminum. id est magnitudines peccatorum.

Precatra rerum contegit / terre calores omnium / nos confitentes poscimus / te iuste iudex
cordium.

16124

¶ Materia huius hymni est rogare deum vt ipse caliginem mentis et corporis a nobis expellat. Rogamus etiam in hoc hymno clementiam dei omnipotentis vt nos defendat ab antiquo hoste. scilicet dyabolo et expellat intrinsecam obscuritatem mentis et corporis et vt dignetur nobis sui luminis claritatem concedere/seruando nos mundos ab omnibus peccatis.

¶ Construe. Atra nox. id est dyabolus vel peccatum/contegit. id est obtenebrat colores. id est illuminationes omnium rerum terre. Nam ob hoc non necesse est nec etiam vtile sibi morari vbi scimus q̄ noctis obscuritas omnia contegit colores herbarum et ceterarū rerum in suis profundis tenebris obducat et sepelit. Sed cū hoc q̄ nunc lucem syderis habeamus in mente: q̄ hoc in medijs noctibus. id est cū mundus sedet in tenebris. et plus crescunt incendia carnis tunc surgamus confitentes deum. scilicet iudicem cordium nostrorum. Rogamus ergo iudicem vt auferat a nobis caliginem peccatorum et det nobis sue gratie dulcedinē: et ideo nos tibi confitentes peccata nostra/poscimus et. i. desit rogamus ea que sunt in te. scilicet misericordiam.

Tu auferas piacula sordesq̄ mentis abluas donesq̄ christe gratiam vt arceantur crimina.

¶ Construe. O iuste iudex cordium. id est animarum nostrarū. auferas. id est deleas piacula. id est grauia peccata. et abluas. i. purges. sordes. i. suggestiones dyaboli eas que pungit nos/q̄s pro et. o christi dones. i. tribuas gratiam spiritussancti (ad quid) vt crimina. i. peccata/arceantur. i. expellantur a nobis.

Mens ecce torpet impia/quam culpa mordet noxia/obscura gestit tollere/et te redemptor querere.

¶ Construe. Dico q̄ expellantur crimina et quare) q̄ ecce impia mens. i. ala peccatrix torquet. i. pigrescit. quā sez mentē. culpa noxia. i. mala/mordet. i. pungit. et mens gestit. i. cupit. tollere. i. depellere a se: obscura. id est peccata. et gestit. i. cupit querere te scilicet christum. o redemptor. i. o saluator.

Repelle tu caliginem intrinsecus q̄ maxime vt in beato gaudeat se collocari lumine.

¶ Construe. Et quia mēs gestit te querere. tu repelle. i. remoue. intrinsecus. id est ex anima caliginē. i. cecitatē peccatorū. q̄ maxime. i. precipue: vt ipsa mēs gaudeat se collocari. beato lumine. in. eterna beatitudine. i. in regno celorum.

Lux ecce surgit aurea pallens fatiscat cecitas que nosmetipsos in preceps/diu erroze traxit deuio.

¶ Iste hymnus continetur in superiori hymno. sed intentio versus est. ne sez occulti peccati. hic ponitur anapestus pro spondeo/q̄ spondeus sēo loco p iambo. Nox vsq̄ modo texit colores terre: sed modo discedit (quia ecce) lux aurea. i. euāgelica predicatio surgit in corda nostra. et ideo omnis cecitas. pallens. i. dyabolus. fatiscat. id est euanescat. que cecitas traxit. id est duxit nosmetipsos. in preceps. i. i ruinam vel precipitium. diu. id est multum deuio errore.

Hec lux serenum conferat puroq̄ nos prestet sibi: nichil loquamur subdolum voluamus obscurum nichil.

¶ Dixit q̄ lux surrexit ideo. ¶ Construe. hec lux conferat. i. donet nobis serenum id est virtutem spiritussancti et prestet nos puros. id est mūdos ab omni peccato sibi. i. id est ad honorem suum. et hoc sic loquamur nichil subdolum. i. deceptorii et nichil voluamus obscurum. id est nullum cogitemus peccatum.

Sic tota decurrat dies/nec lingua mendax/nec manus oculi nec peccēt lubrici nec noxa corpus inquinet

¶ Construe. Tota dies.i.totum tempus vite nostre decurrat sic.scilicet nō loquē do subdolum/nec lingua mendax sit.i.non dicat falsum/nec manus peccent.i.nō faciant aliquid mali:nec oculi lubrici peccent scilicet videndo illicita/nec noxa.id est culpa corruptionis inquinet vel polluat corpus scilicet nostrum.

Speculator astat desuper/qui nos diebus omnibus/actusqꝫ nostros prospicit/a luce vsqꝫ ad vesperum.

¶ Construe. Et nolite peccare:quia speculator.id est dominus.astat.id est prospi cit nos desuper.id est de celo.omnibus diebus.id est quotidie/qꝫ pro et/et prospi cit.id est a longe videt/nostros actus.id est nostra opera/a luce prima.id est a nati uitate:et vsqꝫ ad vesperum.id est in finem vite nostre.

Magne deus potētie qui ex aquis ortum genus patrē remittis gurgiti partim leuas in aera.

¶ In hoc hymno continetur opus quod deus fecit in quinto die. quia tunc creā uit pisces et aues:ex.|qua et ipsorum que ex aqua fecit misit partem gurgiti.i.ma ri scilicet pisces/et partem leuauit in aera.scilicet aues. Creauit quoqꝫ cete gran dia/benedixitqꝫ eis dicēs. Crescite et multiplicamini ⁊ replete aquas maris.auesqꝫ multiplicentur super terram:et sic pisces et aues orti sunt ex aqua. sed qꝫ aues non comeduntur omni tempore sicut pisces quod ideo fit. quia aues per coitum generantur sicut ⁊ nos:quod non est in piscibus.vel quia aues sunt callidiores na ture q̄ pisces. Intendit etiam autor rogare deum vt nos qui sumus abluti et mū dati in sacro baptismate ab originali crimine: sic seruet nos vt nesciamus lapsus criminum.et vt dyabolus nō deprimat nos per criminalia peccata.

¶ Construe. O deus magne potentie.id est potestatus qui remittꝫ genus.i.pisces et aues genus dico ortū ex aquis baptismatis.partim gurgiti .id est mari.scilicet inferno:vt pisces.id est malos homines.leuas.id est subleuas partim in aera.i.in regnum celorum:vt aues.id est bonos homines. Quasi diceret sicut in aere aues collocasti ita in celo homines sanctos posuisti. Sunt qui hūc hymnum argutius interpretantur.dicuntqꝫ a beda aut alio quouis anglium visitare solito:in qua vel eius confinio dicuntur arbores esse ad littora maris quarum fructus in aquam de cidentes piscium capiunt naturam:in terra vero anium:qui ergo genus arum ex aquis/e quibus arbores nutriuntur.partim remittis gurgitis. id est in gurgitem maris(et est tapinosis)et leuas partim in aera.

Diuersa lymphis imprimens/subuecta collo irrogās vt stipe vna prodita diuersa capiant loca.

¶ Construe. O tu deus deprimens.id est submergens diuersa.i. deorsum mersa vt pisces.i.malos homines/lymphis.id est aquis infernalibus/ et irrogans.id est subleuans/subuecta.id est sursum vectra:vt aues.id est bonos homines/collo.i.ca pite prodita.id est orta/vna stirpe.id est vno baptismate renati/rapiant.id est ac cipiant/diuersa loca.id est distinctas mansiones scz aerē et aquam.id est vitā eter nam/vel damnationē eternā. Uel diuersa loca.id est diuersa habitacula in celo:qꝫ mansiones multe sunt in regno celoꝝ iuxta distinctos gradus beatorū:quia quili bet sanctorum hominum specialem habet locum vel gradum letitie in celo iuxta opera sua que fecit in hoc mundo ¶ Conformiter ad precedentia dicamus sic im primens lymphis.id est aquis diuersa.i.remittis gurgiti.cē.

Largire cunctis seruulis/quos mūdat vnda sanguinis/nesciat lapsus criminū/nec ferre mortis tedium

16124

¶ Construe. (Et tu qui omnia fecisti) largire. i. tribue/ cunctis seruulis. id est omnibus famulis tuis/ nescire. i. non sentire/ lapsus criminum. id est peccatorum que dimissa sunt in baptismo/ quos seruulos vnda. id est effusio sanguinis tui mundat. id est lauat a peccatis/ nec pro non et largire seruulos tuos non ferre. id est nō pati tedium mortis. id est penam dyaboli.

Vt culpa nullum deprimat/ nullum leuet iactantia/ elisa mens ne concidat elata mens ne corruat.

¶ Construe. (Ad hoc largire) vt culpa. i. praue pctō non deprimat. i. non aggrauet/ vel arguat vllum s. xp̄ianum: et iactantia. i. superbia de bonis non leuet. i. nō extollat vllum/ et mens. i. anima/ elisa. i. lesa a peccato/ non concidat. i. non incidat in desperationē/ nec pro vt et non ruens elisa. i. inflata per superbiā/ corruat. id est cadat sup. in eternam damnationē. ¶ Legitur elata aut leuata non eleuata: quia syllaba abundet rithmo.

Tu trinitas vnitas orbem potenter q̄ regis attende laudū cantica que excubantes psallim⁹

¶ In hoc hymno hortamur de somno surgere: et medelam vitiorū diligenter quere. Intendit etiā in hoc hymno ipsam trinitatē laudare et inuocare p quā mundus regit vt impleat nos suo lumine: vt quicquid peccauimus fraude demonum ipse iesus christus abstergat celitus. i. de celo. ¶ Cōstrue. O vnitas. i. o sancte spiritus qui procedens a patre et filio trinitatis scilz personarū/ qui regis. i. gubernas/ potenter. i. potentia tua/ orbem. i. mundum: attende cantica laudum. i. hymnorū que scz cantica nos excubantes. i. vigilantes/ psallimus. i. cantamus.

Iam lectulo consurgimus/ noctis quieto tempore/ vt flagitamus vulnerum a te medelam omnium.

¶ Construe. Nos consurgim⁹ iam lectulo. i. ex desidia. Lect⁹ enī ōr ab electis/ et mollib⁹ herbis quibus antiqui requiescebāt quieto tpe noctis (et ad quid (flagitemus. i. rogemus a te medelam omniū vulnerum. id est peccatorum.

Quo fraude quicquid demonū in noctibus delinquimus abstergat illud celitus tue potestatis glorie.

¶ Construe. Quo pro vt/ vt potestas glorie tue. id est tue laudis/ abstergat. id est abluat vel purget celitus. id est diuinit⁹: illud supple peccatum: quicquid. s. vitiorum delinquimus. id est cōmittimus/ fraude. i. deceptione/ demonū. id est dyabolorum: in noctibus. id est in tenebris vitiorum.

Nec corpus alit sordidum nec torpor instet cordium nec criminis contagio tepescat ardor spiritus

¶ Construe. Nec corpus nostrū alit. i. non fit sordidum. id est pollutum/ nec torpor. i. pigritia vel malitia cordium scilz nostrorum instet nobis/ et contagio. id est macula criminis non adsit/ et ardor. i. amor seu gratia spiritus. s. sancti: non tepescat. i. non deficiat in nobis. ¶ Dicitur hec contagio/ et hec contages/ et hoc contagium: sed in vsu est hec contagio in singulari: et hec contagia/ contagiorū in plurali. hic tamen videtur ablatiuus rectus a tepescat.

Ob hoc redemptor quesumus reple nos tuo lumine p quod dierum circulis nullis ruamur actibus.

¶ Construe. (vt amor spirit⁹ non deficiat in nobis) ob hoc. i. ppter hoc o redemptor quesumus. i. rogamus te/ reple nos peccatores tuo lumine. i. splendore: per quod lumen non ruamus. id est cadamus/ nullis actibus. i. peccatis/ circulis. id est reuolutionibus dierum.

ETerna celi gloria beata spes mortaliū celsi tonantis vnice casteq; proles virginis.

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad christum filium virginis vt dignet nobis suam misericordiā tribuere dexteram porrigere vt mereamur corroboratione fidei et charitatis obtinere. ¶ Construe. O christe tu existens eterna gloria scīz angelorū ⁊ beatorū hominū/vel qua pater tuus celestis per te glorificatur: ⁊ o beata spes mortaliuz. i. xpianoꝝ hoim/⁊ o vnice celsi tonantis. id est celestis patris secundum diuinitatem: q; pro et/et proles. i. fili caste virginis scīz marie secundum humanitatem.

Da dexterā surgentibus exurgat ⁊ mens sobria flagransq; in laudem dei grates rependat debitas.

¶ Construe. O tu xpe da dexteram. i. auxilium tuum nobis surgentib⁹ scīz a vitijs/et ita mens nostra. i. anima nostra/sobria. i. abstinens/exurgat scīz ad laudē tuam. q; pro ⁊/supple mens flagrans. id est ardens/in laudem. i. honorem dei omnipotentis/rependat. i. persoluat/ debitas grates. i. gratiarum actiones in hymnis et canticis deo omnipotenti.

Natus refulget lucifer sparsamq; lucem nunciat cadit caligo noctium lux sancta nos illumunet.

¶ Construe. Lucifer. i. stella matutina/natus. id est xpus refulget. id est splendet mundo/q; pro et/⁊ nunciat scīz mundo/sparsam lucem. i. dest natam vere nūciat: quia caligo noctium. i. obscuritas dyaboli/ cadit scīz in mundo. Et ideo lux sancta. id est xpus sua sanctificatione nos illuminet. id est corda nostra illustret lumine spiritussancti.

Manensq; nostris sensib⁹ noctem repellat seculi/omnisq; fine dei purgata seruet pectora.

¶ Construe. Ut ipsa lux manēs nr̄is sensibus. i. in nobis habentib⁹ quinq; sensus corporeos repellat a nobis noctem. i. dyaboli/ seculi. i. mundi: ⁊ illa lux seruet pectora nostra purgata. s. a vitijs/omni fine diei. i. omni tempore vite nostre.

Quelita iam primū fides radicet nostris sensibus/secunda spes congaudeat qua maior extat charitas.

¶ Construe. Fides quelita a nobis. s. in baptismo iam primū. i. cito. ideo dicit primum/q; fides est prima inter oēs virtutes: vt ibi fides/spes/⁊ charitas: radicet. i. ponat radices sensibus nostris. i. mente nostra/et secūda spes. scz a fide p quā. s. speramus vitam cōgaudeat/qua. s. fide/charitas. i. talis virtus/extat maior. i. virtuosior. Juxta illud. Maior autē horum est charitas. ¶ Legitur etiam iam primum: et fecunda. id est fertilis spes que est cum meritis bonorum operum.

QUalmatoꝝ hoīs deus qui cūcta solus ordinās humū iubes producere reptātis⁹q; fere genus.

¶ In hoc hymno cognoscit aliud quod fecit de⁹ in sexta die. Nā creatis olibus reptilibus/piscibus ⁊ auibus: ⁊ alijs bestijs q̄rta die. Sexta die formauit de⁹ hoiem ad ymaginē suā: ⁊ precepit olibus animalibus dicēs. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā: ⁊ dixit hoi. Dnamus piscibus maris volatilib⁹ celi ⁊ vniuersis q̄ mouētur super terrā. Posuitq; eū i paradiso deliciaꝝ vt operaret ⁊ custodiret illū. Intēdit itaq; autor rogare deū: vt sicut de⁹ fecit hoiem sup iorē cūctis animantib⁹ sic dignet nos custodire vt nō efficiamur inferiores bestijs animalib⁹ ꝓpter peā nr̄a. Cur ḡ hoies creauit q̄s futuros prescibat malos: nō q; sicut premidit q̄d mali essent facturi sic etiā fu-

16124

debat quid bonum essent facturi. Uel dicitur. Quis nouit sensum domini: aut quis fuit consiliarius eius? (Ad roma.xi.) ¶ Cōstrue. O deus plasmator. id est creator hominum scilicet ade qui solus ordinatus cuncta. id est disponens omnia/ iubes. id est permittis. producere humum. id est ecclesiam scilicet bonos et malos homines: et genus reptantis. id est serpentis fere. id est bestie.

Qui magna rerum corpora/dictu iubentis viuida/vt seruiant per ordinem subdens dedisti homini.

¶ Construe. O tu deus qui fecisti dictu iubentis. id est verbo filij tui magna corpora. id est iumenta/pecora/bestias. omnium scilicet rerum diuersarum. viuida. i. animata. et subdens. id est supponens illa animalia dedisti homini vt seruiant scilicet per ordinem. scilicet vnumquodq; animal seruiat homini in illo ad quod ordinatum est a natura: vt oues/lepores/pisces ad comedendum. ꝛc.

Repelle seruis a tuis/ quicquid per immunditiā/aut moribus se suggerit/aut actibus se interserit.

¶ Construe. (Et o deus) repelle. id est remoue a tuis seruis. quicquid suggerit. id est infert se. per munditiam. id est per aliquem superfluitatem vel per sordidam comestionem: aut moribus scil: cet malis. qui scilicet ex consuetudine peccandi se abstinere non possunt a peccatis: aut interserit. id est miscet se actibus scilicet peruersis.

Da gaudiorum premia/da gratiarum munera/dissolue litis vincula/adstringe pacis federa.

¶ Construe. O deus da premia. id est remunerationem. gaudiorum scilicet eternorum. da munera gratiarum. id est dona spiritussancti. dissolue vincula/litis. id est peccata odij. et astringe. id est coniunge. federa pacis. id est concordiā salutis.

Summe deus clementie/mundiq; factor machine/vn⁹ potentialiter trinusq; personaliter

¶ Materia huius hymni est cognitionem habere trinitatis in vnitate/ et vnitatis in trinitate. Intendit auctor rogare deum vt cingat lumbos nostros cingulo castitatis. et adurat. id est inflammet vel repleat corda nostra igne spiritussancti: vt casto corpore et mundo corde seruire deo possimus. ¶ Construe. O deus summe potentie. id est alte pietatis. factor. id est creator mundi scilicet vniuersi. q; pie et machine sanctorum. supple qui es potentialiter vnus. id est potentia secundum diuinitatem: et trinus personaliter scilicet in personis.

Nostros pius cum canticis/ fletus benigne suscipe/ quo corde puro sordibus/te perfruamur largius.

¶ Construe. Et tu pius (pro pie) suscipe benigne. nostros fletus. id est lachrymas. cum canticis. i. cum hymnis vel laudibus: quo pro vt perfruamur te largius. id est amplius. et hoc corde puro. id est mundo. sordibus. i. vitijs.

Lumbos iecurq; morbidum/adure igne congruo/ac cincti vt simus perpetim/luxu remoto pessimo

¶ Construe. O deus adure. id est accende igne congruo. id est spiritu sancto lumbos nostros. et iecur. id est epar. (Et nota q; hec scilicet iecur/cerebrum/et lumbi/ cogunt hominem peccare) vt simus accincti. id est vt lumbi simus casti contra libidinē perpetim. id est semper pessimo luxu remoto. id est deposita luxuria (que multos proh dolor ducit ad gehennam.

Vt quicq; horas noctium/nūc concinendo rumpimus

donis beatis patrie/ditemur omnes affatim.

¶ Constrve. Ut quicꝫ. id est qui cunꝫ concanendo. id est psallendo rumpimus. id est per vigiliam diuidimus horas noctium: quia tunc bonum et quietum est orare: vt ditemur. id est diuites efficiamur / affatim. id est abundanter beatis donis patrie. id est beatitudine patrie celestis. Ad quam christus dignetur nos perducere. Amen.

AVrora iam spergit polū/terris dies illabitur
lucis resultat speculum/discedat oē lubricum

¶ Iste hymnus continuatur superiori: quia nos rumpimus horas noctiū vt nos omnes diemur et diuites efficiamur in christo. Et ecce aurora. id est christus iam spargit polū. id est illuminat corda hominum. hortatur etiam nos vt sic nos viuamus in hoc seculo vt illud verbum lete audire mereamur scilicet. Venite benedicti patris mei. ꝛc̄. Nam finito mundi termino peccatores perpetuis tradentur tenebris. Fideles vero et iustos non noctem sed lucem ponet. Et hoc est quod precamur. ¶ Constrvꝫ. Aurora. id est christus. illabitur. id est emergitur terris. et aurora. i. christus/spargit polum. id est illuminat mentes vel ecclesiam: et speculum. i. pulchritudo vel aspectus lucis. id est claritatis. resultat. i. gaudet. et ideo omne lubricum. i. peccatum. discedat scilicet a nobis.

Fantasma noctis decidat mētis reatus lubruat quic
quid tenebras horridum nox attulit culpe cadat.

¶ Constrve. Fantasma. i. fantasia vel illusio noctis. i. dyaboli decidat. id est recidat a nobis. et reatus. i. culpa mentis: lubruat. i. cadat a nobis. et quicquid horridum. i. deforme/nox. i. dyabolus vel nocturna cogitatio attulit nobis tenebris. s. obscuritatis. cadat. i. recedat a nobis.

Ut mane illud vltimum/quod prestolamur cernui/
in lucem nobis effluat/dum hec canore concrepat

¶ Cōstrve. Ut mane illud vltimum. scilicet iudicium futurum vel aduentus christi in iudicium quod prestolamur. i. expectamus/speram⁹/cernui. id est perspicui. effluat. i. eueniat nobis in lucem dum hec. i. nox concrepat. id resonat canore. id est cantu seu laude.

EX more docti mystyco/seruemus hoc ieiunium
deno dierum circulo/ducto quater notissimo

¶ Materia huⁱ⁹ hymni est ꝓmendatio ieiunij. et hortamur ieiunare ꝛ deo seruire et hoc tpe ieiunij in orationibus et bonis operibus plusꝫ in alijs reb⁹ vt inde habeamus vitam eternam. ¶ Cōstrve. O fratres seruemus hoc ieiunium in quo modo sum⁹. s. caste ꝛ honeste nos docti. i. instructi ex mystico more. i. figurata consuetudine et hoc deno circulo. i. numero denario dierꝫ quadraginta: notissimo. i. manifestissimo ducto. i. multiplicato. quater. i. per quattuor.

LEx ⁊ prophete primitus/hoc pertulerunt postmodū
xps sacrauit omnium rex factor atqꝫ temporum

¶ Constrve. Lex data per moysen et prophete. s. helyas ꝛ alij pertulerūt hoc ieiunium. primitus. i. primo et xp̄s rex oim holim atqꝫ pro ꝛ⁊ factor. i. creator tpm sacraut. i. sanctificat illud postmodū. i. post moysen et prophetas: qui ieiunauit per quadraginta dies donans nobis exemplum vt per etatem ieiunemus.

Utamur ergo parcius/verbis cibis et potibus/somno
iocis et arctius perstemus in custodia.

16124

¶ Construe. (Et quis prophete q postea xps consecrauerūt hoc ieiuniū) Utamur parcius.i.temperanti⁹ verbis inutilibus cibis q potibus.i.a superfluitate comestionis et ab ebrietate:quia crapula nos labimur in penas: q venter mero estuans de facili tumescit in libidinem : et non solum istis vtamur parcius : sed etiam somno minio:et locis q illicitis/ et perstemus.i.perseueremus in custodia anime nostre/ arctius.id est strictius.

Vitemus ante pessima que subruunt mentes vagas nullumq; demus callido hosti locum tyrannidis

¶ Construe.(Dico q relictis vitijs prestemus in custodiam virtutum)q vitem⁹.i. id est abiciam⁹ a nobis/ ante.id est prius/pessima.id est peccata vel prauos opera: que subruūt.id est oppumūt mentes vagas.id est ad malum pronas:q; p et/nullum pro non et vllum et non demus/callido hosti.id est dyabolo:vllum locū.id est aliquam occasionem tyrannidis in nobis.

Dicamus omnes cernui clamamus atq; singuli ploremus ante iudicem flectamus iram vindicem

¶ Cōstrue. Postq; abiecimus a nobis peccata per contritionem immediate: omnes nos cernui.i.humiles/ dicamus scz nostra prauos opera per confessionē/ atq; pro et/et nos singuli.i.omnes nos simul/vel singuli.i.separatim(quilibet pro se)clamemus.id est vociferemus:et plorem⁹.i.deflcamus/ante iudicem.id est ante dominum iuste iudicantem:vt per fletum flectamus.i.mitigemus/iram vindicem.i. iuste vindicantem si non emendemus.

Nostris malis offendimus tuam deus clementiā effunde nobis desuper remissor indulgentiam.

¶ Cōstrue. Et quis pcōres offendimus.i.te nobis iratum vel iratsci fecimus:tamen o deus qui es misericordia plenus:deus dico remissor.i.venie dator:effunde id est mitte nobis.id est peccatorib⁹/desuper.i.de celo/indulgentiam.id est peccatorum veniam.

Memento q; sum⁹ tui licet caduci plasmatis ne des honorem nominis tui precamur alteri

¶ Construe.O deus memēto.i.memor esto q nos sumus tui per creationem q; tui sumus alieni per peccati ppetrationem/ et licet sumus caduci.i.credo cadentis plasmatis.i.nature vel fragilis materie:tamen supple nos precamur/ ne p; vt et non vt non des alteri q; nobis honorem.id est laudem tui nominis supple glorioſi:quia ad hoc nos ex bonitate tua deus plasmasti.

Laxa malum quod gessim⁹ auge bonum quod poscimus placere quo tandē tibi possumus hic & perpetim

¶ Construe.Et quia nos precamur:vt nos pre ceteris te honoremus.Ideo o de⁹ laxa.i.solue/malum.id est peccatum quod scilicet nos poscimus.i.fecimus/ et auge.id est multiplica/ bonum quod nos poscimus.i.petimus : quo pro vt/vt possimus.id est valeamus/placere tandem.id est in fine/vbi scilz a te/ hic.id est in presenti/et in perpetim.id est in futuro.

Presta beata trinitas concede simplex vnitas vt fructuosa sint tuis ieiuniorum munera.

¶ Construe. Omn⁹ soluti a peccatis/o beata trinitas supple personarum. Et o simplex vnitas.id est o deus qui es deus per essentiam/presta.id est prebe/ et concede.id est largire:vt munera.id est dona:que proueniūt non de nostris meritis/

ſed ex tua gratia ieiuniorum .i. abſtinentiarū ſint tuis ſupple famulis/ fructuoſa. id eſt fructu plena.

Chriſte qui lux es et dies noctis, tenebras detegis luciſq; lumen crederis lumen beatum predicans.

¶ Materia huius hymni eſt q̄ deprecari deum debemus: vt det nobis quietam noctem/et vt defendat nos a perfido hoſte: oculi ſomnū capiant q̄ cor ſemper ad deum vigilet. Ideo. ¶ Cōſtrue. O xp̃e qui es lux angelorꝝ/ et illuminator omniū ſanctorꝝ. Unde ipſe dixit. Ego ſum lux mundi .i. xp̃us qui illuminat omnē diem: et parat omnē lucem. Cum autem mirabile ſit: quia ſicut pater eſt lux: et filius ſit lux/non tamen tres luces ſed pater et filius et ſpiritus ſanctus vna et inſeparabilis eſt lux: ſicut in hac dictione lux ſunt tres littere et vnus ſonus: cui ad ſignificationem ipſi⁹ ſenſus aliquid addi vel minui non poteſt: non enim deus tres luces eſt: quia ſi eſſent diuerſe eſſentie vna lux nō eſſet: quia quicquid corporaliter diuidi poteſt in illa ſubſtantia que diuiſionem non patitur non poteſt dici. detegis. id eſt aperis/tenebras. id eſt verſutias noctis. i. dyaboli: et crederis lumen lucis. id eſt patris. ſupple tu predicans. id eſt promittens apoſtolis beatum lumen. id eſt ſpiritum ſanctum.

Precamur ſancte domine defende nos in hac nocte ſit nobis in te requies quietam noctem tribue.

¶ Cōſtrue. O ſancte domine/precamur .i. rogamus/defende nos a vitijs q̄ ab inſidiatorib⁹ noſtris ſcz demonibus (qui tanq̄ leones rugientes circuiunt querentes quem deuorent) in hac parte .i. in preſenti vita: et requies ſit nobis in te. id eſt vt tecum requieſcamus in celeſti patria/et tribue. id eſt concede quietam noctem. id eſt tranquillam.

Ne grauis ſomn⁹ irruat nec hoſtis nos ſurripiat nec caro illi conſentiens nos tibi reos ſtatuat

¶ Conſtrue. Ne grauis ſomnus. id eſt ne graue peccatum/vel delectatio peccati irruat. i. opprimat nos/nec hoſtis. id eſt dyabolus/ ſurripiat nos. id eſt fraudulenter decipiat/ne caro noſtra conſentiēs illi ſcilicet dyabolo in peccatis/ ſtatuat nos reos. id eſt culpabiles: et peccatores tibi.

Oculi ſomnum capiant cor ad te ſemper vigilet dextera tua protegat famulos qui te diligunt.

¶ Quāuis dico q̄ grauis ſomnus nō irruat: tamen non dico q̄ oculi ſomnum nō capiant: immo aliquantulum capiant. ¶ Conſtrue. Oculi capiāt ſomnum ſcilicet moderate/et cor. id eſt mens noſtra vigilet ſemper ad te: et dextera tua. id eſt miſericordia tua protegat famulos tuos qui te diligunt.

Defenſor noſter aſpice inſidiantes reprime/ guberna tuos famulos quos ſanguine mercatus es.

¶ Cōſtrue. O defenſor noſter aſpice nos q̄ repme inſidiātes .i. demones qui ſemp inſidiant nobis: et nos id petim⁹ vt deus eos reprimat q̄ reſtringat ne tm nocere valeant ſ̄cum volunt. ¶ Nota q̄ maligni ſpiritus tres habent habitudines. ſcilicet in inferno/in terra/in aere. Illi qui in terra manent in duas partes diuidūtur: et vocantur larue et lares. larue in nocte ledunt/ et lares in die. guberna tuos famulos quos mercatus es. id eſt redemiſti. ſanguine tuo.

Memento nr̄i domine in graui iſto corpōre qui es de

16124

defensor adesto nobis domine.

¶ Et quia redempti sumus sanguine christi: ideo debemus voluntati eius satisfacere: et preceptis eius pro salute nostra nosmetipsos onerare: et iugiter applicare Unde dauid. Preceptum domini lucidum illuminās oculos. ¶ Construe. O dñe memento nostri in isto graui corpore scilicet corruptibili/o domine adesto nobis. scilicet ad defensionem nostram qui es defensor anime.

SUmmi largitor premij spes qui es vnica mūdi preces intende seruorum ad te deuote clamantium.

¶ Iste hymnus seruatur pro tempore quadragesimali in quo autor rogat deum vt dignetur suos deuotos famulos exaudire/conscientias nostras mundare/ieiunium quoq; nostrum acceptare: vt eo mediante capiamus digne paschalia sacramenta. ¶ Construe. O largitor. id est dator/ summi premij. id est eterne beatitudinis: qui es vnica spes mundi. i. in quem solus mundus debz sperare: ipse enim est solus dominus a quo omne bonum descendens: et alij sancti pro nobis intercedere possunt apud dominum vt obtinere possimus rogata nostra: sed largire nobis principaliter non possunt. Etiam sua incarnatione et passione necnon et morte precipue redempti sumus: et non passionib⁹ aliorum sanctorum: quare merito dicitur. Unica spes mundi/intende. id est attende: et suscipe preces seruorum scilicet tuorum/clamantium deuote. id est humiliter/ad te. i. ad tuam miam.

Nostra te conscientia graue se offendisse monstrat/ quam emunda supplicamus ab omnibus piaculis.

¶ hic more patientis q infirmi detegit primo vulnus. id est defectum suum/q extende opem medicactis implorat. ¶ Construe. Nostra conscientia. id est ratio discretius monstrat. id est iudicat et fatetur se offendisse. id est ad iracundiam prouocasse: et commouisse te graue. id est grauiter: quam conscientiam nos supplicamus/o christe emunda. id est purga ab omnibus piaculis. id est mendis et maculis peccatorum.

Si renuis quis tribuet indulge qua potens es si corde rogamus mundo certe debes ex promisso.

¶ Disputat bono modo cum domino. ¶ Construe. Quia si renuis. id est negas/ vel recusas preces nostras exaudire: et conscientiam nostram purgare a criminibus: quis tribuet (quasi dicet et nullus) quia tu solus peccata dimittis: ergo indulge. id est peccata dimitte: adhibe medelam et condescende nobis ad subuenendum: quia tu potens es. id est tu solus ex omni potentia tua habes. Tibi enim p̄prium est misereri q parcere: quare quod magis est si nos rogamus mundo corde. id est puro contrito q confesso corde/tu debes. i. teneris certe. id est veraciter/ ex promisso. i. ex promissione. Dixisti enim ad Petrum q̄ dimitteret peccata: non solum septies: sed septuagies septies. ¶ Et alibi dicitur. In quacunq; hora ingemuerit peccator: peccatum eius non recordabor. Et sic quia promisisti o de⁹: quasi ex debito obligaris.

Ergo accepta hoc nostrum qui sacrasti ieiunium quo mystice paschalia capiamus sacramenta.

¶ Concludit cum effone. Ergo quia tu potens es q teneris pio modo ex promisso tu sacrasti ieiunium personaliter ieiunando/accepta. id est suscipe vel gratum habe hoc nostrum ieiunium quod facimus: quo mediante vt capiam⁹. i. accipiam⁹ paschalia sacramenta. scilz cōmunicationem corporis et sanguinis tui/mystice. i. sacramentaliter digne cum effectu.

Summa nobis hoc cõferat in deitate trinitãs in qua gloriatur vnus et regnat per secla deus. Amen.

¶ Construe. Summa trinitas personaꝝ in deitate/cõferat nobis. i. tribuat vel cõferre dignetur hoc quod statim rogatum est: in qua trinitate vnus deus per essentiam/gloriatur. i. letatur: et regnat per cuncta secla. id est eternaliter.

Audi benigne conditor / nostras preces cum fletibus / in hoc sacro ieiunio fusas quadra/genario.

¶ Materia huius hymni est cõmendatio ieiunij et hortat nos ieiunare: deo seruire: et in hoc tempore ieiunij in orationibus plusq; in alijs temporib⁹ insistere debemus: vt in die iudicij vitam habeamus eternam. ¶ Construe. O benigne cõditor. i. creator omnium rerum/audi preces nostras cum fletibus. i. cum plorãtib⁹/preces dico fusas. id est effusas in hoc sacro quadragenario ieiunio. id est in numero quadraginta dierum: in quibus ieiunare debemus.

Scrutator alme cordium infirma tu scis virium ad te reuersis exhibe remissionis gratiam.

¶ Construe. Et quia fundimus preces: alme scrutator. i. inquisitor cordiũ nostroꝝ. Bene dico scrutator: quia tu scis. id est cognoscis infirma virium. Ideo exhibe. i. dona reuersis ad te. id est penitentibus remissionis gratiam.

Multũ quidem peccauimus: sed parce confitentibus ad laudem tui nominis confer medelam languidis

¶ Construe. Nos peccauimus quidẽ multum: sed parce confitentib⁹ peccata sua et confer languidis. id est peccatoribus/medelam. id est remissionem ad laudem tui nominis.

Sic corpus extra conteri dona per abstinentiã ieiu/net et mens sobria a labe prorsus criminum.

¶ Construe. Et conferendo medicinã dona corpus conteri. id est castigari extra per abstinentiam: et dona vt sobria mens ieiunet prorsus. id est omnino a labe criminum. id est peccatorum.

Ecce tẽpus idoneũ medicina peccaminũ quib⁹ deum offendimus corde verbis operibus

¶ In isto hymno hortamur vt omni pctõ abstineamus: et rogamus deũ cum lachrymis et precibus ꝙ ipse remittat nobis peccata nostra et mũdet nos ab omni vicio in tpe huius ieunij: qz xp̃s pius est et misericors. ¶ Cõstrue. O fratres ecce tempus idoneum. i. congruum ad peccata remittendum: quod tempus est medicina peccaminum. i. peccatorum. quibus scz peccatis offendimus deũ corde. i. vana cogitatione: verbis scz iniquis turpiloquijs et operib⁹. i. prauis actibus.

Qui pius et propitius / nobis pepercit hactenus / ne nos cum nostris perderet tantis iniquitatibus

¶ Construe. (Dico qz verbo et opere nos deum offendimus) qui scilicet deus existens pius et propitius. id est misericors pepercit nobis hactenus. i. hucusq; ne secundum mala opera nostra nos pariter cum nostris tantis iniquitatib⁹ perderet id est condemnaret: sed ita pepercat nobis vt mediãte paterno auxilio ad christũ veniamus: et ammodo in bonis operibus perseueremus.

16124

Hunc igitur ieunijs/cum precibus & lachrymis/multisq; bonis alijs/placemus deuotissime.

¶ Construe.(Et quia pepercit nobis misericorditer:ergo)placemus.id est placitum nobis facimus hunc scilicet deum.ieunijs.id est cum abstinentia cibi et potus:et cum precibus.id est cum orationibus assiduis.quia ipse ait. Petite et accipietis. Iterum.Amen amen dico vobis quicquid orantes petitis credite et fiet vobis.

Vt nos a cunctis sordibus/purgans ornet virtutib⁹/i angelicis et cetibus/nos iungat in celestibus.

¶ Construe(Dico q placemus cum deuotissime)vt ipse purgans nos a cūctis sordibus.id est peccans ornet nos virtutibus:et faciat nos perseuerare in eis.& q iūgat nos angelis cetibus.i.in regno celorum.

Sit benedictus genitor/eiusq; vnigenitus/cum spiritu paraclyto/in sempiterna secula.Amen.

¶ Construe.Genitor.i.deus pater sit benedictus et eius vnigenitus.i. xp̄s(qui est filius dei)cum spiritu paraclyto.i.consolatore.in sempiterna secula.Amen.

Q Lay decus ieunij monstratur orbi celit⁹: qđ xp̄s autor omnium/cibis dicauit abstinens.

¶ In hoc hymno hortatur et admonet nos autor ieuniorum humilitatem et inde auctoritatem habere et a christo efficatiam:et vt antiqui patres(moyses et helyas)consecuti sunt vitam eternam ita et nos consequamur. ¶ Construe. Clarum decus.id est commendabile ieunium/ monstratur.i.datur/orbi.i.mundo/celitus id est de celo quod ieiuniū xp̄s(supple exp̄s)auctor.id est creator omnium. scilicet rerum/dicauit.i.sanctificauit abstinens cibis.id est a cibis.

Hoc moyses charus deo / legisq; lator factus est/hoc helyam per aera/curru leuauit igneo.

¶ Cōstrue. Moyses factus est clarus.id est dilectus deo hoc scilic et ieiunio.id est per hoc ieunium/q; pro et moyses factus est legislator. id est dator legis diuine. hoc.id per hoc ieunium:et hoc scilicet ieunium/leuauit.id est vexit helyam scilicet propheram igneo curru.id est quadriga ignea per aera.id est per aerem: quia cum helyas transgressus esset iordanem cum discipulo suo helyseo fugiens persecutiones Jezabel.raptus est helyas in curru igneo in paradysum terrestrem pallio suo diuiso.helyseus autem pallio leuato reuersus ad iordanem & percutiens aquam cum pallio cessit aqua iordanis:et transiuit prophera sicco pede.

Hinc daniel mysteria/victor leonum viderat/per hoc amicus intimus/sponsi iohannes claruit.

¶ Construe. Daniel prophera exsistens victor leonum/quia leones non nocuerūt ei viderat per spiritum sanctum/mysteria.id est secreta(que nemo alius scire potuit)hinc.id est per hoc ieunium/ et iohannes baptista claruit.id est factus est.intimus amicus sponsi.id est christi per hoc scilicet ieunium.

Hoc nos sequi dona deus per exempla parsimonie tu robur auge mentium dans spiritale gaudium.

¶ Construe.(Et qt ibi facti sunt sancti per hoc ieiunium)o deus dona.id est concede nobis christianis:vt possimus sequi.id est imitari hec.s.ieiunia per exempla

parsimonie.i.abstinentie cibi et potus.et tu auge robur.id est fortitudinem mentium.id est cordium.dans.i.donans/spiritale gaudium.id est leticiam spiritus.

Presta pater per filium/presta per almum spiritum cum bis per euum triplici/vnus deus cognomine

¶Construe.O pater presta.id est dona nobis hec que supra petimus per filium tuum vnigenitum.et presta per almum spiritum.tu dico existens vnus deus in essentia.cum his.id est cum filio ⁊ spiritu sancto triplici cognomine.i.sub tribus distinctis nobis/per euum.i.eternaliter vel imperpetuum.

Iesu quadragenarie/dicator abstinētie/qui ob salutem mentium/hoc sanxeras ieiunium.

¶Iste hymnus est de recōmendatione ieunij.Dirigat oratio ad iesum xp̄m dei omnipotentis filiū tanq̄ ad cām efficientē ieunij ⁊ instituentē primitus ad finem vt in littera.Primi tres versus ꝑdependēt:vt patebit.Prim⁹ ꝑsus sic.¶Cōstrue.O iesu dicator.i.sanctificantor ⁊ ꝑformator quadragenarie abstinentie.i.quadragesimalis ieunij(Quadragenarius,quinquagenarius:totū numerū collectiuum dicunt.sed quadragesimus/quinquagesimus dicunt dūtaxat vltimū ex nūero)qui sanxeras.i.instituteras et sanctificaueras.dū adhuc in terris conuersabaris quadraginta dies continuo ieiunans nobis exemplum hoc ieunij quod seruandum singulis annis ecclesia deposit ordinauit ob salutem.i.propter redemptionē ⁊ vtilitatem mentium.i.animarum nostrarum(prout sequitur)

Quo paradyso redderes/seruata parsimonia/quos inde gastrimargie huc depulit illecebra.

¶Construe.Quo.i.vt tu redderes.i.restitueres paradyso celesti ⁊ hoc dico parsimonia obseruata.i.abstinētia voluntaria cibi ⁊ potus custodita et obseruata(supple illos homines)quos illecebra.id est illicita actio vel peccātum gastrimargie.id est castitatē mergentē gulositatis ⁊ inordinate sumptionis cibi ⁊ potus vnde ea dim⁹ in continentiā cū a ꝓtrario.(Sine cerere et baccho friget venus)depulit.i.expulit.inde.i.a paradyso.huc.i.in hūc mūdi.scilicet vallem lachrymaꝝ et miserie

¶Asceñ.Gastrimargia merꝫ est grecū.dicturq̄ gulositas et gastrimargos gulosus:vnde erant qui latinam dant ethimologiā quasi si castitatem mergens.Nonenim scribitur castri:sed gastri/nec mergia sed margia.

Adesto nunc ecclesie/adesto penitentie/qua pro suis excessibus/orat profusus fletibus.

¶Hic efficitur sententia primorum versuum sic.O iesu adesto nunc ecclesie.scilicet tue militanti contra hostes suos adesto penitētie:vt te adiuuante perficiamur qua penitentia supple ecclesia orat pro suis excessibus.id est peccatis:et hoc dico fletibus.id est lachrymis.profusis,id est effusis.

Tu retroacta crimina/tua remitte gratia/et a futuris adhibe/custodiam mitissime.

¶Alia pernio in hunc modum.¶Construe.O iesu tu remitte.i.dimitte crimina id est peccata nostra retroacta.id est prius facta.tua gratia.id est per tuam benignitatem.et o mitissime iesu adhibe custodiā.id est concede benignis gratiam cauendi a futuris criminibus.⁊ ne recidiuemus in primis commissa confessi:et iam remissa in finem sequentem.

Ut expiati annuis/ieiuniorum victimis/tendamus ad paschalia/digne colenda gaudia.

16124

¶ Cōstrue. Ut nos expiati .id est mundati a peccatis nostris. annuis victimis. id est sacrificijs singulis annis fieri solitis in commemorationem actionis christi ieiuniorum tendamus. id est pcedamus: ꝛ peruenianus melius dispositi. ad gaudia paschalia. id est paschales solennitates. colenda. id est agenda et exercēda digne id est debite laudabiliter ꝛ decenter. Ille est etiam vna causa institutionis ieiunij inter alias ꝯplures vt per ipsum fiamus ydonei ad celebrandū pascha: et ad capiendum paschalia sacramenta: sicut tetigit hymnus precedens in quarto versu.

Vexilla regis prodeunt / fulget crucis mysterium / quo carne carnis conditor / suspensus est patibulo

¶ Materia huius hymni est (teste ambrosio) quia passio domini venit. Dicit ergo q̄ vexilla regis. id est christi iā prodeunt. Uexilla christi sunt baptismus / eucharistia: ꝛ alia ecclesie sacra mēta. ¶ Construe. Uexilla .i. parus vela vt bellica signa ergis .i. christi. prodeunt. id est apparent. mysterium. id est sacrificium crucis / fulget. id est laret. qz expugnauit dyabolum: quo scilicet mysterio / conditor. id est creator carnis scilicet humane est suspensus carne scilicet propria. patibulo. id est in cruce.

Confixa clauis viscera / tendens manus vestigia / redemptionis gratia / hinc immolata est hostia.

¶ Construe. Ego dixi q̄ christus suspensus est patibulo. id est cruce. ideo christus est hostia immaculata. Uel sic (scilicet in ara crucis) gratia redemptionis. saluatio generis humani. tendens. id extendens. manus scilicet suas in cruce. ꝛ tendens vestigia sanguinis ipsius. Et per hoc nota q̄ sanguinis fluxerat per totum eius corpus: tendens dico viscera innumerabilia: quia in tantum fuit extensus christus in cruce q̄ omnia membra eius poterant numerari confixa. id est perforata clauis. Sunt enim claui positi in manibus et pedibus suis: a lancea latere suo et inde exiuit sanguis et aqua. exinde dico manauit sanguis redēptionis nostre: ꝛ aqua baptismatis ex quibus nos regeneramur in fonte et in sacro baptismate.

Quo vulneratus insuper / mucro ne dire lancee / vt nos lauaret crimine / manauit vnda sanguine.

¶ Construe. Ecce mysterium crucis fulget per totum mundum: quia per crucem habemus altare / per corpus christi hostiam / per sanguinem vinum / ꝛ per fudorem aquam: ex quibus sacrificium facimus singulariter: quia ex immolatione crucis ibi fit altare. et ideo per crucem habem⁹ altare in quo sacrificamus. quo .i. in quo patibulo christus fuit vulneratus. insuper. id est super vulnerationem clauorum mucro. id est acumine / dire lancee. id est crudelis cuspidis: et hoc vt christus lauaret nos a crimine. id est a peccatis. vnda. id est aqua. manauit. id est fluxit sanguine. id est cum sanguine.

Impleta sunt que cecinit / dauid fidelis carmine / dicendo nationibus / regnauit a ligno deus.

¶ Et eo tpe perpetrata sunt que scripta sunt de christo per prophetas. Unde ipse sumens acetum in cruce cū spongia dixit. Consummatum est. ¶ Construe. Illa sunt impleta. id est completa in christo: que dauid propheta existens fidelis. concinit. id est prophetauit / carmine. id est psalterio. dicendo. id est prophetando. nationibus .i. omnibus gentibus deus regnauit a ligno scilicet crucis. quia post passionem et mortem suam amarissimam resurrexit regnaturus eternaliter.

¶ Ascen. Legendū est que cecinit: qz pro preterito a concino diceretur concinuit.

Arbor decora & fulgida / ornata regis purpura / electa

digno stipite/tam sancta membra tangere.

¶Et quia pependit in cruce possum⁹ proferre vocem admirationis. ¶Construe: O ☧decora et fulgida arbor ornata.id est fulcita/purpura.id est sanguine/regis. id est christi/arbor dico electa tangere.i.portare tam sancta membra.scilicet christi/digno stipite.id est sancta cruce.

Beata cuius brachijs/secli pependit precium/statera facta corporis/predam qui tulit tartari.

¶Construe(Vere beata fuit arbor vel crux)in cuius brachijs.id est cornibus precium secli.id est mundi pependit.arbor dico facta statera.id est trutina corporis scilicet christi.que scilicet statera/tulit.id est abstulit/predam.id est spolium/tartari.id est inferni/vel tartari.id est infernis: quia christus descendit ad inferna liberans animas sanctorum.Jam oratio dirigitur ad crucem hyperdulia.

O crux aue spes vnica/hoc passionis tempore/ auge pijs iusticiam/reisq; donans veniam.

¶Cõstrue(Et quia statera est facta)O crux aue.id est salue.tu vnica spes nostra auge.id est multiplica/pijs iusticiam.id est pietatem hoc tempore passionis.et donans reis.id est peccatoribus.veniam.id est remissionem.

Te summa deus trinitas/collaudet omnis spiritus/ quos per crucis mysterium/saluas rege per secula.

¶Cõstrue.(Et quia deus nos redemit suo sanguine.ideo)O summa trinitas.i.deus omnipotens: omnis spiritus collaudet te:et quos scilicet homines saluas per mysterium crucis.id est passionem.rege per secula.Amen.

Cultor dei memento te fontis et lauacri rorem subijsse mundum te crismate innouatum.

¶Autor presentis hymni est prudentius:et solet cantari ab ecclesia in quadragesima.In quo hymno alloquitur quemlibet christicolam:vt sit memor beneficiorum dei cum consilio vt iturus ad quietam nocturnam signet se sancta cruce.Cuius rationem subdit.et inde exclamationem facit contra seguitiem somniorum atq; versutias dyaboli apostrophando ad eundē.vt patet in processu.

¶Construe.O cultor dei.id est o christicola memento.id recordare te subijsse.id est intrasse sanctum rorem fontis/et lauacri.id est mundatum esse spirituali lotione in baptismo/et per hoc purgatum ab originali peccato.Et o cultor dei memẽto te innouatum.id est regeneratum crismate.id est oleo sanctorum:ac per hoc protectum et armatum contra impugnationes dyaboli.Ecce duo magna beneficia collat homini christicole a deo.Primum q; baptizatus sit contra peccatum originale.Secundum q; sit crismate vnctus contra impugnationes dyaboli. Cui rei etiã aliud consilium subiungit circa quietem nocturnam in versu sequenti.

Fac cum vocante somno castus petis cubile frontem locumq; cordis crucis figura signet.

¶Construe.(O cultor dei)fac cum pro quando petis.id est accedis castum cubile.id est mundum et tutum locum nocturne quietis somno vocante.id est sopore id exigente et incitante.q; figura.id est signum sancte crucis signet frontem locum q; cordis.id est pectus tuum propter mysterium passionis dominice:quod per signum representatur:et effectum operatur sequentem.

Crux pellit omne crimen fugiunt crucem tenebre tã/

16124

lī dicata signo mens fluctuare nescit.

¶ Construe. Crux .i. signum crucis vel passio domini/pellit. id est remouet vel fugat/omne crimen .i. peccatum seu malum/et tenebre .i. pericula tenebrax siue miserie nocturne. fugiūt crimen/nox enim est amica predonibus .i. dyabolis nocturno tempore hominē inuadentibus: et contra illos facis signum crucis: non solum ꝟtum ad corpus: sed etiā ꝟtum ad animā/qz mens .i. anima/dicata .i. signata vel confirmata tali signo .i. sancte crucis nescit fluctuare .i. dubitare de fide/et errare a constientia intentionis virtuose propter pigritiam et portenta siue apparitiones vanas somniorum (contra que exclamat versus sequens) vel propter suggestiones dyaboli: de quibus sunt versus alij deinde sequentes.

Procul o procul vagantium protenta somniorum/ procul esto perutaci prestigiatoz astu.

¶ Exclamat cōtra somnia et cōtra inuentorem siue presentatorem somniorꝫ/ portenta .i. signa somniorꝫ/vagantiū .i. apparitionū vagarꝫ in somnis/sint peul .i. longe vel remote: o procul resumit cā maioris vehemētie: et o tu prestigiator .i. deceptor et illusor sensuum humanorꝫ dyabole perutaci astu .i. perseueranti violenta et importuna siue ꝓterua ac improba calliditate decipiendi/esto .i. sis/procul .i. longe. ¶ Item prestigium est species magice artis que ludificantur et decipiunt oculi hominum: vt scilicet appareat quod non est.

O tortuose serpens qui mille per meandros fraudes qz flexuosas agitas quieta corda:

¶ Apostrophat ad eundē prestigiatorē dyabolum obtestans vt recedat ā nobis. Et legant duo versus simul hoc modo. ¶ Construe. O tortuose serpens .i. malitiose demon/qui agitas .id est turbas: ⁊ commoues quieta corda .i. pacificas mētes/ per mille meandros .id est per varios modos decipiendi. Meander pro flexuositate anni ponitur. hic methaphorice stat pro obliquis et indirectis circuitibus dyaboli ad decipiendum: qz pro ⁊/flexuosas fraudes ⁊ intricatas deceptiones. Flexuosum dicitur quod plures flexuras. id est curuaturas et involutiones habet vt serpens cum se involuit: hic autem methaphorice ponitur: qui enim defraudare intendit: recta via non procedit: sed oblique et flexuose. ¶ Meander fluuius est cuius ripe plurimos habent reflexus: et ita multos recursus/ vt dyabolus nos tentans.

Discede christus hic est/hic christus est liquesce signū quod ipse nosti damnat tuam cateruam.

¶ Construe. O tortuose serpens discede .i. fuge recede: quia xp̄s est hic .i. adest nobis: et liquesce .i. euanesce (metaphora est) sicut enim cera dicit liquescere a calore solis: quia xp̄s est hic ad defensionē nostram. Resumit illa clausula xp̄s est hic: ad exprimendū vehementiā indignationis cōtra dyabolū ⁊ ad mentiendū illi maiorem terrorem: immo signū sancte crucis quod tu ipse nosti .i. nouisti/ damnat .i. destruit tuam cateruam .i. societatem.

Corpus licet fatiscens iaceat recline paululum/ christum tamen sub ipso meditabitur sopore.

¶ Respondet ad id quod dyabolus obiicere posset de torpore et imbecillitate corporis dormiens: ne sibi in illa re confidere debeat dyabolus credens super illam libentius inuadere posse hominē quiescētem. ¶ Construe. Quia licet .i. ꝟquis corpus fatiscens .i. fatigatum ex laboribus diurnis iacesat paululum .i. modicum/recline .id est bassim pro requie capienda: tamen nichilominus meditabitur christum .id est cogitabit de christo/sub ipso sopore .id est tempore somni ⁊ dormitionis sue inuocando illud. Media nocte surgebam ad confitendum tibi. ¶ Quam potest

subintelligi quãuis nunc fragiliter declinet homo a mandatis dei: statim tamen diuina gratia cooperante in cognitionem dei et emendationem vite hoīes rapiceꝛe et reuerti.

Gloꝛia eterno patri ꝛ christo vero regi paracliroꝗ sãcto et nunc et imperpetuum. Amen.

¶Dicitur laus trinitati. Expositio patet.

PAnge lingua gloꝛiosi pꝛeliũ certamínis/et super crucis tropheum dic triumphum nobilem qualiter redemptoꝛ oꝛbis immolatus vicerit.

¶Iste hymnus continuatur superiori. Dicebam enim q̄ dominus positus fuerat in cruce et latus eius perforatum: ꝛ sic deprecamur eum q̄ sicut mortuꝰ est. id est sicut corpus assumptum ex virgine in cruce dimisit: et ad inferna descendit: ꝛ cum dyabolo pugnauit ꝛ eum superauit sic faciat nos vincere cuncta nobis aduersantia scilicet dyabolum ꝛ mundum cum concupiscentijs suis: et domesticum inimicum. id est carnem nostram/de qua etiam dicitur. Quanto formosioꝛ tanto periculosioꝛ. ¶Construe. O lingua pange. id est manifesta pꝛelii certamina gloriosi. id est victoriam: quam victoriam xp̄s obtinuit secundum carnem: quando vicit mortem suã morte. (Unde o mors ero mors tua. ꝛc.) et super tropheum. i. de victoria sancte crucis. dic triumphum nobilem de inimicis fugatis: qualiter redẽptoꝛ. i. liberatoꝛ totius mundi immolatus in ara crucis vicerit scꝛ dyabolum. ¶Et nota q̄ ante passionem christi duas manus. i. potestates scꝛs in coꝛpoꝛe ꝛ in anima hominis habuit: quas quoldam in coꝛpoꝛe et anima: et quoldam tantum in anima post mortem temporalem trahebat ad se. Sed modo post passionẽ iesu xp̄i vnã tantum habet de duabus potestatibus et amisit vnam.

De parentis pthoplasti fraude facta condolens/quãdo pomi noxialis moꝛsu moꝛte coꝛruit/ipse lignum tunc notauit damna ligni vt solueret.

¶In hoc loco apostrophat se autoꝛ. Si aliquis forte diceret: quare fuit xp̄s immolatus: ꝛ Respondetur sic. Quia condoluit de deceptione primi parentis scꝛs ade. ¶Construe. Xp̄us cõdolens fraude facta fraudulenti parentis nostri ade pthoplasti. i. primi formati quãdo coꝛruit primus parens/morte. i. in mortem: et hoc moꝛsu primi scꝛs vetiti noxialis. id est nociui: ipse christus tunc notauit. id est preordinando signauit lignum sue crucis: vt solueret. id est recuperaret damna ligni scilicet que venerant per lignum. id est pomum vetitum. ¶Bene dicit prothoplasti quia primus prothoplastus.

Hoc opus nostre salutis oꝛdo depoposcerat/multifoꝛmis proditoꝛis ars vt artem falleret/et medelam ferret inde hostis vnde leserat.

¶Bene dico q̄ christus sic notauit lignum vt solueret damna ligni: quia nullo alio modo poteramus recuperari. ideo. ¶Construe. Oꝛdo salutis nostre depoposceꝛat hoc opus vt deus carnẽ sumeret. ꝛ pabulum crucis subiret per ligni vetiam ꝛ ligni solueret: vt ars. i. deus qui est artifex oim ꝛ rerum falleret. id est destrueret artem multiformis proditoꝛis. i. dyaboli: vt illa res ferret medelam. id est salutem omniũ gentium/inde. id est ex illa re scꝛs a ligno/vnde. id est de quo ligno hostis scꝛs antiquus leserat. i. nocuerat.

Quando venit ergo sacri plenitudo tempoꝛis/miſ/

sus est ab arce patris natus orbis conditor atq; ventre virginali caro factus prodijt.

¶ Cōstrue.(Ergo)qñ.i.postq; plenitudo temporis.i.qñ vltima etas venit.i.quādo deus sacrificandus filium conditor orbis.i.xpus natus missus ab arce patris in mundum/atq; factus caro vel carnalis/prodijt.id est egrit de ventre virginali. ¶ Et nota q; sicut fl os sine macula pulcher et olens ac suauis nasciturus xps sine semine t sine crimine de vtero virginis marie prodijt.

Vagit infans inter arcta positus presepia membra pannis inuoluta virgo mater alligat pedes manusq; crura stricta cingit fascia.

¶ Construe. Infans.id est christus positus inter arcta.id est angusta presepia/ vadit.id est plangit et est vagire proprium puerorum/virgo scilicet maria mater sua alligat membra sua inuoluta pannis/et fascia.id est vitta cingit pedes/manus/et crura.

Gloria et honor deo vsq; quo altissimo/ vna patri filioq; inclyto paraclyto cui laus est et potestas in sempiterna secula.

¶ Construe. Gloria et honor vsq; quo sit deo altissimo/ vna.id est equaliter patri et filio/et inclyto paraclyto.id est gloriosso spiritussancto.id est tribus personis:cui scilicet vni deo soli est laus et potestas per eterna secula. Amen.

LUstra sex qui iam peracta tempus implens corporis se volente natus ad hoc passioni dedi tus agnus in cruce leuatur immolandus stipite.

¶ Iste hymnus continuatur sic. Xpus erat triginta annorum cum esset passioni deditus/et est lustrum spacium quinq; annorum. Et dicitur a lustrando:eo q; romani lustrebant per spacium quinq; annorum in capite totam romā. Et nos similiter per quinq; etates debemus lustrare totam romam in ecclesiam vincentē inimicos. Et possunt legi ablativi casus. Lustris iam peractis melius est in accusatiuus casibus vt sic. ¶ Construe. Xps qui est implens/t empus.i.etatem/ corporis scilz humani per sex lustra iam peracta: natus se volente.id est sua sponte natus ad hoc vt pateretur/agnus.i.xps debit⁹ passioni leuatur in cruce a iudeis immolandus.i.sacrificandus/stipite.i.in stipite.

Hic aceto fel arundo sputa clauis lancea mite corpus perforatur sanguis vnda profluit/ terra pontus astra mundus quo lauantur flumine.

¶ Construe. Hic in cruce dederunt ei fel mirrum cum aceto/arundo.id est calamus tradutur ei in signum derisionis pro sceptro. Et preter hec sputa adpibita sūt ei/mite.id est suauis corpus perforatur cum clauis et lancea:et inde sanguis t vnda profluit.id est egrit de corpore eius/quo flumine.id est pro aqua effusione sanguinis/terra.id est humilis/pontus.id est fluctuantes vitio/ astra.id est insti/et mundus.id est mundani/leuantur.id est purgantur. Per aquam debem⁹ intelligere baptismum/per sanguinem christi ms. Et dicunt quidam q; angeli boni purgati sunt de labe quam habuerant de illis qui ceciderunt. Vt lucifer t complices eius.ideo dicit astra.

Expōsitio hymnōꝝ.

CRux fidelis inter cēs arbor vna nobilis/ nulla sylua talem profert fronde flore germine dulce lignum dulces clauos dulce pondus sustinet.

¶Construe. Et qua redemit nos in cruce: omnes debemus clamare. O crux fidelis arbor inter omnes es vna. id est sola nobilis: quia nulla sylua profert talem arborem fronde. id est protectione/ flore. id est decore/ germine. id est radice. Vel flore. id est christo (qui vocatus est flos a prophetis: quia sicut flos procedit sine feditate vel aliqua putredine: ita christus existens ex vtero virginis processit sine aliquo peccato) dulce lignum fuit illud quod sustinet dulces clauos christi/ dulce pondus. id est christum.

Flecta ramos arbor alta tensa laxa viscera/ et rigor lentescat ille quem dedit natiuitas vt superni membra regis mitis tendas stipite.

¶Construe. (Et qua pretium mundi pependit in te.) ideo. O arbor vna flecte. id est humilia ramos scilicet crucis/ et laxa. id est relaxa viscera christi/ tensa. id est extensa in te: et ille rigor. id est duritia/ lentescat. id est mollescat/ quem rigorem natiuitas. id est natura dedit tibi vt tendas stipite. id est in cruce/ miti. id est humili membra superni regis.

Sola digna tu fuisti ferre secli pretium/ atq; portum preparare nauta mundo naufrago quem sacer cruor perunxit fusus agni corpore.

¶Construe. Tu sola fuisti digna scilicet pretium secli ferre. id est sustinere illum qui fuit appreciatus triginta argenteis: atq; preparare portum quasi nauta/ mundo naufrago/ periclytato. id est omnibus periclytantibus/ quem mundum sacer cruor. i. sanctus sanguis perunxit. i. mundauit: ille dico fusus de corpore agni.

Gloria et honor deo vsq; quo altissimo. vt supra.

CChorus noue hierusalem nouam meli dulcedinem promat colens cum sobriis paschale festum gaudijs.

¶Metrum est iambicum autor Ambrosius. Materia huius hymni est militare ad laudem festi paschalis: cum militauerimus contra dyabolum. Dicit ergo chorus ꝛc. ¶Nota q hierusalem primo vocabatur Jebus/ secundo Jebusalem/ tertio Salem/ quarto hierusalem. Per quem signatur multiplex homines sanctus Jebus enim interpretatur conculcamen: et hoc est quando aliquis in adolescentia intonsus efficitur. Jebusalem interpretatur pax cōculcationis: et hoc est quādo aliquis habitat et delectatur in predictis. Salem interpretatur pax: et hoc est quando aliquis est reuersus a vitijs. hierusalem autem interpretatur visio pacis: et hoc est quando aliquis fruitur celesti gaudio. Unde hoc nomen hierusalem quattuor modis accipitur quo ad literam. hierusalem est illa ciuitas palestine. Tropologice est typus. id est figura anime fidelis. Allegorice figura ecclesie militantis. Anagogice hierusalem interpretatur ecclesia triumphans scilicet chorus celestis patrie: vt hic.

¶Cōstrue. Chorus noue hierusalē. i. noue anime. s. emundatꝫ hois bene innouati et purgati a vitijs: promat nouam dulcedinē meli. i. dulce melos. Melos dicitur a mel: quia sicut mel fit ex diuersis generibus rerum: ita q melos est quod fit ex di

16124

uersis notulis nouum. Unde dicitur. Cantate domino canticum nouū. Mel enim dicitur a miscendo. Unde prohibetur in lege q̄ nemo in sacrificium poneret mel: sed semper sal. Mel enim fit ex diuersis generibus rerum. homo enim non debet esse diuersus: sed vniformis in bono. Unde vinum et siceram non bibet. Et sumitur vinum hic in mala significatione: quia vinum in se est bonum: sed abutentibus vino nocuum est tam in corpore q̄ in anima. Sicera fit ex diuersis generibus rerum que simul mixta vinū corrūpit aliud. Ut de cerusia/aut granū corrūpit aquā: aut aqua granū. Ille ergo bibit siceram qui facit aliquid quod videtur esse de genere bonorum cum nō sit. Ergo sobrie iuste et pie viuam⁹ in hoc seculo. iuste quo ad proximum/pie quo ad deum. sobrie quo ad nosmetipsos.

¶ Alcuin. Melos grecum est nec a mel dicitur.

Quo christus inuictus leo dyrrachyone surgens abruto dum voce viua personet a morte functos excitat

¶ Construe. Quo scilicet festo paschali christus inuictus leo (teste Philologo) sicut leo rugitu suo resuscitat catulum post triduanata pater in diuinis suum filii quare dictus est leo surgens. id est resurgens abruto dyrrachone. id est diabolo ipso: dum viua voce personet vt gemina viperarum quos docuit vos fugere ventura ira. Uel generaliter potest legi de angelis qui viua voce resuscitabunt mortuos ad iudicium. et sic exaltat functos a morte. id est a peccato mortali (secundum primam lecturam) vel a morte scilicet quam omnis homo habebit.

Quam deuorarat improbus/predam refudit tartarus/rapituata libera iesum sequuntur agmina

¶ Construe. Ipse scilicet deus refudit. id est retrorudit/predam. id est rapiuam quam tartarus. id est infernus/improbus. id est insatiabilis/deuorat. id est deglutierat/captiuata agmina. id est anime sanctorum detente libera. id est liberata sequuntur te scilicet christum.

¶ Alij captiuata libera legunt. non captiuata te. ꝛc.

Ipsum canendo supplices/regem precemur mulites vt in suo clarissimo/nos ordinet palatio.

¶ Construe. Nos supplices milites. i. humiles precemur ipsum regem. i. rogem⁹ christum vt ordinet nos. i. disponat nos in suo clarissimo palatio. id est in celo inter sanctos. Unde euangelista. In domo patris mei multe sunt mansiones. ꝛc.

Per secla mente nescia/patri suprema gloria/honor q̄ sit cum filio/et spiritu paraclyto. Amen.

¶ Construe. Gloria sit patri supremo. id est excelso per secla. id est per secula (per sincopam) gloria dico nescia mente. id est incomprehensibilis mente humana: quia deus incomprehensibilis est: et honor sit ei scilicet patri in diuinis cum filio scilicet iesu christo/et spiritu paraclyto. id est sancto. Amen.

¶ Lege per secla mente. id est finis nescia.

Iesu saluator seculi/ verbum patris altissimi/ lux lucis inuisibilis/custos tuorum peruigil.

¶ Materia huius hymni est oratio ad iesum vt corpora nostra laboribus diurnis fatigata nocte nocturna quete velit recreare et ab hoste nos defendere et liberare ac ne ita caro dormiret q̄ mēs ū̄ sopor̄ pernicios ū̄ incidit. ¶ Primo duo ꝟ sus legentur simul. Et ponit plura attributa iesu laudatiua et benuolentie captiua.

¶ Cōstrue. O iesu p̄e saluator. i. redēptor/seculi. i. mūdi. verbū. i. fil⁹ altissimi patris. s. dei. (Et ista generatio difficulter capi pōt. q̄ dicit Esaias. Generationē eius quis enarrabit) lux inuisibilis lucis. s. producta: hoc est claritatis gloriē celestis.

(que videri non potest carnalibus oculis:sed diuinis et glorificatis tantum.) Vel lux.id est filius inuisibilis lucis.scilicet dei patris (qui similiter videri nō potest ab oculis carnalibus. Juxta illud. Non videbit me homo et viuet)perui gil custos.id diligens obseruator et tutor tuorum scilicet fidelium.

Tu fabricatoꝝ omnium/discretoꝝ atqꝫ temporum:fes sa laboꝝes corpora/noctis quiete recrea.

¶Construe Tu fabricator id est creator omnium-scilicet rerum/atqꝫ discretor.id est distinctor et dispositor temporum per motum celi(quem tu solus gubernas)tu recrea.id est refoue ⁊ refocilla corpora scilicet nostra/fessa.id est fatigata labore scilicet diurno quiete noctis.id est per dormitionem nocturnam vt scilicet spiritus depressi in nobis vigilantibus per labores reparentur/et restaurentur per somnum.

Te deprecamur supplices/vt nos ab hoste liberes/ne valeat seducere/tuo redemptos sanguine.

¶Construe.(Ista est principalis deprecatio in hoc hymno)Nos supplices.id est deuoti/deprecamur.id est rogamus te(et sic ille prepositio de/auget aliquando/ et quandoqꝫ diminuit: vt apud Ouidium . Sepe precor mortem:mortem quoqꝫ deprecor idem.id est minime precor)immo vt mors non veniat precor vt liberes nos ab hoste.id est a dyabolo/ne.id est vt nō/ipse valeat.id est possit aut sufficiat: seducere.id est defraudare et illaqueare redemptos scilicet nos tuo sanguine effuso pro nobis tempore passionis tue.(Etiam in finem qui sequitur ordinatur dicta predicatio).

Vt dum graui in coꝝpoꝝe/breui manemus tempōre/ sic caro nostra dormiat/vt mens sopoꝝem nesciat.

¶Construe. Vt dum.id est ꝙdiu et donec manemus.id est perseueramus breui tempore qui hic vuuimus. Tempus enim vite nostre breue dicitur comparatione ad vitam celestem:quia mille anni non sunt momentum respectu regni celestis:vt dicit psalmista.Quoniā mille anni ante oculos tuos tanqꝫ dies hesterna que pretriit. Et vix potest homo hodie centum attingere.quia in potentatibus.id est in bene complexionatis octoginta anni sunt.et amplius eorum vita est labor et dolor in graui corpore qō male carnis fabricatum multis passionibus et miserijs grauatum redditur et impotens ad resistentiam hostis dyabolo et torpidum ad seruiendum deo. Et hoc tangit Aristoteles primo methaphisice dicens:ꝙ humana natura multipliciter est ancilla:vel corpore graui peccato molis criminum.Et ergo ne succumbamus qualiter cunqꝫ vel in miserijs vel in criminibus caro nostra. id est sensualitas/dormiat.id est quiescat/viuat et gerat se sic vt ꝙ mens.id est ratio nostra siue spiritꝰ nesciat sopoꝝem.id est pigritiam inordinatam somni ex qua redditur ipsa imbecillis ad operandum bona/et leuandū se a sordibus peccatoꝝ quin immo perui gil custos iesus christus sic carnem nostram dormire permittat vt anima nichilominus agilis et vigilans permaneat ad sibi seruiendum:et hosti maligno fortiter per fugam peccatorum resistendum.

Aurora lucis rutilat/celum laudibus intonat: mundus exultans,iubilat/gemens infernus ululat.

¶Materia presentis hymni est laudare omnipotentem deum/et extirpare vitia et adherere bonis operibus et virtutibus. Et nota ꝙ sancta ecclesia ideo aurora dicitur:quia sicut aurora expellit tenebras:ita ecclesia sancta exurpat singula vitia et peccata.

¶Construe.Aurora lucis rutilat.id est splendet.scilicet quando aurora pullulat

et incipit dieſcere/ celum .id eſt celeſtis creatura/ intonat .id eſt reſonat laudibus/ mundus exultans .id eſt gaudens ſubilat .id eſt letatur ſeu gloriſicatur: quia homines credentes in deum cantant laudes deo/ infernus gemens .id eſt dyabolus lugens vlulat .id eſt plangit et lamentatur: quia dolet de amiſſione eorū quos tenebat mortuos ſcilz Adam/ Abraham/ Iſaac: et alios ſanctos quos deus trāſtulit ad requiem eternam.

Cum rex ille fortiſſimus mortis cōfractis viribus pede conculcans tartara ſoluit a pena miſeros.

¶ Conſtrue. (Dico q̄ celum tunc intonat laudibus) .cum .id eſt quādo rex ille fortiſſimus ſcilicet dominꝰ ieſus chriſtus (ſupple fuit) conculcans pede .id eſt pietate ſua/ tartara .id eſt inferna/ ſoluit .i. liberauit miſeros ſcilz homines: a pena ſcz dyaboli confractis viribus/ mortis .id eſt inferni ſeu dyaboli.

Ille qui clauſus lapide cuſtoditur ſub milite/ triumphans pompa nobili victor ſurgit de funere.

¶ Conſtrue. (Vere ille rex) confractis viribus mortis .i. dyaboli/ ſoluit pena miſeros homines: quia ille qui clauſus eſt lapide .i. monumento/ cuſtoditur .id eſt vigilat/ ſub milite .id eſt ſub militibus (per figuram ſynedochen) triumphans .id eſt vincens/ pompa nobili .id eſt victoria (quia tunc animas ſpoliauit ab inferno) et ſurgit .id eſt ſurſum erigit/ de funere .id eſt de morte.

Soluti ſam gemitibꝰ/ et inferni dolōribus/ quia ſurrexit dominus reſplendens clamat angelus.

¶ Conſtrue. (Chriſtus erat victor) ſolutis .id eſt fractis iam gemitibus: et inferni doloribus .id eſt angulſtijs/ angelus reſplendens. id eſt valde nitens/ clamat. id eſt dicit. ſupple mulieribus (Ite dicite diſcipulis et petro .ꝛc.) quia ſurrexit dominus (a morte).

Triſtes erant apoſtoli de nece ſui domini/ quem pena mortis crudeli ſeruili damnarant impij.

¶ Conſtrue. (Ite dixerunt angeli mulieribus) et apoſtoli erant triſtes de nece .id eſt de morte domini: quem ſcilicet dominum impij ſerui ſcilz iudei damnarāt .id eſt damnauerant crudeli pena/ mortis ſcilicet crucis.

Sermone blando angelus predixit mulierib⁹ in galilea dominus videndus eſt q̄totus.

¶ Conſtrue. (Quia triſtes erant de nece domini) angelus predixit mulieribus blando .id eſt ſuauj ſermone dominus videndus eſt (a nobis) in galilea/ quātoꝰ .id eſt ſubito.

Ille dum pergunt concite apoſtolis hoc dicere videntes eum vulnera oſculantur pedes domini.

¶ Conſtrue. Ille ſcilicet mulieres: dum pro quando pergunt/ concite .id eſt ſollicite/ dicere .id eſt manifeſtare/ hoc ſcilicet apoſtolis: videntes .id eſt reſpicientes/ eum ſcilicet chriſtum/ vivere .id eſt vitam habere/ et oſculantur pedes domini .id eſt locum vbi poſuerunt eum.

Quo agnito diſcipuli in galileam propere/ pergunt videre faciem deſideratam domini.

¶ Conſtrue. Quo agnito .i. quo cognito vel audito ſcilicet q̄ ſurrexit dominus diſcipuli .id eſt apoſtoli/ pergunt .i. vitam peragunt/ propere .id eſt feſtinanter in ga-

bilem videre faciem domini/desideratam.id est concupitam ab eis.

Claro paschali gaudio sol mundo nitet radio cū christum iam apostoli visu cernunt corporeo.

¶Construe.Sol nitet.id est splendet/radio suo mundo in paschali gaudio/cum.id est quando apostoli cernunt iam christum visu corporeo.

Ostensa sibi vulnera in christi carne fulgida resurrexisse dominum voce fatentur publica.

¶Dicimus q̄ ꝯuis tunc apparuit discipulis: tamen quidam eorum scz thomas non credidit. Unde dominꝰ ostendit ei vulnera et ait. Noli esse incredulus sed fidelis. ¶Nota q̄ quatuor de causis cicatrices vulnerum ostendit dominꝰ.l.vt esset signum victorie:vt deinceps de resurrectione non dubitarent: qui crediderunt illum tantasticum corpus accepisse:vt esset ad patrem intercessio.

¶Construe. Ostensa sibi vulnera.id est ostensis vulneribus/sibi scilicet apostolis in fulgida christi carne/illi apostoli fatentur.id est predicant voce publica dominum surrexisse.

Rex christe clemētissime tu corda nostra posside vt tibi laudes debitas reddamus omni tempore.

¶Construe.O christe rex clementissime/tu possides.id est guberna/nostra corda. id est mentes simul cum corporibus/vt reddamus.id est persoluamus ad honorē tuum omni tempore laudes tibi debitas.

Sermone blando ꝛc.

¶Hic hymnus iam expositus est.

Ad cenam agni prouidi ꝛ stolis albis candidi post translitum maris rubri: christo canamꝰ principi.

¶Materia huius hymni est' inuocatio ad cenam agni paschalis.id est christi qui tollit peccata mundi:similiter ad communionē corporis ꝛ sanguinis eius: de quo supra.Qui māducat aut bibit indigne reus erit.ꝛc. qui vero digne vivit in eternū Nos vero positi ad cenam agni.id est ad accipiendum corpus ꝛ sanguinē christi: vel ad vitimū preceptū xp̄i:quia sicut post cenam nullum restat prandium: ita post nouum testamentū nullum restat preceptum. ¶Construe. Ad cenam agni prouidi.id est paschalis:et candidi albis stolis.id est virtutibꝰ/canamus principi.id est christo.id est laudemus eum de resurrectione post translitum maris rubri.i.baptismum vel post gloriam resurrectionis.

Cuius corpus sacratissimum in ara crucis torridum/cruore eius roseo gustando vivimus deo.

¶Construe.Sanctissimū corpus/cuius.l.xp̄i torridi.i.crematū:qz passum in ara crucis.gustando.id est suscipiendo cum roseo cruore vivimus deo.ꝛc.

Protecti paschę vespere a deuastāte angelo erepti de durissimo pharaonis imperio.

¶Construe. (Dico q̄ vivimus deo) protecti.i.defensi vel seruati:vespere paschę.i. vitima etate ab angelo deuastante.i.percutiente primogenita egypti erepti.i.liberati de durissimo imperio pharaonis.i.dyaboli.

Jam pascha nostrum christus est/qui immolatus agnus est sinceritatis azima/caro eius oblata est.

¶ Constrve. Christus est iam nostrum pascha. id est transitus de vitijs ad virtutes: quia christus est agnus. id est patiens immolatus pro omnibus nobis. Uel sic quia christus immolatus pro nobis est agn⁹ sinceritatis. id est puritatis caro eius oblata. id est sacrificata est azima. id est fermento vel sine amaritudine. Azima dicitur ab a quod est sine: et zima quod est fermentū vel amarum. Inde azima quasi sine amaritudine.

O vera digna hostia/per quā fracta sunt tartara/redempta plebs captiuata/redit ad vite premia.

¶ Cōstrue. O vera digna hostia. i. sacra per quam hostiam tartara sunt fracta/et per quam plebs captiuata. i. anime sanctorum sunt redempte: et per quā premia vite eterne sunt reddita in vita eterna.

Cum surgit xp̄s tumulo/victor redit de baratro/tyrannum trudent vinculo/et reseruans paradysum.

¶ Constrve. Cum. id est quando christus surrexit tumulo. id est de sepulchro victor redit de baratro. i. de fouea inferni/trudens. id est claudens tyrannum. id est dyabolum/cum vinculo. id est cum potestate sua: et reseruans paradysum fidelibus tuis: quia tua misericordia hoc fecisti. ꝛc̄.

¶ Uersus. Queslumus auctor omnium. ꝛc̄.

Eterne rex altissime/redemptor et fidelium/quo mors soluta deperit/datur triumphus gratie.

¶ Cōstrue. O eterne rex altissime et redemptor fidelium quo. id est per quē mors soluta deperit. id est destructa extinit (periit inquam mors eterna. id est descensus ad inferna: quia sancti illuc modo non descendunt vt ante christi passionem) triumphus. id est victoria gratie datur iam glorificans in anima et corpore glorificandis in resurrectione.

Scandens tribunal dextere patris potestas omniū: collata est iesu celitus que non erat humanitus.

¶ Constrve. Tu es scandens. id est ascendens tribunal dextere patris. i. equalitatem patris potestas omnium rerum est collata. i. attributa. s. xp̄o et hoc celitus. id est diuinitus possumus dicere q̄ solus est ad dexteram patris. ceteri ordines sanctorum ad sinistram respectu claritatis filij que potestas non erat ei collocata humanitus. i. ꝯdiu vel quando erat in mundo.

Ut trina rerum machina/celestium terrestrium/infernorumq; condita/flectant genu iam subdita.

¶ Constrve. Ut trina rerum machina. s. celestium terrestrium et infernorum condita ad te deflectant genu iam subdita. id est flectentes genua celestes/terreni et infernales sunt subdita. i. humiliata tibi. i. ad honorem tui.

Tremunt videntes angeli versa vice mortalium culpat caro purgat caro regnat deus dei caro.

¶ Constrve. Angeli videntes (humanam formam) tremunt. id est mirantur. s. q̄ videbant humanam naturam. i. per christum (ad dexteram patris collocatam et

eraltam)vt hoc vice versa mortalium:quia tenebant ⁊ mirabantur. ¶ Nota q̃ ante natiuitatem christi angeli adorari panebant: sed non postea sicut legimus de sancto iohanne/qui cũ vellet angelum adorare inquit angelus ad iohannem. Noli me adorare/seruus enim tuus ego sum et fratrum tuorum/ro scilicet ade/culpat scilicet nos.id est per adam in culpam cadimus: caro christi purgat nos.id est per christũ de vitijs purgati surgimus.caro dei.id est deus regnat(quia christus deus et homo est)

Tu esto nostrum gaudium / manens olympo pꝛeditum/mundi regis qui fabꝛicam/mundana vincẽs gaudia.

¶ Construe.O christe tu esto nostrum gaudium manens preditum.id est nobis paratum honoratum vel sublimatum.olympo.id est in celo/tu qui regis.id est gubernas fabricam mundi vincens mundana.

Hinc te pꝛecantes quesumus / ignosce culpis omnibus/et coꝛda surꝫum subleua/ad te superna gratia

¶ Quasi dicat(dispexisti gaudia mundi)et hinc nos precantes quesumus.id est deprecamur te ignosce culpis omnibus.id est dimitte nobis peccata nostra et sublena id est surꝫum leua ad te superna gratia.id est pro summa misericordia.

Vt cum rubente ceperis/clarere nube iudicis/penas repellas debitas/reddas coꝛonas pꝛditas.

¶ Cõstrue.Nos quesumus te vt cũ.id est quando nubes iudicis christi ceperit clarere repente.(Uel sm aliam literam) Et cum.id est quando ceperis/clarere.id est fulgere nube iudicis.id est christi rubente.i.clarescente deo ipso audiente a nobis repellas penas debitas per adam:et reddas.id est tribuas(per gratiam)coronas perditas per culpam et inuentas et collatas sm meritum per gratiam: quia non necessitate cogente:sed voluntate.i.gratis a morte liberauit et saluauit.

Gloꝛia tibi domine / qui scandis super sydera / cum patre et sancto spiritu in sempiterna secula.

¶ Construe.O domine iesu christe qui scandis sup sydera.id est super omnes celos/gloria.id est laus:et honor sit tibi cum patre et sancto spiritu in sempiterna secula. Amen.id est fiat defectu.

Iesu nostra redemptio/amoꝛ et desiderium deus creatoꝛ omnium/homo in fine tempoꝛum.

¶ Construe.O iesu amator et desiderium nostrum.id est amor desiderabilis deus creator omnium qui es in fine temporum factus homo.vnde deus et homo:et hoc tamen vltima etate.

Que te vicit clementia/vt ferres nostꝛa cꝛimina/cꝛudelem moꝛtem patiens/vt nos a moꝛte tolleres.

¶ Construe.Que.id est quanta clementia.id est pietas vicit.id est compulit te vt ferres.id est portares / vel deleres nostra crimina. id est peccata / cruelem patiens crudelem mortem crucis pro peccatis nostris.et quare vt tolleres.id est liberares nos a morte.id est diabolo.

Infeꝛni claustꝛa penetrans/tuos captiuos redimẽs: victoꝛ triumpho nobili/ad dexteram patris residens

16124

¶ Construe. Tu penetrans. id est frangens. claustra inferni redimens sanguine tuo captiuos (qui tenebantur inde in inferno) residens ad dexteram patris. manens victor triumpho nobili. id est mirabili victoria tua.

Ipsa te cogat pietas / vt mala nostra superes / parce do et voti compotes / nos tuo vultu saties.

¶ Construe. Ipsa pietas (que coegit te vt subires mortem crucis) cogat. id est vincat te vt superes nostra mala. id est dimittas nobis debita nostra / et facias nos cō potes nostri voti. id est desiderij tui valeas. i. tua presentia.

Tu esto nostrum gaudium / qui es futurus premium: sit nostra in te gloria / per cuncta pie secula. Amen.

¶ Construe. Et tu qui es futurus nostrum premium esto nostrum gaudium. i. in presenti et in futuro: et nostra gloria. i. laus sit in te semper. id est in omni tempore per cuncta secula. Amen.

Tu christe nostrum gaudium / manens olympo preditum / mundi regis qui fabricam mundo na vincens gaudia.

Hinc te precantes. &c.

Vt cum rubente. &c.

Tu esto nostrum gaudium. &c.

Gloria tibi domine.

Iam christus astra ascenderat / regressus vnde venerat / promissa patris munera sanctum daturus spiritum.

¶ Materia huius hymni est eadem que in premisso: quia spiritus. id est consolator vel aduocatus dicitur, quia consolatur nos cum sumus in peccatis trahendo nos ad celestem patriam. ipse spiritus sanctus cum splendore feruenti apparuit discipulis suis: quia sermo ignem fatur⁹. et ideo in ignea lingua eis apparuit: quia fecit eos ardentes in dilectione dei et proximi: et perito sermone affluentes.

¶ Construe. Et hoc est q̄ christus ascēderat tam sue humanitatem astra. id est celos. et christus regressus. id est reuersus vnde venerat daturus apostolis munera promissa patris. i. spiritum sanctum.

Solemnis vigebat dies / quo mystico septemplici / orbis volutus septies / signet beata tempora.

¶ Cōstrue. Solemnis dies vigebat septies septē. i. quadraginta nouē vno addito et sunt quinquaginta. per septē intelligimus q̄ alia q̄ que septē totū tempus vite nr̄e voluit⁹ in quo debem⁹ labor are a peccatis vt penam⁹ ad illā beatitudinē que intelligit⁹ per quadraginta dies in quibus ieiunare debemus vt peruenire possim⁹ ad diē sabbat. id est ad requiem quo die mystico. i. figurato septemplici. id est per figuram septemplicem: orbis. id est septimana. volutus septies. i. per quadraginta et nouem dies. signat beata tempora. i. futura. id est eternam requiem.

Dum hora cunctis tertia / repente mundus intonat: orantibus apostolis / deum venisse nunciat.

¶ Construe Et quia christus ascenderat) dum hora tertia videbatur esse cunctis id est omnibus apostolis: mundus intonat repente .id est subito : et ille sonus vel mundus nunciat deum venisse omnibus apostolis . id est simul in vnum locum congregatis: et omnibus et expectantibus promissionem domini sui .scilicet xpi cum ipse de illa promissione ante eius ascensionem locutus fuisset dicens. Ecce ego et vemo ad vos et mittam vobis paraclytū.id est consolatorem: qui docebit vos omnem varietatem. Et ita facti perfectiores in omni scientia erant: quia diuersa genera linguarum loquebantur et predicabant magnalia dei.

De patris ergo lumine/decorus ignis almus est: qui
fida christi pectora/calore verbi compleat.

¶ Construe. (Et quando quidem pater misit spiritum) ergo ignis .id est spiritus decorus .id est pulcher est almus de lumine patris: qui spiritus compleat .id est vt haberem scientiam loquendi pectora apostolorum vel hominum fida .id est fide lia christi: et hoc cum calore .id est ardore spiritussancti/verbi .id est filij.

Impleta gaudent viscera/afflato sancto spiritu/vo
ces diuersas intonant fantur dei magnalia.

¶ Construe. Viscera apostolorum impleta .id est sattata gaudent: quia fecit eos loquentes/et etiam ardētes in amore: et afflato .id est aspirato spiritu sancto intonante diuersas voces .idest generationes omnium linguarum .t fantur .id est predicant magnalia dei .id est mirabilia dei omnipotententis.

Ex omni gente cogniti/grecis latinis barbaris/cun
ctisq; admirantibus/linguis loquuntur omnibus

¶ Construe. Ex omni genere .id est ex omnibus gentibus cogniti sunt apostoli .s. a grecis/latinis/barbaris/cunctisq; admirantibus apostoli/loquunt linguis omnibus que sunt quinquaginta vel paulo plures.

Judea tunc incredula/vesana toxato spiritu/ructare
multi crapulam/alumnos christi concrepat.

¶ Ita loquebantur vt omnes admirabantur sic loquentes: et credunt in eis deus esse. ¶ Cōstrue. Sed iudea incredula .id est plebs iudeorum .id est infidelis et perfida: et illis vesana .id est insana/toxico spiritu .id est superbo concrepat alumnos .id est discipulos christi ructare crapulam multi .id est ex ebrietate loqui.

Sed signis et virtutibus occurrit/et docet petrus/
falsos probauit perfidos/iohelis testimonio.

¶ Estimabant iudei q; pro temunio potu multi .id est per ebrietatem apostoli taliter loquebantur. ¶ Construe. Sed petrus occurrit signis. id est miraculis et virtutibus docet idem probat perfidos iudeos probauit loqui falsa testimonio iohelis prophete. Probat enim Johhel sic. Effundam de spiritu meo super omnē carnem et prophetabunt filij vestri et filie vestre.

Sit laus patri cum filio/sancto simul paraclyto/no
bisq; mittat filius/charisma sancti spiritus. Amen.

¶ Construe. Laus sit filio t simul sancto paraclyto .id est spiritui sancto et mittat nobis omnibus fidelibus charisma .i. donum sancti spiritus. Amen.

¶ In die sancto penthecostes.

**Uēni creator spiritus / mentes tuorum visi=
ta imple superna gratia / que tu creasti pe=
ctora.**

¶ Materia huius hymni est inuocatio spiritussancti quem pater et filius promi=
serat qñ dixit Joheł. Effundam de spiritu meo super omnē carnem. Filius pmi=
sit qñ dixit. Si abiero non veniet paraclitus. Et apostolis oratibus in hora tertia mundus intonuit: et subito venit spiritussanctus & apostoli in=
flammati et repleti spiritussancto diuersis loquebantur linguis magnalia dei.
¶ Intentio autoris est rogare deum vt purget pectora nostra superno splendore et illuminet gratia spiritussancta: et expellat a nobis visibiles et invisibiles hostes vt habeamus vitam quam nēt cum ipso. ¶ Construe. O creator sancte spirit⁹ dei veni & visita mentes tuorum fidelium: et veniendo imple pectora superna gra=
tia / que tu creasti. id est fecisti.

**Qui paraclyt⁹ diceris donum dei altissimi fons viu⁹
ignis charitas et spiritalis vnctio.**

¶ Construe. Qui paraclytus. i. consolator diceris donum dei altissimi: et diceris fons viuus (de quo non cōmunicat alienus: vel fons aque salientis in terram.) et diceris ignis: quia corda hominū ad dilectionē dei et proximi accendis / et vitia. id est peccata consumis / et diceris charitas: quia facis diligere deum et proximū: et diceris spiritalis vnctio: quia de spirituali vnctione. i. de spiritu sancto vngis corda hominum vt humilientur in susceptione sacri baptismatis.

**Tu septiformis munere dextre dei digitus tu rite p⁹
missio patris sermone ditans guttura.**

¶ Construe. Tu septiformis munere. id est per septem dona gratiarū. Sūt enim septem dona spiritussancti. i. spiritus sapientie et intellectus / spiritus consilij & fortitudinis / spiritus scientie & pietatis et amoris. Tu es digitus. id est potentia dex=
tre dei: quia sicut nodi digitorum sunt varij: ita varia sunt dona spiritussancti: et tu es ditans. id est faciens diuites / guttura. id est pectora / rite. id est iuste / sermo=
ne. id est amore sc̄ilicet promissi patris. xē. Uel sic tu es promissum patris ditans guttura sermone.

**Accende lumen sensibus infunde amorem cordibus
infirma nostri corporis virtute firmans perpetim.**

¶ Construe. (Et quia tu operaris ocia) accende lumen sensibus. i. mentib⁹ nostris et infunde cordibus nostris amorem. i. dilectionē dei / tu infirmans. i. corroborās infirma. i. debilia nostri corporis. perpetim. i. perenniter vel perpetua virtute. i. mi=
rabiliter cum virtute perpetua: et super nos firmans. id est protegens.

**Hostem repellas longius pacemq; dones ptinus / du
ctore sic te previo vitemus omne noxium.**

¶ Construe. Repellas. i. remoueas a nobis / longius. id est procul / hostem scilicet nostrum pro et / & dones pacem protinus. id est citor: vt sic vitemus omne noxiū. id est peccatum de primo ductore.

**Per te sciamus da patrem noscamus atq; filium te
utriusq; spiritum credamus omni tempore. Amen.**

¶ Construe. (O sancte spiritus). Da per te vt sciamus patrem atq; noscam⁹ filiū: et credamus te spiritum sc̄ilz sanctum vtriusq; scilicet patris et filij. id est pceden=
tem ab vtroq; omni tempore. Amen.

Adesto ſcta trinitas par ſplendoꝛ vna deitas qui eꝛtas reꝝ omnium ſine fine pꝛincipium.

¶ Conſtrue. O ſancta trinitas/ adeſto .i. prope ſis/ tu es par ſplendor. id eſt vna deitas: qui deus eꝛtas. id eſt permanes pꝛincipium omnium rerum. id eſt creaturarum ſine fine: quia non eſt finis: neꝝ pꝛincipium in deitate.

Te celoꝝ milicia laudat adoꝛat pꝛedicat: tripleꝛqꝝ mundi machina benedicit per ſecula.

¶ Conſtrue. Milicia celoꝝ. id eſt angeli ſiue ſpiritus celeſtes laudat te deum in trinitate: adoꝛat ſcilꝛ te/ q̄ pro et/ et tripleꝛ machina mundi. ſcꝛ celeſtis/ terreſtris/ et infernalis benedicit. id eſt, benedicendo laudat ſcilicet te/ per ſecula. id eſt eternaliter.

Aſſumens q̄ nos cernui/ te adoꝛãtes famuli: vota pꝛeceſqꝝ ſupplicum hymnis iunge celeſtium.

¶ Conſtrue. Et nos cernui. id eſt deuoti/ famuli .i. ſeruitores/ aſſumus .i. preſentes ſumus nos adoꝛantes .i. precantes te ſcilꝛ deum iunge vota .i. deſideria: q̄ p et/ et preces. id eſt oꝛones ſupplicum .i. deuotoꝝ hominũ/ hymnis. id eſt laudibus celeſtium ſcilꝛ ſpirituum.

Vnum te lumen credimus quod q̄ ter idem colimus alpha et oo quem dicimus te laudet omnis ſpiritus.

¶ Conſtrue. Nos credimus. id eſt ſcim⁹ te. ſcilꝛ deum vnum lumen quod lumen te colimus. id eſt honoꝛam⁹ idem ſcilꝛ lumen/ ter. id eſt triplicater ſcilꝛ in patre et filio et ſpiritu ſancto: et vnum deum in trinis/ quem deum dicim⁹ .i. nolamus/ alpha. id eſt pꝛincipium/ et oo. id eſt finem/ omnis ſpiritus. id eſt omnis homo laudet te ſcilꝛ deum honorando. ¶ Tractum eſt ex ſerie literaꝝ grecarum: vt p̄ma dicatur alpha et oo .i. pꝛima dicitur alpha et vltima omega .i. o magnum: et ſic merito ſcriberetur non omicron.

Laus patri ſit ingenito/ laus q̄ vnigenito/ laus ſit cũ ſancto ſpiritu trino deo q̄ ſimplici.

¶ Conſtrue. Laus ſit deo ingenito .i. non gꝛiato ſcilꝛ patri et laus ſit ei deo vnigenito. id eſt filio laus ſit cum ſancto ſpiritu trino deo. ſcilꝛ in perſonis: et ſimplici ſcꝛ deo in vnitate ſubſtantie.

O Pater ſancte mitis atqꝝ pie ieſu chriſte fili venerande paracliteqꝝ ſpiritus venerãde alme deus eterne.

¶ Conſtrue. O ſancte pater (facis ſanctos credentes in te) q̄ mitis. id eſt benigne per effectum: quia facis nos mites et pios: atqꝝ pro q̄/ o pie ieſu chriſte. tu fili. ſcilicet patris venerande. id eſt honorande (quia de iure debemus te venerari et laudare) q̄ pro et/ et paraclyte ſpiritus/ o venerande deus/ o alme deus/ o eterne deus.

Trinitas ſancta vnitaſqꝝ firma/ deitas vera/ bonitas immenſa: angeloꝝ ſalus/ oꝛphanoꝝ ſpeſqꝝ cunctoꝝ.

16124

¶ Construe. O trinitas. id est o deus in trinus personis/q̄ pro et o vnitas firma .i. in essentia/et o deitas vera: qua tuos semper veraces facis: quia veritas es/et o immensa bonitas. id est incomprehensibilis/tu lux. id est splendor angelorū/salus orphanorum. id est peccatorum indulgentiam petentium. q̄ pro et spes. id est confidentia cunctorum scilicet hominum.

Seruiunt tibi cuncta que creasti/te tute cuncte laudant creatorē nos quoq̄ tibi psallimus deuote tu nos exaudi.

¶ Cōstrue. (O sancta trinitas) cuncta. id est omia que tu creasti seruiunt tibi scilicet trinitati/cuncte nature tue laudant te scilicet deum in trinitate: q̄ pro et/ nos deuoti scilicet supplices psallim⁹ tibi scilicet deo/et exaudi nos scilicet psallentes laudem tuam.

Gloria tibi omnipotens deus trinus et vnus magn⁹ et excelsus decet hymnus laus honor & decus nunc et in euum.

O Lux beata trinitas et principalis vnitas/iam sol recedit igneus/infunde lumen cordibus.

¶ Materia huius hymni sumitur circa qualitatem temporis die recedente et nocte aduenīte. Inuocat trinum deum in personis: et trinitatē in vnitate: vt infundat cordibus nostris lumen spiritussancti: vt laudare mereamur deum tam in prosperis q̄ in aduersis: et ita concedat nobis transire diem et noctem sine peccato.

¶ Construe. O beata trinitas. i. o deus qui es lux hominum vel mundi seu angelorum/et vnitas principalis. i. que habet principatum super omne quod est. iam sol igneus. i. ps̄a recedit scz a nobis. et ideo infunde lumen. i. dona spiritum sanctum. cordibus. i. sensibus nostris vt scilicet illud habere mereamur.

Te mane laudum carmine/te deprecamur vesperi/te nostra supplex gloria/per cuncta laudat secula.

¶ Construe. O christe infunde spiritum sanctū te deprecamur/et vt adimus nos laudum carmine (et ladamus) te mane. id est semper: quia omni tempore debemus laudare te deum (secundum prophetam) et deprecamur. id est rogemus/vesperi. id est in fine mundi/et nostra supplex. id est humilis gloria, laudet te scilicet ps̄m per cuncta secula. i. per omne tempus.

¶ In dedicatione ecclesie.

Urbs beata hierusalem dicta pacis visio: que construitur in celis vivis ex lapidibus/et angelis coronata vt sponsata comite.

¶ In hac p̄memoratione celestis hierusalē autor laudat deū qui hoc tempore sacro infundit mētes suā benedictionē quapropter rogat deum vt in hoc tēp̄ sancto templo oēs p̄meremur acquirere eterna bona et illa q̄ sunt sanctis possidere.

¶ Construe. Beata vrbs hierusalē est ciuitas celestis cōstituta de animabus sanctis qui sunt vivi lapides & interpretat visio pacis. que hierusalem construitur in celis ex vivis lapidibus. i. sanctis animabus illa dico coronata. i. in angelis vt sponsata comite. i. sicut mulier ornata viro. i. sponso/ita ecclesia christo.

Nova veniens e celo nuptiali thalamo preparata vt

sponsata copuletur domino/platee ꝛ muri eius ex auro purissimo.

¶ Construe. Nouа sponsa.id est ecclesia veniens e celo.id est christo preparata/nupuali thalamo.id est virginali vel lauacro baptismatis vt pro sicut sponsata copuletur.id est coniugatur domino platee.id est minus perfecti/et muri.id est predicatores illius sponsi sunt ex auro purissimo .id est ex splendore sanctorum qui splendidi efficiuntur sicut aurum purissimum.

Tunsionibus pzelluris expoliti lapides suis ꝙ aptantur locis per manus artificis disponuntur permansuri sacris edificijs.

¶ Construe. Lapides.id est sancti martyres/expoliti.id est aptati ad edificandū tunsionibus.id est per cuilibet afflictu pressuris.id est tribulationibus: sicut lapides in muro sunt edificati ita anime sanctorum sunt ordinate in paradyso.ꝙ pro et/disponūtur aptantur/ordinantur suis locis.per manus artificis. id est per manus filij dei.permansuri scilicet lapides viui/sacris edificijs.id est celestibus edificijs.

Porte nitent margaritis adytis patentibus et virtute meritoꝝ illuc introducitur omnis qui pro christi nomine in hoc mundo premitur.

¶ Construe. Porte scilicet templi nitent.i.splendent/margaritis.i.virtutibus adytis luminibus patentibus.id est apertis sacris templis et hic.i.in templo/vel ꝓpianus qui pro christi nole premi.i.cruciat/introducitur illuc.i.in celestē hierusalē virtute meritoꝝ.i.bonoꝝ operū suoꝝ. ¶ Adyta sunt sacraria que adire non licet nisi summo pontifici:que in dedicatione patent.

Angularis fundamentū lapis christus missus est qui compage parietis in vtroꝙ nectitur quem sancta syon suscepit in quo credens permanet.

¶ Christus dicit lapis angularis.qui a iudeis fuit reprobatus. ¶ Construe. Xps ꝙ fundamentū totius ecclesie missus a patre factus est lapis angularis:q̄ lapis nectitur.id est coniungitur/compage.i.commixtione parietis in vtroꝙ.i.in duob⁹ populis(iudaico et gentili)quem christum sancta syon suscepit(Syon interpretatur ecclesia vel speculatio)in quo scilicet christo vel ecclesia credens.i.christianus qui credit permanet firmiter in fide sancte ecclesie.

Omnis illa deo sacra et dilecta ciuitas plena modulis in laude et canoꝝ iubilo trinum deum vniciꝙ cū fauoꝝ predicat.

¶ Construe. Omnis illa ciuitas.id est ecclesia militans deo.id est ad dei honorem facta.id est sacrata/et dilecta.id est amata a deo.et plena modulis.i.cantilenis angelorum in laudem dei.et canoꝝ.id est cantu/vel canoꝝ iubilo.id est dulci exultatione.(Jubilus est gaudium illud quod est interius in homine quod omnino non potest referri:nec etiam omnino tacetur pre animi exultatione)et sancta ecclesia predicat trinum deum.scz in personis/vniciꝙ.id est vnum in substantia vel vnum quoꝙ cū fauore.i.prece et oratione predicat.

Hic in templo summe deus exoptus aduenī clemens

ti bonitate precum vota suscipe largam benedictionem hanc infunde iugiter.

¶ Construe. O summe deus exoratus scīz a nobis deprecatus adueni (per gratiam) in hoc templo. i. in tua ecclesia: et suscipe vota precum. i. precantū vel orantium. Illud intransitiue legit et est figura enodis que fit qñ duo nomina substātiua simul ponūtur: vnum aliorum adiectiuatur: et alterū remanet substantiuū. ꝛc. clementi bonitate. i. moderata tua prece vel voce: infunde. id est immitte/ iugiter. id est perenniter vel assidue/ benedictionem largam. id est latam.

Hic promereātur omnes petita acquirere/ et adepta possidere cum sanctis perenniter paradisum introire translati in requiem.

¶ Construe. Hic scz in sacra ecclesia vel in isto loco omnes scz fideles homines promereantur. i. bene mereantur acquirere petita scz iusta et sancta/ adepta. i. illa petita/ obtenta et habita possidere perenniter. id est perpetue cum sanctis. i. cum bonis et deo dilectis: ꝙ supple cum sumus translati in requiem. i. dum sumus mortui supple mereamur introire paradysum. id est regnum celorum.

Q Vod chorus vatum venerandus olim spiritu sancto cecinit repletus in dei factum genitrice constat esse maria.

¶ In hoc hymno agit autor de natiuitate christi qualiter cōpletum est in maria qđ pphete predixerūt: quia maria concepit ꝙ peperit filium: et symeon gauisus suscepit eum in templo. Dixinus ergo q̄ pphete cecinerūt de xpi aduentu et natiuitate. Eseyas. In medio duum animalū cognoscēris. i. inter bouem et asinum. Iterum. Egredietur virga de radice. Et habacuc similiter idem dixit. In medio duum. ꝛc. et multi alij pphete annūciauerunt et pphetauerunt de christo: hoc totum completum est in maria: quia xps conceptus/ natus/ baptizatus/ crucifixus/ in templo presentatus/ et a iusto symeone et ab anna vidua susceptus est. Unde a gloriosis illis dño obuiantibus: istud festum in quo iste hymnus cantat hypapanti dñi dicit. i. obuiatio dñi. ¶ Construe. Illud cōstat esse factum. id est impletum in maria genitrice dei. i. matre christi: quod venerandus chorus. i. venerabilis congregatio vatum. id est pphetarum/ repletus. id est plenus spiritu sancto/ cecinit. id est prophetauit/ olim. i. dudum.

Hec deum celi dominūq; terre virgo concepit/ peperitq; virgo atq; post partū meruit manere inuiolata.

¶ Construe. (Et vere constat esse factum quod prophete cecinerunt.) quia beata virgo concepit dominum. i. christum deum celi et terre: et virgo scīz maria peperit illum quem genuit. i. portauit natusq; pro ea/ et meruit scīz maria inuiolata manere. id est mansit incorrupta post partum.

Quem senex iustus symeon in vlnis in domo sumpsit domini gauisus hoc quod optauit propio videre lumine christum.

¶ Construe. Quem scz xpm symeon iustus/ et senex. i. annosus sacerdos/ sumpsit. id est suscepit/ in vlnis. i. in brachijs suis/ in domo. i. in templo dñi: et scz Symeon est gauisus. i. letat⁹/ videre. i. aspicere xpm suo propio lumine. i. oculis hoc quod optauit. i. desiderauit per multa tempora. ¶ Legendum est propio videre pter carmen supplicum: de quo prius.

Tu libens votis petimus precātū regis eternī genitrix faueto clara q̄ celsi renitens olimpi regna petisti

¶Construe. O tu genitrix.i.mater regis eterni.i.christi qui caret principio ⁊ fine de petimus/ faueto.i.concede/ votis precantū.i.precibus famulorum / libens.id est libenter/et tu renitens.i.splendens/petisti pro accepisti regna clara/celsi olimpi.id est celi altitudinem. ¶Legendum est clara quia non q̄ vt lex carmina fingunt indicant.

Sit deo nostro decus et potestas/ laus sit et perpes honor et perennis qui poli summo residet in arce trinus et vnus.

¶Construe. Decus et potestas sit deo nostro/et perpes laus.id est perpetua gloria/et perennis honor sit deo nostro/qui scilz deus residet summa arce poli.i.altitudine celi/trinus in personis et vnus in essentia.

Quem terra ponthus ethera/ colunt adorant predicāt/ trinam regentem machinam claustrum marie baiulat.

¶Autor in presenti hymno vult ostendere hoc q̄ prophete de xpo nunciauerūt in maria virgine esse completum. Claustrū marie baiulat xpm. ¶Nota q̄ deus fecit hominē de limo terre: et posuit eum ad paradysum voluptatis: et vetuit illi de ligno (quod erat in medio paradysi)ne comederet. Sed dyabolo suadente ceciderunt dyabolo placentes mortaliter peccauerūt et eius postea. Ade ambo comederunt dyabolo placentes mortaliter peccauerūt et post peccatū cause transgressionis de paradyso terrestri a deo eiecti se nudos esse cognouerunt. Debens ergo ihesus q̄ non potest redimere genus humanū nisi deus q̄ per feminā vnde in vtero virginis descendit humanū corpus assumeret et ita homo redemptū a pdō liberari per feminā: vnde et nos grates reddere tenemur. Dictum est etiam supra q̄ maria est stella maris et mater dei/et quem celi ⁊ terra capere non poterant suo gremio contulit. ¶Construe. Claustrum.i.venter marie scz virginis/ baiulat.i.portat illum deum regentem.i.gubernantē trinam machinā mundi.i.celum/terrā/et mare: vel trinam machinā anime.i.concupiscibilitatem/rationabilitatē/et sensualitatē: quem scz deum/ terra.i.boni homines/ ponthus.i.mali homines/ethera.i.celestes creature/colunt.i.honorāt/ adorant. id est cōmendant/predicant.i.denūciant.

Cui luna sol ⁊ omnia deseruiunt per tempora perfusa celi gratia gestant puelle viscera.

¶Construe.(Dico q̄ celum et terra ⁊ omnia laudant adorant illum quem celi capere non poterant ⁊ vere\quia viscera puelle.i.virginis marie/ perfusa.i.repleta gratia celi.i.de rore celesti/ gestant.i.portant scz xpm deum: cui christo/luna. id est variatio lune/sol in cursu suo et omnia entia deseruiūt.i.famulantur/ per tempora.id est temporaliter.

Beata mater munere cuius supernus artifex mundum pugillo cōtinens ventris sub archa clausus est.

¶Construe. Et quia maria portauit christum possumus dicere q̄ est beata mater munere.i.dono filij sub cuius virginis archa ventris.id est vteri/ supernus artifex.id est supernus creator/continens mundum scz vniuersum pugillo sub sua potestate/clausus.id est positus.

Beata celi nuncio fecunda sancto spiritu/ desiderat

16124

gentibus cuius per alnum fuius est.

¶ Construe. Et quia supernus artifex clausus est sub archa virginis marie possumus enim dicere q̄ dei genitrix sit beata. id est sancta/nūcio celi. id est angelica salutatione a trinitate missa/et est fecunda. id est impregnata sancto spiritu/per cuius sciz marie alnum. id est vterum/fuius. i. natus est: supple ille qui fuit desideratus a cunctis gentibus. id est populis.

O Gloriosa dña excelsa supra sydera/ qui te creauit prouide lactasti sacro vbere.

¶ Materia huius hymni est vt beata virgo maria peperit saluatorem nostrum. Et q̄ deus contulit ei tantā gr̄am q̄ saluatorē nostrum pareret. &c. Facit autor apostrophā. i. cōuersionem. i. allocutionē ad absentem. nam de' contulit ei tantam grāciam q̄ ipsa peperit saluatorē nostrum: cōuertit sermonē suum ad ipsam ostendendo eam esse gloriosam. ¶ Construe. O gloriosa dña. i. mater dñi nostri/ excelsa. i. elevata/supra sydera. i. super omnes celos/tu lactasti sacro vbere. id est sacrato pectore qui te creauit prouide. i. sua eterna prouidentia.

Quod eua tristis abstulit tu reddis almo germine/ intrent vt astra flebiles celi fenestra facta es.

¶ Construe. Tu reddis. i. restituis almo germine. i. p̄ fructū filij tui sup. illud quod tristis eua. i. dolorosa abstulit sciz a nobis. s. paradysum/et es facta fenestra celi. i. p̄i vt flebiles sciz homines deflentes peccata sua/intrent astra. i. celos.

Tu regis alti ianua et porta lucis fulgida vitam datam per virginem gentes redempte plaudite.

¶ Construe. (Et vere q̄ tu es ianua. i. ostiū/alti regis. i. xpi/et es facta fulgida porta. i. splendida ianua/lucis. i. xpi qui es vera lux (que illuminat oēm hoiem venientem in hunc mundum) et o gentes redempte. i. liberate a dño ihesu xpo/ plaudite. id est gaudete vitam datam esse per virginem sciz mariam.

Aue maris stella dei mater alma atq̄ semper virgo felix celi porta.

¶ Materia huius hymni est de salutatione beate marie virginis facta ab angelo sic dicente. Aue gratia plena dñs tecum benedicta tu in mulieribꝰ. Et cum ipsa respondisset. Ecce ancilla dñi fiat michi sm̄ verbum tuum. Tunc virtute altissimi obumbrante et sic solo verbo concepit filium qui est christus dominus noster. Intendit etiam autor ipsam beatā virginem mariā inuocare vt ipsa nomen Eue que quasi tristicia interpretatur in gaudium vertat. soluat vincula peccatorū nostrorū. et prestet nobis vitam eternam vt nos a peccatis absolutos mites faciant et castos. hinc etiā laudare nos hortatur et glorificare hūc diem ꝓpter hoc q̄ eualim' de domo dyabolica per ipsam ad veniamus per fidem et gratiam dei ad regna celorū. Et innuit ꝓpter similē faciendo illam cōparationem. Sicut enim stella maris prestat ducatum ipsis nautis vt ad portum salutis per ducatum virginis marie veniamus ad portum. i. ad christum. ¶ Construe. O stella maris. id est mundi/ aue. id est salue/o alma mater. id est sancta genitrix dei et hominis/atq̄ pia et/ manens semper virgo. sciz ante partum in partu/et post partum. et o felix porta. i. sancta ianua/celi. id est parodysi/aue. id est salue.

Sumens illud aue gabrielis ore/ funda nos in pace mutans nomen eue.

¶ Construe. Et q̄ tu sumens illud aue. i. illā salutationē angelicā que fertur ab ore gabrielis (ille archangelus) fundasti. i. cōfirmasti nos in pace. i. in eterna beatitudine tu di-

eo mutans nomen eue in aue.i.maledictionem eue in tuam benedictionem.

Solue vincla reis ꝓfer lumen cecis/mala nostra pelle bona cuncta posce.

¶Construe.Et quia tu virgo dicta es stella maris: ꝙ qꝫ mutasti nomen eue.i.maledictionē eue delesti ꝙ impetrasti nobis benedictionē:ꝙ ꝛfundisti mortē tribuens nobis vitā ꝑpetuā.deo solue vincla.i.ligamina peccatoꝝ/reis.i.peccatoribus ꝓfer.id est tribue lumen cecis.i.infidelibus/et pelle.i.remoue nobis mala nostra.i.peccata nostra/et posce.i.postula scilz a filio tuo cuncta bona.

Monstra te esse matrem sumat per te precem/qui pro nobis natus tulit esse tuus.

¶Construe.O maria/monstra.i.ostende te esse matrē.s.placādo filiū tuū:et filiꝰ sumat precem.i.deprecationes nostras per te:qui scz filius natus ex te virgine maria pro nobis scz miseris peccatoribꝰ/tulit.id est sustinuit esse filius tuus.

Virgo singularis inter omnes mitis nos culpis solutos mites fac et castos.

¶Cōstrue. Virgo singularis(qꝫ nulla est tibi similis: qꝫ fuisti virgo ante partum in partu/et post partū)mitis.i.humilis inter omnes scz mulieres:et virgo fac nos solutos culpis:et fac nos mites et castos scilz in corpore et anima.

Vitam presta puram iter para tutum/vt videntes iesum semper colletemur.

¶Construe.(Et quia es mater castitatis et suauitatis) o virgo presta.i.dona vitam puram scilz nobis/et para.i.tribue iter tutum.i.viam securam: vt nos videntes iesum christum filium tuum/ colletemur.id est simul gaudeamus:semper.id est in presenti ei laudes persoluentes:et in futuro eum plenius cognoscentes:gaudeamus cum domino deo nostro.

Sit laus deo patri summo christo decus spiritui sancto trinus honoꝝ vnus.Amen.

¶Construe.(Et qꝫ descendit dominus deus noster in vterum virginis ideo)laus id est gloria sit deo patri:ꝙ decus.id est reuerentia sit summo christo.i.excelso dei filio:et spiritui sancto sit honoꝝ trinus in psonis et vnus in essentia.

Vt queant laxis resonare fibris mira gestoꝝ famuli tuoꝝm solue polluti labij reatum sancte iohannes.

¶Iste hymnus vitam et mores habitū ꝙ conuersationē sancti iohannis depingit describit orans ꝙ suadens vt eius ꝓfectibꝰ imitemur:vt ad eius beatitudinem peruenire mereamur. ¶Construe.O sancte iohannes solue.i.relaxa reatū/labij.i.oris polluti.i.inquinati: vt famuli tui queant.i.possint resonare/ mira.i.mirabilia gestoꝝ tuoꝝ.i.factoꝝ/fibris.i.ventis/laxis.i.resolutis vel vt aplis vocibꝰ exponas. ¶hymnus est saphicus artificiose compositus in quo diligentiores aliud quoq; notant esse cantū notas in primis versiculis pollicas sub eadem ꝓportione:ita vt primam prima syllaba/secundā sexta/tertiam iterū prima/et quartam iterū sexta/ et quintam rursus prima/et sextam consequenter sexta denotet.

Nuncius celso veniēs olympo te patri magnum fore nascturū nomen ⁊ vite seriem gerende ordine pnūt.

16124

¶ Construe. Olicus venēs celso olympo. i. de celo. l. angelus gabriel ꝓmit. i. nūciat te forte magnū nasciturū: patri. l. tuo zacharie. et nomē tuū similiter ꝓnūt qꝫ dixit (Johānes est nomen ei⁹) ꝫ ꝓmit seriem. i. ordinem vite gerende dicens. (Vinum et syceram non bibet) ordine. i. secundum ordinem que gessisti.

Ille ꝓmissi dubius superni perdidit ꝓmpte modulos loquele sed reformasti genitus perempte organa vocis.

¶ Construe. Ille. l. zacharias: dubius. i. incredulus ꝓmissi superni. i. celestis ꝓmissionis: perdidit modulos prompte loquele. i. modū locutionis. Ambrosi⁹ enim dicit qꝫ zacharias vocē amiserat in cōsonantibus qꝫ eas formare non poterat) sed tu reformasti o sancte Johānes genit⁹. i. natus organa. i. instrumenta vocis perempte. i. destructe seu extincte vocis.

Uentris obtruso positus cubili senseras regem / thalamo manentem hinc parens nati meritis vterqꝫ abdita pandit.

¶ Cōstrue. Et tu positus. i. recumbens cubili. i. ventre matris tue obtruso. i. clauso senseras regē. i. xp̄m manentē. i. iacentē thalamo. i. ventre ꝑginis hinc. i. ex hoc vterqꝫ parēs zacharias ꝫ elizabeth) de meritis nati. i. iohānis pandit / ꝓphetauit abdita. i. absconditā (qꝫ pater dixit. Bñdictus dñs deus israel. Mater vero dixit. Et vnde venit michi qꝫ veniat mater dñi mei ad me)

¶ Ad matutinas.

Antra deserti teneris sub annis ciuium / turmas fugiens petisti ne leui saltem maculare vitam famine posses.

¶ Construe. O sancte iohannes tu fugiens turmas. i. turbas ciuiū. petisti antra. id est obscuram spelunc̄ deserti. i. loci desolati sub teneris annis. s. in etate. xp̄i. annorum ne posses maculare vitam saltem: leui famine. i. verbo ocioso (Et est ociosum verbum quod aut vilitate rectitudinis aut iuste rōnis necessitate caret) famine dico saltem leui. i. sine bono fructu.

Prebuit hyrtum tegimen camelus artub⁹ sacris stropheum bidentes cui later haustū sociata pastum mella locustis.

¶ Construe. Camelus prebuit hyrtum tegimē. i. pilosum vestimentum: sacris artubus. id est sacris membris vel bidentes. i. oues prebuerūt stropheū. i. cingulum: cui. s. iohanni later. i. aqua: prebuit haustum: et cui mella prebuerūt pastum mella dico locustis alias volatilibus.

Ceteri tantum cecinere vatum corde prelago iubar affuturum tu quidem mundi scelus auferentem indice prodis.

¶ Construe. Ceteri vatum. id est alij prophete cecinere. id est prophetarūt / tm̄. i. tm̄ modo corde prelago. i. promdo iubar esse affuturum. i. xp̄m venturum: sed tu quidem (quasi distinctus) prodis. i. ostendis. s. xp̄m: auferentem sceius. i. peccatum mundi indice. id est digito. dicens. Ecce agnus dei.

Non fuit valli spaciũ per orbis sanctior quisq̃ genitus iohanne qui nephas secli meruit lauare tingere lymphis.

¶ Construe. Quisq̃. s. homo genitus (intellige de muliere non de virgine vt xp̃s) non fuit sanctior iohanne. s. b. puisti a per spaciũ valli orbis. i. ampli mundi. qui. s. iohannes meruit tingere. i. baptisare/lymphis. i. aquis iordanis/ lauantem. s. christum nephas. id est peccatum secli (pro seculi) id est mundi.

Omnis felix meritiq̃ celsi nesciens labem niuei pudoris/ prepotens martyr heremiq̃ cultor maxime vatum.

¶ Cõstrue. Et qñ meruisti xp̃m tingere lymphis. tu dico o nimis felix celsi meriti nesciẽs. i. ignorãs labẽ. i. sordẽ niuei pudoris. i. pulchre castitatis martyr. i. testis: prepotens. i. pre alijs potens virtute. Ecce agnus dei. ꝛc. vel martyr. i. decollatꝰ et cultor. i. habitator/heremi. i. loci solitarij. Tu maxime vatũ: qz plusq̃ propheta.

Serta ter denis alios coronant aucta crementis duplicata quosdam trina centeno cumulata fructu te sacer ornant.

¶ Tres ordines hic notantur. s. triceſimus/ſexageſimus/ꝛ centeſimus. in quibus continẽtur oim hoim ordines. s. ꝓtinentes/ꝑiugati/vel virgines. qui et designãtur per tres viros. s. per Noe/Daniel/ꝛ Job. Per noe designant ꝑiugati. Per Job cõtinentes. Per Danielem virgines designãtur. Unde legitur in euangelio. Alij sũt in lecto/alij in villa/alij in agro. hoc tractũ est de euãgelio vbi ꝺr de seminetacto/ aliud sexagesimũ/aliud triceſimũ/aliud centeſimũ fructũ attulit. ¶ Cõstrue. Serta aucta cremẽtis ter denis. i. triginta coronant alios. s. ꝑiugatos qui habẽt et tenẽt fidẽ sctẽ trinitatꝭ. s. pr̃is ꝛ filij ꝛ spũsancti: ꝛ adherẽt etiã decẽ ꝓceptis legis diuine. et illa certa duplicata sũt. s. in sexageſimũ fructũ ꝛ coronãt quosdã ꝓtinentes qui vicerũt in charitate dei ꝛ ꝓximi: ꝛ q̃ hñt sex opa mie ꝛ castitatꝭ vel charitatis. s. pascere ieunos/vestire nudos/potando sitientes/visitare infirmos. ꝛc. trina serta. i. triginta sup sexageſima cumulata ꝛ aucta ꝑ augmentationẽ denarij. s. per decẽ cẽtenno fructu. i. centeſimo coronãt te o sacer iohanes qui es virgo: qz centeſimus fructus coronat. i. ornat virgines. ¶ Et vt breui⁹ exponamus. A triceſimo fructu vel ordine ꝑiugati/a sexageſimo continentes/a centeſimo virgines post dissolutionẽ corporis et anime coronant in eterna beatitudine. ¶ Et nota q̃ triceſim⁹ numerus surgit a ternario et denario: qz ꝑiugati habent fidẽ sancte trinitatis et adherent decem preceptis legis sexageſimus numerus a senario et denario surgit: qz continẽtes habent sex opera misericordie et charitatis. s. pascere ieiunos. ꝛc. Virgines in centeſimo ordine ponuntur ꝛ significant ꝑfectionẽ: qz centenarius numerus surgit a trino triceſimo et denario. s. superaddito: et ita sũt centũ. Per c/numerus ꝑfect⁹ intelligit: ꝛ hoc ordine fuit bt̃us iohãnes: ꝛ nõ absurde immo aperte secundum loquelam digitoꝝ. Per triceſimũ numerũ coniugatoꝝ: ꝛ per sexageſimũ continentiũ: ꝑ centeſimũ virginũ merces accipit. Periti eni prima ꝓputatione articuloꝝ (quã appellant loquelã digitoꝝ) dicũt qñ in sinistra manu ꝑ quã vita temporalis intelligit vsq̃ ad nonaginta nouẽ solebant cõputare. Centũ aũt ꝛ deinde in dextera ꝑte (per quã celestis vita designatur) Unde de quodam centenario habemus in quodã libro. Jam dextera ꝓputat annos. In hoc loco autor facit numerũ suũ per quinq̃ digitos manꝰ. s. per pollicem/per indicẽ/medium/medicũ/ aut auricularem. ¶ Auricularis in palma positus significat vitatẽ. Medicus cum ipso positus duo significat. Medicus cũ ipsis positus in medio. tria significat: deinde nichil Auricularis erectus medio: in medico iacentibus quattuor significat. Medicꝰ cũ

16124

illo erectus medio iacente in palma quinq; designat. Medius cū illis erectus sex significat. Item auricularis in palma extensus septem significat. Medic⁹ eodem modo positus in palma octo sigt. Medi⁹ simili modo positus nouem sigt. Index (qui vsq; hoc nil fecit) predicto modo positus decē sigt. Amplexu pollicis adiunctus xxx. sigt. Per quē numerū satis ꝑgrue accipit merces ꝓiugatoꝝ ꝓpter illoꝝ mollem amplexū et vite dilectionē a cōcordiā. Pollex siquidē cū indice firmiter astrictus sigt sexaginta. per quē numerū satis accipit merces continentium. Graue est eni amplexu et voluptuosa delectatione et consuetudine abstinere. Nil ꝙsuetudine mstus. ¶ In dextera ꝛe centū per numerū qui sit in dextera parte vita celestis intelligitur per quē non immerito accipitur merces virginū: qꝝ hic in hac vita nūdam et inuiolatam vitam quasi angelicam (ꝛtum possunt) ducunt.

Nunc potens nostris meritis opimis pectoris duros lapides repelle asperum planens iter et reflexos dirige calles.

¶ Construe. O sancte iohānes tu potens repelle .i. remoue duros lapides .i. incredulitates nostri pectoris meritis opimis .i. fertilibus et fecundis planēs iter asperum .i. petrosum. Et dirige calles reflexos .i. curuos in peccatis.

Ut pius mundi satoꝝ et redemptoꝝ mentibus pulsa liuione puris rite dignetur veniens sacratos ponere gressus.

¶ Construe. Ut pius satoꝝ (a sero/is) .i. creatoꝝ mundi mentibus puris pulsa liuione .id est liuore abiecta venenosa sorde viciorum saluatoꝝ veniēs dignetur ponere gressus sacratos .i. sancta itinera rite .i. sine offensione. ¶ Liuione noue dixit: quia liuoꝝ et liuidus pumam producunt.

Laudibus ciues celebrant superni te deus simplex pariterq; trine supplices et nos veniam precamur parce redemptis.

¶ Construe. Superni ciues .i. celestes angeli celebrāt te laudibus o deus simplex sez carens partibus et trine .s. in ꝑsonis pariter et nos supplices .i. humiles precamur veniam .i. indulgentiam parce redemptis .i. dimitte nobis redemptis peccata nostra: quia redimisti nos sanguine tuo proprio. Amen .i. sine fine.

Aurea luce et decoꝝ roseo/lux lucis omne perfudisti seculum/decorans celos inclyto martyrio hac sacra die que dat rei veniam

¶ Construe. O lux lucis .id est fili patris perfudisti omne seculum .id est repletum aurea luce .id est predicatione apostolorum (aurea lumina dicta sunt ꝓpter splendorem diuine bonitatis et bone vite. quia nos illuminat) decoꝝ roseo .i. est rubeo martyrum decorans celos .id est celestes creaturas/inclyto martyrio .id est nobili passione/in hac sacra die .id est solennitate: que dies dat veniam .id est indulgentiam reis .id est peccatoribus.

Janitoꝝ celi/doctoꝝ orbis/pariter iudices secli/ vera mundi lumina per crucē alter/alter ense triumphāgbite senatum laureati possident.

¶ Construe. Janitoꝝ celi .id est petrus hostiarius/doctoꝝ orbis .id est predicatoꝝ

mundi scz paulus pariter .i. simul sunt iudices secuꝝ/et sunt vera lumina mundi/ alter .i. petrus triumphans .i. vincẽs per crucem/alter .i. alius scz paulus triumphans ense laureati .i. coronati possident senatũ .i. principatum huius vite.

Jam pastor bone petre clemens accipe vota precantium et peccati vincula resolue tibi potestate tradita qua cunctis celum verbo claudis et aperis.

¶ Jam bone pastor. (Autor facit apostrophan ad petrum dicens) ¶ Construe. O bone pastor petre clemẽs accipe vota precantũ .i. preces/et resolue vincula peccati potestate tradita tibi .s. a xpo/qua scilicet potestate claudis ⁊ aperis celum .i. radysium: cunctis christicolis/verbo .id est sermone.

Doctor egregie paule mores instrue ⁊ mẽte poli nos transferre satage donec perfectum largiatur plenius euacuato quod parte gerimus.

¶ Cõstrue. O paule doctor egregie .i. nobilis instrue .i. ꝓpone nostros mores: ⁊ satage .i. labora transfer nos mente poli .i. in celestibus donec .i. quousqꝫ perfectũ .s. ab vtraqꝫ anima et corpore largiatur .i. tribuatur nobis in futuro plenius .i. perfectius euacuatio .i. penitus dimissa mortalitate quam gerim⁹ ex parte. idest in hoc mortali corpore quasi in alia parte hois versa fuerit in futuro gloriabitur homo plenius et perfectus data sibi immortalitate vtriusqꝫ partis .s. anime et corporis.

Oliue bine pietatis vnice fide deuotos spe robustos maxime fonte repletos charitatis gemine post mortem carnis impetrate viuere.

¶ Construe. O oliue bine pietatis .i. duo oliue pietatiꝫ/vnice .i. indimise/fidei .id est vnius amoris impetrate .i. postulate a deo nos viuere deuotos et robustos .i. firmos spe maxime repletos fonte gemine claritatis .s. dilectionis dei ⁊ proximi impetrate in quã dico post mortẽ carnis .s. separationem anime et corporis.

Sit trinitati sempiterna gloria honor potestas atqꝫ iubilatio in vnitate cui manet imperium extũc ⁊ modo per eterna secula.

¶ Construe. Sẽpiterna gloria .i. eterna glia sit trinitati in trib⁹ personis: et honor sit eis atqꝫ iubilatio .i. laudatio sit ei trinitati in vnitate .scz in vno deo illa trinitas que est vn⁹ de⁹ manet cui imperiũ .s. exilii preceptio/extũc .i. ab exordio mũdi/et modo in presenti per eterna secula .i. per omnia tempora. Amen .i. sine defectu.

O ꝙ glorifica luce choruscas stirpis dauitice regia proles sublimis residens virgo maria supra celigenas etheris omnes.

¶ Hoc metꝝ est tetrametꝝ. Hũt aũt hic quattuor ꝓsus in vnoquoꝝ eorꝝ sũt quattuor pedes. quoꝝ primus est spondeus/scds iambus/tertius dactylus/quartus est spondeus siue trocheus. ¶ Materia huius hymni est duplex cõmendatio ipsius marie tã a ꝓgenie ꝙ a meritis. Cõmendatio a ꝓgenie est: qz ipsa est de regia stirpe .s. de stirpe dauid. Cõmendatio aũt a meritis est: qz ipsa peperit xpm saluatorẽ nrm. Cantat autẽ hymnus iste in translatu siue obitu beate marie ꝑ suus qualiter scz translatus de hoc mundo ad regnũ celoꝝ: an solũ amittẽdo spm: vel vtꝝ assumpta sint cũ corpore de quo dubiũ est. Sed nõ melius est vt credam⁹ eã assumptã

16124

esse a pte cū corpore.O regia proles surpis damnice/o maria que es ramus ihūs dauid.Ipse eni fuit quercus a qua rami pcedūt:et tu es ram⁹/ihūs.et ples:q̄ termini ponunt pro eodē:sed nō idē sīgnt. Est eni ples qđ aliunde habet initiū surpis idem est q̄ truncus a quo ramus velut a patre filius procedit. ¶ Construe.O ℣.i. ℣tum gloriles luce.i.gloriosa/choruscās.id est splendida parēs.o maria tu dico sublimis.id est stans in sublimi sez celo/tu residēs.id est sedēs:super omnes angelos etheris celigenas.id est genitos in celo:vbi fuerunt creati angeli a deo.

Tu cum virgineo mater honore angelorum domino pectoris aulam sacris visceribus casta parasti natus hinc deus et corpore christus.

¶ Construe.O maria sup.exiliens mater cum virgineo honore.i.permanens virgo.casta parasti aulam pectoris.i.pectus tuum dño angelor̄:et ideo hinc.i.ex illis viscēribus sacris natus est ꝓpe deus.i.dignatus est nasci corpore. id est ℣tum ad corpus:quia humanitatem sumpsit a te virgo maria.

Quem cunctus venerans orbis adorat/cui nunc rite genu flectitur omne/a quo te petimus subueniente abiectis tenebris gaudia lucis.

¶ Construe.Quem venerans cunctus orbis adorat.i.q̄m oēs homines venerantur cui.id est ad cuius honorem/omne genu flectitur.id est omnes homines flectūt genua/quo scilicet christo nos petimus gaudia lucis sez eterne:te subueniāte.id est auxiliante/abiectis tenebris.id est peccatis remotis a nobis.

Hoc largire pater luminis/omnis natum per proprium flamine sacro/qui tecum nitida vivit in ethera regnans ac moderans secula cuncta.Amen.

¶ Superius fecit auror̄ preces ad beatam mariam virginem:sed hic facit preces ad deū patrem vt ipse dignetur nobis dare que promissa sunt dicens.¶ Cōstrue. O pater luminis omnis.i.origo.et factor tot⁹ claritatis largire.i.dona nobis hec scilicet gaudia lucis:et largire mihi hoc per proprium natum.i.amore filij tui:et sancto flamine.i.amore spūssancti qui supple filius tuus vivit tecū in nitida.id est munda.ethera.i.in celo/regnās.id est gubernans/ac moderans.id est temperās:secula cuncta.id est omnes in hoc seculo existentes.

Tibi xpe splendor patris vita virtus cordium in conspectu angelorum voce votis psallimus alternantes concrepando melos damus vocibus.

¶ Construe.O xpe qui es splendor patris/q̄ es vita et virtus cordiū.i.animar̄ supple nos psallimus.i.cantamus vota et voce:et nos alternantes damus melos.id est dulces cantus:et hoc ipso concrepando.id est resonando vocibus.

Collaudemus venerantes omnes celi milites et precipue primatem celestis exercitus michaelem in virtute conterentem zabulon.

¶ Construe.Nos venerantes.id est honorantes collaudemus omnes milites celi/et precipue.id est pre aliis/primatem.id est ducem celestis exercitus scilicet michaelem/conterentem.id est destruentem vel superantem/zabulon.id est dyabolum/in virtute.id est in potestate.

Quo custode pcul pelle rex christe pijssime omne nephas inimica mundo corde et corpore paradiso redde tuo nos sola clementia.

¶ Construe. Quo scilicet michaele/custode.id est custodiente/pe pijssime rex pelle.id est abiue/vel abijce.id est remoue a nobis/omne nephas inimica.id est omne peccatum dyaboli/et redde nos sola clementia.id est pietate vel misericordia tuo paradyso:et hoc mundo corde et corpore.

Gloriam patri melodis personemus vocibꝰ gloriam christo canamus gloriam paracyto qui deus trinus et vnus extat ante secula.

¶ Construe. Dnos personemus gloriam.id est laudem patri in diuinis: vocibus melodis.id est dulcedinis vel ducibus/et canamus.i.cantemꝰ gloriam xpo.id est filio/et canamus paracyto.i.spiritui sancto:qui pater.ꝙ filius et spiritussanctꝰ/extat.i.est vnus deus in essentia et trinus in personis.

Christe sanctorum decus angelorum/rector humani generis et auctor nobis eternum tribue benignus scandere celum.

¶ Auctor facit mentionem ad singulos angelos rectores humani generis. ¶ Construe. O xpe decus angelorum sanctorū(ad differentiā malorum) et auctor tu benignus tribue nobis scandere.i.ascendere/celum.id est regnum eternum.

Angelum pacis michaelem ad istam celitꝰ mittas rogitamus aulam/nobis vt crebro veniente crescāt pijpera cuncta.

¶ Construe. Rogitamꝰ mittas celitus.i.de celo/dirigas ad istam aulam.i.istam ecclesiam michaelem angelū pacis:qui nos placet deo:quotiēs magna nunciant nobis a deo michael mittitur ad nos:ast vero maiora tunc gabriel mittitur: vt marie et zacharie:quando ad medelam tunc raphael mittitur.vt Thobie. Raphael interpretatur medicina:ad hoc ergo mittitur: vt cum cuncta prospera crescāt veniente angelo michaele dei crebro.id est frequenter.

Angelus fortis gabriel vt hostem pellat antiquū/volitet ab alto lepus templum veniens in istud nostri misertus.

¶ Construe. Gabriel interpretatur fortis angelus.id est fortitudo dei: per quem intelligitur ꝙ fortis fuit et potens ad resistendum fortitudini dyaboli per virtutem sancte crucis:et gabriel fortis angelus/volitet.id est volet ab alto celi/vt pellat antiquum hostem.id est dyabolum/ gabriel dico venies lepus in istud templum.i. ecclesiam misertus nostri. ¶ Nihole corripitur secunda in nostri. Unde legitur alij nos miseratus.

Angelum nobis medicum salutis/mitte de celo raphael vt omnes sanet egrotos/pariterq; nostros dirigat actus.

16124

¶ Construe. O christe mitte nobis angelum raphaelem medicum salutis nostre. Raphael interpretatur medicina dei vel signat christū iesum qui tulit nobis de celis medicinam. id est petimus scīz spiritum sanctum munditie gratia quo mundati sumꝰ ab omni peccato/et liberati ab hoste antiquo ꝙ sanet et curet nos oēs egrotos in mente et corpore actus nostros. id est nostras operationes prouas ad bonam operationem angelorum vel inuocationem.

Hinc dei nostri genitrix maria totus et nobis chorus angelorꝫ semper assistat simul ⁊ beata concio tota.

¶ hic facit inuocationē marie: et etiam angelorum dicens. ¶ Construe. Hinc. id est ex hac causa maria genitrix dei nostri: ⁊ totus chorus angelorꝫ/ assistat semp. id est omni tempore nobis omnibus: ⁊ tota concio beata. id est exercitus angelorum assistat nobis omnibus: vt illi intercedant pro nobis.

Prestat hoc nobis deitas beata patris ac nati paris terꝫ sancti spiritꝰ cuius roboat in omni gloria mūdo.

¶ Construe. Beata scilicet deitas patris/ ac nati. id est filij pariter spiritussancti/ prestet. id est tribuat/nobis scīz supradicta/cuius gloria roboat. id est personet in omni mundo. Amen.

Iesu saluatorꝫ seculi redemptis ope subueni/ et pia dei genitrix salutem posce miseris.

¶ Construe. O ihe cōcrus nos famulos: et bene debes: qꝫ tu redemisti nos ⁊ hoc est o iesu saluator seculi/subueni. i. succurre redemptis/ope. i. tuo auxilio/o pia dei genitrix/posce. id est implora salutem animarꝫ nobis miseris.

Cetus omnes angelici patriarcharum cunei et ꝓphetarum merita nobis precentur veniam.

¶ Construe. O omnes angelici cuies. id est omnes societates seu exercitus/cunei. id est chori patriarcharum: ⁊ merita prophetarum/precentur. id est postulent vel impetrent nobis veniam. id est indulgentiam peccatorum.

Baptista xpi preuius et clauiger ethereus cum ceteris apostolis nos soluant nexu criminis.

¶ Construe. Baptista Johannes/ preuius. id est persecutor christi/et clauiger scz petrus ethereus. id est celestis cum ceteris apostolis soluant nos a nexu criminis. id est a vinculis peccatorum.

Chorus sacratus martyrum/ sacerdotum cōfessio et virginis castitas nos a peccatis abluant.

¶ Construe. Sacratus chorus. i. sacer cetus martyrꝫ/et confessio sacerdotum. id est iustorum/et castitas virginalis. i. virginū abluant nos a peccatis.

Electorum suffragia omnelꝫ ciues celici/annuāt votis supplicum et vite poscant premium.

¶ Construe. Suffragia. i. patrocinia electorum: et oēs celici. i. celestes/ ciues. i. angeli/annuant. i. faciant/vota. id est precibus/supplicum. id est humilii/et poscant. i. impetrent premium vite scz eterne.

Laus honor et gloria/deo patri et filio sctō simul paracleto in sempiterna secula. Amen.

¶ Construe. Laus. id est virtus/honor et gloria sint deo patri et filio simul para-

dyto in sempiterna secula.

Christe redemptor omnium conserua tuos famulos / beate semper virginis placatus sanctis precibus.

¶ Hic autor facit invocationem ad omnes ordines angelorum: et deprecatur eos vt ipsi assint nobis: et a nobis omnia vitia repellantur: et nos purificatos corde: et corpore et opere ad celestis regni perducant. ¶ Construe. O christe redemptor omnium sancti fidelium contra tuos famulos qui tibi famulant / tu dico placatus sanctis precibus beate marie virginis.

Beata quoq; agmina celestium spirituum presentia preterita futura mala pellite.

¶ Construe. O beata agmina celestium spirituum scz angelorum / pellite. i. expellite mala presentia preterita / futura scilz vitia a nobis.

Vates eterni iudicis / apostolicq; domini: simpliciter exposcimus saluari vestris precibus.

¶ Construe. Vates. id est vos poßere eterni iudicis. id est christi / o apostoli domini exposcimus. id est rogamus supplices ut nos saluari vestris precibus scilicet apud christum.

Martyres dei inclyti / confessoresq; lucidi: vestris orationibus / nos ferte in celestibus.

¶ Construe. O martyres dei inclyti. id est nobiles et electi: et confessores lucidi. i. casti / ferte nos in celestibus scz regnis vestris orationibus.

Chorus sanctarum virginum / monachorumq; omnium / simul cum sanctis omnibus / consortes christi facite.

¶ Construe. Chorus sanctarum virginum: et omnium monachorum: facite nos christi consortes. i. participes celestis regni cum omnibus sanctis.

Gentem auferte perfidam credentium de finibus / vt xpo laudes debitas persoluamus alacriter.

¶ Construe. Auferte. i. removete gentem perfidam. i. infidelem de finib⁹ credentium et ad quid: vt persoluamus alacriter. i. iocunde xpo laudes debitas.

Gloria patri ingenito: eiusq; vnigenito / vna cum sancto spiritu: in sempiterna secula. Amen.

¶ Construe. Gloria. i. laus sit ingenito patri: eiusq; vnigenito. i. filio Jesu christo domino nostro vna. i. pariter cum sancto spiritu in sempiterna secula. Amen.

Annue xpe seculorum domine nobis per tuos tibi cara merita vt que coram te grauiter delinquimus / huius soluantur gloriosis precibus.

¶ Construe. O christe domine seculorum scilicet temporum annue. i. concede nobis seruis tuis per merita huius scilicet apostoli electi vide quod tibi christo et o christe supple nostra peccata soluant. i. remittantur precibus gloriosis huius scz

16124

apostoli. que supple peccata nos delinquimus. id est communiter grauiter. id est criminaliter coram te. i. ante te.

Salua redemptor plasma tuū nobile signatum sancto vultus tui lumine/nec lacerari sinas fraude demonum/propter quod mortis exoluisti pretium.

¶ Construe. (O redemptor qui redemisti mundū sanguine tuo) Salua nos. s. tuū nobile plasma. i. tuū nobilem creaturā plasma dico signatū sancto lumine vultus tui supple redemptor: nec sinas. i. quittas supple nos lacerari. i. destrui fraude. i. dolo demonū. i. dyaboloꝝ. ꝓpter qđ supple plasma tuum: tu exoluisti. i. reposuisti pretiū mortis: quando passus fuisti in cruce ꝓpter nos.

Dole captiuos esse tuos famulos/absolue reos compeditos/erige ꝙ quos cruore redemisti propio/rex bone tecum fac gaudere perpetim

¶ Construe. (Supple o ihe) dole. i. condole nos tuos famulos esse captiuos. i. per penam captiuatos in dyaboli laqueo (et supple o christe) absolue. i. libera reos. id est culpabiles per peccata: et erige. i. extra peccatū rege cōpeditos. i. laqueatos laqueo dyaboli/ et supple o bone rex. i. pie fac nos gaudere. i. gaudium habere vel letari tecum. id est cum te. nos dico quos redemisti. i. saluasti proprio sanguine. i. per effusionem tui ꝓprij sanguinis in cruce tempore passionis.

Sit tibi benedicte domine/gloria victus honor et imperium vna cum patre sanctoq paracyto/ cum regnas deus ante secula. Amen.

¶ Cōstrue. O iesu tu dico benedicte domine: gloria. i. laus sit tibi. virtꝰ sit tibi honor sit tibi et imperiū sit tibi vna. i. pariter cum patre. s. tu dnus. qꝫ ꝑ et/et sancto paracyto. i. sancto spiritu. cum quibus scꝫ patre ⁊ sancto spiritu supple tu deus regnas. i. gubernas ante secula. i. sine initio. Amen. i. fiat vt petimus.

Exultet celum laudibus/resultet terra gaudijs apostoloꝝ gloria sacra canunt solemnia.

¶ In hoc hymno facit autor inuocationem ad apostolos vt ipsi ꝓ nobis exultēt et suis precibus a nobis vitia repellant: vt ipsi cum venient ad iudicium non ꝓ meritis puniant. sed compotes eterne gaudij faciant. ¶ Nota qꝫ dies iudicij nō dicitur ideo qꝫ sit dies: sed apparebit nobis omnia sicut in die. ¶ Construe. Celum id est celestis curia exultet. i. gaudet laudibus/ terra. i. terreni. s. homines resultet gaudijs/ canunt. i. laudant sacra solemnia apostoloꝝ cum gloria.

Vos electi iusti iudices et vera mundi lumina/ votis precamur cordium/audite preces supplicum.

¶ Construe. Vos apostoli iusti iudices electi (ꝓ electi) et vera lumina mundi: qꝫ totus mundus illuminatur eorum predicatione. precamur vos votis. i. precib' cordium. id est cordis audite preces supplicum. i. humilium.

Qui celum verbo clauditis/seraq eius soluitis/nos a peccatis omnibus soluite iussu quesumus.

¶ Construe. Qui clauditis. s. peccatoribus celum verbo: et soluitis seras. i. vectes eius. id est celi (supple cōclusi) vos quesumus. i. precamur vos soluite. i. absolutos

nos a peccatis omnibus/iussu-ti est precepto christi.

Quorum precepto subditur/salus & languor omnium/sanate egros morbus/nos reddentes virtutibus.

¶Construe.(Quorum.s.apostolorum precepto)salus.i.sanitas/& languor.i.infirmitas omnium sex hominū subditur/sanate egros.i.peccatores/morbus.idest prauis cogitationibus reddentes nos virtutibus.

Ut cum iudex aduenerit/xps in fine seculi/nos sempiternis gaudiis/faciat esse compotes.

¶Construe.(Et rogamus vos)Ut cum christus iudex aduenerit in fine seculi:faciat nos esse compotes sempiternis gaudijs.

O Martyr dei qui unicum patris sequendo filium victis triumphans hostibus:victor fruens celestibus.

¶Materia huius hymni est:vt relictis delectationibus et vanitatibus huius seculi bona opera exercendo deum consequamur. ¶Construe.O martyr dei qui fuisti victor triumphans de hostibus victis superatis sequendo vnicum filiū patris christum et es modo fruens celestibus scilicet bonis.

Tui precatus munere/reatum nostrum dilue/arcēs mali contagium/vite remouēs tedium.

¶Cōstrue.Et qz talib⁹ donis frueris/dilue.i.extingue/reatū.i.peccatū nr̄m/munere.i.officio tui precat⁹/tu arcēs contagiū mali.i.diaboli remouēs tediū vitet.s.famem/sitim/nuditatem/frigus scilicet a nobis dando temporalia dissimiliter.

Soluta sunt iam vincula/tui sacrati corporis/nos solue vinculis culpe/amore dei filij.

¶Cōstrue.Et sicut vincula tui sacrati corporis iam soluta ex nexibus huius seculi:ita et cū xpo/solue nos a vinculis.i.a peccatis tuis precibus/et hoc amore dei.

Presta pater piissime.&c.

D Eus tuorum militū/sors & corona premiū laudes canentes martyris absolue nexu criminis.

¶Construe.O deus sors et corona tuorum militum scilicet hereditasque et premium:quia tu secundum meritum tribuis absolue nexu criminis.idest a laqueo peccatorum:nos dico canentes laudes tuas.

Hinc nempe mundi gaudia & blandimenta noxia caduca rite deputans/perueniit ad celestia.

¶Construe.hic martyr deputans.i.pensans/rite.i.recte/gaudia mundi & blandimenta esse noxia et caduca/peruenit nempe.id est certe ad celestia regna.

Penas cucurrit fortiter/et sustulit viriliter/pro te effundens sanguinem/eterna dona possidet.

¶Construe.Et ipse cucurrit fortiter.i.forti animo delectationes huius mundi refutans sustulit penas viriliter effundēs sanguinem suū:& ideo possidet dona eterna:

Ob hoc precatu supplices:te posimus piissime:in hoc

16124

triumpho martyris dimitte noxam seruulis.

¶ Cōstrue. Ob hoc. i. propter hoc tu piissime pater nos supplices poscimus. i. precamur te precatu in hoc triumpho. i. victoria martyris/ dimitte noxam seruulis.

Laus. &c. patet.

SAnctoꝝ meritis inclyta gaudia pangam⁹ socij gestaq; fortia nam gliscit anim⁹ promere cantibus victorum genus optimum.

¶ In hoc hymno laudat autor deum in cōmemoratione sanctorum martyrum/ qi mundū cum pompis suis dimiserūt. Unde in terris laudant/ et in celis honorant. Intendit itaq; rogare deū vt nos famulos iungat gloria sanctoꝝ martyꝝ.
¶ Construe. O socij pangamus. i. cantemus inclyta gaudia. i. preclara merita sanctorum et fortia gesta eorum: nam anim⁹ meus gliscit. i. cupit/ vel gaudet/ promere. i. laudare cum canticis optimum genus victoꝝ. i. martyrum.

Hi sunt quos retinens mundus inhorruit ipsuꝝ nam sterili flore per aridum spreuerunt penitus teq; secuti sunt rex christe bone celitus

¶ Construe. Hi sunt martyres quos mundus retinens inhorruit. i. odio habuit: nam christi martyres spreuerunt penitus ipsum scilicet mundum/ per aridum. id est valde licitum sterili flore. id est fructuoso: et secuti sunt celitus. id est diuinit⁹/ o christe bone.

Hi pro te furias atq; ferotia calcarunt hominum seuaq; verbera cessit his lacerans fortiter vngula nec carpsit penetralia.

¶ Construe. Hi martyres calcarunt. i. sustinuerūt pro te furias. id est insanias infidelium atq; verbera ferocia. id est crudelia/ et seua. id est iniuste illata/ et vngula. id est quoddam genus tormenti/ cessit. id est locum dedit his martyribus/ lacerans. id est puniens per queuis tormenta: nec pro non carpsit penetralia martyꝝ vel apostolorum. id est non fuerunt tracta vel diuisa eorum precordia. id est intima cordis: et hoc virtute dei.

Ceduntur gladijs more bidentium non murmur resonat nec querimonia sed corde tacito mens bene cōscia conseruat patientiam.

¶ Construe. Ipsi ceduntur. id est iugulantur gladijs crudelibus: more bidentiū. id est cōsuetudine ouium: murmur eoꝝ non resonat/ nec querimonia. i. lamentatio audit: sed mens bene conscia. i. boni meriti conseruat patientiā tacito corde: quia fortes patientes et firmi erunt pro fide christi in bello.

Que vox que poterit lingua retexere que tu martyribus munera preparas: rubri nā fluido sanguine laureis ditantur bene fulgidis.

¶ Et quia hec omnia p̄ christi nomine patiendantur igitur. ¶ Construe. Que vox que lingua poterit retexere. id est dicere vel explicare/ munera. id est dona: que in martyrib⁹ preparas nā rubri scilicet ipsi. id est rubei/ fluido. id est fluente sangui-

ne/ditantur.id est coronantur/laureis.id est coronis bene fulgidis.

Te summa deitas supplices poscim⁹:vt culpas ablu as/noxia subtrahas des pacē famulis/nos quoq; glo riam per cuncta tibi secula.Amen.

¶Construe.O summa deitas nos supplices.id est humiles poscimus.id est roga mus te:vt abluas.i.deleas/culpas nostras.i.peccata nostra: et subtrahas noxia a nobis:et des pacem famulis tuis:quoq; pro q/nos omnes demus gloriam tibi. id est ad honorem tui per cuncta secula.Amen.

¶Hymnus plurimoꝝ martyꝝ.

2 Ex gloriose martyꝝ coꝝona confitentiū qui respuentes terrena perducis ad celestia.

¶Materia hymni est inuocare regem martyꝝ vt dirigat ad nos aures sue clemen tie si quid deliquimus: vt propter merita sanctoꝝ in quoꝝ cōmemoratio nem presens hymnus cantatur:nobis ignoscere dignetur.¶Construe.O glorio se rex martyꝝ/coꝝona cōfitentium.id est confessoꝝ hominū qui perducis respuen tes terrena ad celestia gaudia.

Aurem benignā ꝓtinus appone nostris vocibus tro phea sacra pangimus/ignosce quod deliquimus.

¶Construe.Tu appone aurē benignā protinus.i.statim nostris vocibus q ignos sce quod deliquimus qui pangimus sacra trophea.i.victoriam martyꝝ.

Tu vincis in martyꝝbus parcendo confessoꝝbus tu vince nostra crimina donando indulgentiam.

¶Construe.Tu vincis seuiciam tyrannoꝝ in martyꝝb⁹ parcendo cōfessoꝝbus/ quis non vis vt per martyꝝium finiant vitam suam:tu vince.i.destrue nostra cri mina:donando nobis indulgentiā:quia tu non vis mortem peccatoꝝis.

Iste cōfessoꝝ domini sacratus festa plebs cui⁹ celebrat per oꝝbem/hodie letus meruit secreta scandere celi.

¶Materia huius hymni est q totis viribus deum sup oꝛa laudare debemus.In tendit etiā autoꝝ in hoc hymno tractare de ascensione illius cōfessoꝝis in cui⁹ me moꝛia presens hymnus totis laudibus celebratur.¶Cōstrue.¶Iste cōfessoꝝ dñi sacratus a domino:letus.id est exultans meruit hodie.i.hoc die scandere secreta celi.i.ad celos festa cuius.scilz sancti plebs devota celebrat per totum oꝛbem.

¶Sunt qui canunt sacrata:sed melius secreta.

Qui pius prudens humilis pudicus/sobꝛius castus fuit et quietus vita dum presens vegetauit eius coꝛ poꝛis artus.

¶Construe.Qui.i.cōfessoꝝ fuit casto coꝛpoꝛe pius.i.sanctus prudens.i.sapiens/ humilis.id est pudicus in verbis:sobꝛius in moꝛibus:et quietus.i.tranquillus dum ꝓ qz presens vita scz in hoc mūdo vegetauit.i.nutriuit artus.i.membra coꝛporis ei⁹.

Ad sacrum cuius tumulum frequenter membꝛa lan guentum modo sanitati quolibet moꝛbo fuerint gra:

16124

uata restituuntur.

¶ Construe. Ad cuius.s. confessoris sacrū tumulū.i. sepulcrū membra languentū id est egrotantiū restituunt modo.i. in presenti sanitati frequenter quolibz morbo. id est quocūqz infirmitate membra fuerint grauata.

Unde nunc noster chorus in honore ipsius hymnum canit hunc libenter/vt pijs eiꝰ meritis iuuemur/omne per euum.

¶ Construe. Unde nunc noster chorus fratrum nostrorum canit hunc hymnū in honore illius confessoris libenter.i. voluntarie vt iuuemur pijs meritis et patrocinijs et oīonibus eius per omne euum. id est per cuncta secula. Amen.

Sitqz laus illi decus atqz virtus qui supra celi residens cacumen totius mūdi machinam gubernat trinus et vnus.

¶ Construe. Laus. id est gloria: decus.i. honor atqz virtus sit illi deo: qui residens est super cacumen.i. supra ceperū celi trinus in psonis et vnus in deitate substantie qui gubernat machinam. id est fabricam totius mūdi. ¶ Immo quia machinis primam producat quidam fabricam legunt.

Iesu redemptor oīm/perpes corona presulum hac in die clementius: nostris faueto vocibus.

¶ Construe. O iesu redemptor. id est liberator omniū scilz hominū: tu es perpes corona. id est perpetua gloria presulum. id est confessorū: tu faueto. id est fauore prebeto nostris vocibus. id est cantibus clementius. id est clementer in hac die. id est in festiuitate huius confessoris.

Tui sacri qua nominis confessor almus claruit/cuiꝰ celebrat annua deuota plebs solennia.

¶ Construe. Qua.i. in qua die almus confessor tui sacri nois claruit.i. in claritate dei ascendit annua solenia.i. festa cuius.s. cōfessoris deuota plebs.i. populus christianus cum magna deuotione celebrat.i. celebrando colit.

Qui rite mundi gaudia huius caduca respuens/cum angelis celestibus letis potitur premijs.

¶ Construe. Qui.s. confessor respuens/refutans: rite.i. debite: caduca.i. trāsitoria gaudia huius mundi potitur.i. fruitur vel fruitur letis premijs cum magna leticia cum celestibus angelis.

Huius benigne annue nobis sequi vestigia/huiꝰ precatu seruulis/dimitte noxam criminis.

Construe. O christe annue.i. concede benigne.i. clementer/nobis scilz hūc hymnū canentibus/sequi.i. vt sequamur vestigia.i. exempla bonoꝝ operū huius confessoris: et dimitte.i. indulge nobis seruulis.i. tibi seruientibꝰ/noxam.i. culpam criminis.i. peccati: precatu.i. rogatu huius scilz confessoris.

Uirginis proles opiferqz matris virgo quem genuit peperitqz virgo/virginis festum canimus tropheum accipe votum.

Expositio hymnorum.

¶ Materia huius hymni est canere deo laudes et sequi vestigia eius: & cōmemoratio sanctarum virginum. ¶ Construe. O proles .i. filii marie: qs pro et opifex .i. creator/quem scilz te virgo scz maria gessit .i. portauit virgo scilz maria peperit .i. parturijt tecnos canimus festum virginis tropheum .id est victoriam .ideo accipe .id est suscipe .votum .i. preces nostras.

Hec tua virgo duplici beata sorte dum gessit fragilem domare corpus sexum domuit cruentū corpore cetuz.

¶ Construe. Hec tua virgo est beata duplici sorte .scilz castitate et martyrio dum gessit: laborauit domare/castigare .fragilem sexum .i. naturam corporis .et illa domuit .i. denicit cruentum .i. crudelem cetum .id est dyabolum .corpore (vt agatha)
¶ Cetus/ti .in plurali cete pisces sane magnus de quo Virg. imanis cete. Alij fretum legunt. Alij cetum .id est conuentum malignorum.

Unde nec mortē nec amica mortis seua penaz genera pauescēs sāguine fuso meruit secreta scādere celi.

¶ Cōstrue. Unde nec fuit pauescens .i. timens mortem nec seua genera penarū nec fuit amica mortis .i. dyaboli vel peccati. ideo sanguine fuso .id est cōsummato martyrio ipsa meruit scandere secreta celi .ad celos.

Huius obtentu dē alme nostris parce iam culpis vitia remittens quo tibi puro resonemus almum pectoris hymnum.

¶ Construe. O alme deus parce iam culpis .id est peccatz obtentu .i. prece huius scilicet virginis: et tu remittēs vitia quo pro vtinos puri resonemꝰ tibi almū hymnum .id est canticum: sanctum cantemus laudem tuam.
¶ Quidam legunt vicium: legendo enim vicia esset pericius .id est pes ex duabꝰ breuibus quem tamen in hymnis alijs legi.

Gloria tibi domine qui natus ꝛc.

**Iesu corona virginū quem mater illa concepit
que sola virgo parturit hec vota clemēs accipe.**

¶ In hoc hymno laudat autor deum in cōmemoratione sanctaz virginum .ꝛc.
¶ Construe. O iesu corona virginum: quem scilz te .filia mater concepit .scz maria que sola mater inter alias virgo parturit .tu clemens accipe .i. suscipe hec vota nostra .id est has preces.

Qui pascis inter lilia septus choreis virginum sponsas decoras gloria sponsi qz reddens premia.

¶ Cōstrue. Tu qui pascis .id est delectaris inter lilia .id est bona opera: septus .i. circundatus choreis .id est ordinibꝰ virginum es decorans sponsas gloria .et reddens sponsis premia.

Quocūqz pergis virgines sequūtur atqz laudibꝰ post te canentes curritant hymnosqz dulces personant.

¶ Construe. Quocūqz pergis .i. ad quēcunqz locū qgis: alie virgines sequūt̄ te atqz canentes curritant .i. currunt post te laudibus: et personant dulces hymnos

Te deprecamur largius nostris adange sensibus nescire prorsus omnia corruptionis vulnera.

16124

¶ Construe. Ergo nos precamur te adauge largius. id est amplius nostris sensibus et da protsus. i. omnia nobis omnibus nesare vulnera corruptionis.

Presta pater pijssime. &c.

O Loria laus et honor tibi sit rex xpe redemptor
Cui puerile decus prompsit osanna pium.

¶ Iste hymnus ad processionem cantur ipso die palmarū in quo tractatur laus iesu christi que longius repetitur. Primo a pueris hac die. Osanna canentibus. Deinde a meritis personalibus iesu. Tertio a diuersis creaturis descendendo tandem ad hebreos siue indeos qui hoc die specialem domino honorem exhibuerūt: et nos similiter facere canamur vt placeamus domino sicut et illi in illo placuerunt eidem. ¶ Construe. O rex christe iesu redemptor noster gloria laus et honor sit tibi (resumendo verbum sit ad quemlibet nominatiuum) Cui scilicet christo puerile decus. id est puerorum reuerentia tibi occurrentium introitu tuo in hierusalem prompsit. id est decantauit seu promulgauit et dixit pijs osanna. id est plenum pietatis vel obsecro, vel saluifica, vel sanctifica. scilicet mundum: quod pueri a domino optarunt nobis fieri.

Israel es tu rex dauidis et inclyta proles
Nomini qui in domini rex benedicte venis

¶ Laudatur hic christus a meritis propriis. ¶ Cōstrue. O benedicte rex iesu christe es rex israel scilicet populi israelitici, et inclyta proles. id est clara et nobilis dauidis scilicet regis: vt patebit. Liber generationis (dauidis media producta ita etiam habet mensuram versus) et hoc bene. Licet propria nomina etiam mediis syllabis ponantur ad placitum qui venis scilicet hodierna die in ciuitatem hierusalem passurus pro nobis miseris peccatoribus in nomine domini. id est in virtute dei patris. &c. ¶ Uel sic potest exponi. Rex israel. i. rex populi celestis videntis deū, dauidis scilicet dei patris. venis. i. descendis scilicet de sinu dei patris in hunc mundum missus ab eodem patre ad redimendum nos.

Cetus in excelsis te laudat celicus omnis
Et mortalis homo cuncta creata simul.

¶ Hic refert autor quomodo dominus noster iesus christus laudatur ab omnibus creaturis vt per hoc nos inducat ad laudandum eundem dominum. ¶ Cōstrue. Omnis celicus cetus. id est celestis turba laudat te scilicet christum in excelsis. id est in celis. Et mortalis homo. i. corruptibilis siue potens mori: et cuncta creata. id est omnes reliquae creature, simul. id est pariter laudāt te. Et etiam hoc die cuius rei memoria pro nunc in ecclesia celebratur.

Plebs hebrea tibi cum palmis obuia venit
Cum voto hymnus assumus ecce tibi.

¶ Construe. Plebs hebrea. i. iudaicus populus venit obuia. i. occurrens tibi. s. venienti in ciuitatē hierusalē cū palmis et ramis arborū ad honorē tuū stratis in via ecce nos sic assumus. Ipsius sumus ei prece. i. oratione voto. i. desiderio et hymnis. id est canticis. quasi dicat nos similiter hodie te xpm redemptorē nrm christū in nobis est laudare volumus. Quia hic versus hexametri et pentametri sunt non dicet obuiam sed obuia. et venit est preteriti non presentis temporis: vt metrum docet.

Hi tibi passuro soluebant munera laudis
Nos tibi regnanti pangimus ecce melos

¶ Construe. Hi scilicet hebrei siue iudei, soluebant. i. reddebant et exhibebant tibi passuro qui pati adhuc debebas munera. i. debita laudis. s. reuerentie et honoris

pari forma ecce nos pangimus.id est decantamus tibi regnanti modo iam in celis meloꝺ.id est dulce canticum laudis.

Hi placuere tibi placeat deuotio nostra
Rex pie rex clemens cui bona cuncta placent.

¶ Construe.O pie rex.i.benigne/et o clemens rex.i.mitis/cui cuncta bona placent.id est quecꝝ officia laudis bona mente exhibita accepta sunt nostra deuotio.id est supplex oratio/placeat.id est grata sit tibi eo modo :quo hi.i.hebrei placuere tibi per suum obsequium reuerentie.Sunt adhuc plures versus:sed illi non cantant in ecclesia:ideo hic pretermittuntur.

Inuentor rutili dux bone luminis qui certis/vicibus tempora diuidis merso sole chaos ingruit horridum lumen redde tuis christe fidelibus

¶ Materia huius hymni est ignis.Deus tuus ignis consumens est.Et oēs trāsferentes sm se aliquam similitudinem transeūt se:ignis aūt proprietas deo competere potest:quare deus conuenienter assimulatur igni. ꝛc. Et sic in vigilia pasche ecclesia igne excitat de silice vel petra sīgnis ꝓpm esse lumen in petra repositum se quenti die excitari:rogans nos ꝑseuerari in agnitione veri luminis qui christus est.
¶ Construe. O bone dux ꝙe.i.existens inuentor rutili luminis.i.fulgentis lucis per creationē solis et lune et totius firmamenti/qui diuidis.id est distingues siue ordinas tpa.i.dies/annos/menses.ꝛc.certis vocibus.i.debitis et conuenīētibus alterangue vel ordinatione/horridum chaos.i.horribilis confusio/ingruit.id est incidit merso sole scilicet te christo occiso et in monumento posito:qui es verꝰ sol:ergo o christe redde scilicet per resurrectionem tuam/tuis fidelibus.id est christianis lumen scilicet gratie vel agnitionem vere fidei.

Quamuis innumero sydere regiam lunariqꝫ polum lampade pingeris incussu silicis lumina nos tamen monstras saxigeno semine querere.

¶ Construe.O ꝙe cuius pingeris.i.ornaueris/regiam.i.regalem domum tuam/innumero sydere.i.infinitis stellis quo ad nos saltem.et pro q pingeris.id est ornaueris/polum.id est celum/lunari lampade.id est cum lumine ipsius lune/lampas continens pro contento:tamen monstras.i.ostendis vel doces nos christianos incussu.i.concussione silicis/querere.i.querendo inuenire/lumina.id est ignes illuminosos/saxigeno semine.i.ex natura lapidis vel saxi:et hoc liter aliter.Sed mystice exponitur dupliciter.Primo sic.Doces nos querere lumen.i.gratiam ex concussu silicis saxigeno semine.id est christo:qui petra vel saxum dicitur.Alio modo Doces nos querere lumen.id est contritionem peccatorum ex concussu silicis saxigeno semine.id est ex indurato corde in peccatis.

Ne nesciret homo spem sibi luminis in christi solido corpore conditam:qui dici stabilem se voluit petram nostris igniculis vnde genus venit.

¶ Construe.Et quia virtus conseruat membra per influentiam capitis ideo) Ne homo nesciret.i.cognosceret(qꝛ due negationes faciūt vnam affirmationē) spem luminis et vere beatitudinis esse inditam:conditam sibi.i.ad suam vtilitatē/in solido.id est in firmo corpore christi:qui christꝰ voluit.id est precipit/se dici.id est vocari stabilem petram.id est firmum fundamentū/vnde.id est de qua petra vel ꝓpter genus.id est origo luminis./venit.id est aduenit vestris igniculis.id est ignibus nostre fidei:que ex petra scilicet christo exuncta est.

16124

Pingis quos olei roze madentibus lychnis ac facibus pascim⁹ aridis quin et fila fauis cyrpea floribus presso melle prius collita pingimus.

¶Construe. Quos scz igniculos/pascimus .i. seruamus ⁊ nutrimus/lichnis madentibus .i. filis humefactis/roze .i. pinguedine pinguis oleꝛ: ac p ⁊ pascimus igniculos aridis facibus .i. siccis lignis .s. appositis/quin .i. insuper/pingimus .i. cōponimus/fila cyrpea .i. de cyrpo vel huiusmodi iuneo facta/colliga .i. intincta floꝛib⁹ id est florentibus rebus/ex fauis .i. cum cera quam apes de floribus sumpserant/melle .i. examine apum/presso .i. extracto/prius .id est antea.

Viuax flamma viget ceu caua tesbula succum lintheolo suggerit ebrio seu pinus piceam fert alimoniā seu ceream teretem stuppa calens bibit.

¶Construe. (Nō tm̄ mittitur ignis per cerā a floribus et fauo expressam: sed etiā) viuax flamma .i. ardēs teda in igne/viget .i. preslet et in vigore manet/ceu .i. sicut fictꝫ vas suggerit .i. administrat/lyntheolo .i. paruo lineo panno/ebrio .i. humefacto vel oleo perfuso/succum .i. liquoꝛem vel alimentū/seu .i. sic e viuax flamma viget sicut pinus talis arboꝛ profert .i. administrat picē tm̄ humoꝛē viscosum alimoniam .i. in nutrimentis .s. ipsi igni/seu .i. vel viuax flamma viget et stuppa scz extensa que fit ex superfluo canopi vel lini: calens .i. ardens vel incensa bibit .i. attrahit vel assumit certā teretē .i. ceream candelam rotundā. ¶Nota teres/etis. ois ghis est rotūdū sicut hasta vel candela. Sed rotund⁹/da/dum. dr sphericū vel ut pomū Unde. Hastam dic teretē pomū dic esse rotundum. Non leges picem sed piceam est enim carmen asclepiadeum ab asclepiade inventoꝛe dictū ꝓstās spondeo ⁊ dactylo: c'cesura .i. syllaba abundās e ⁊ duobus dactylis ꝓstrues ꝯ sen pinus fert alimoniā piceā .i. picē resinamqꝫ. Et in sequenti vbi ponit luce metrū exigit lucem.

O res digna deus quam tibi roside noctis principio grex tuus affert luce quam tribuis nil pretiosius luce qua reliqua premia cernimus.

¶Cō. O de⁹ sup. tu exis res digna luce .i. lumine: qꝛ sicut in spiritualib⁹ simplicissimū ens est deus: sic inter corporalia vel materialis subtilissimū est ignis ⁊ lux quā scz lucē/tu⁹ grex .i. tu⁹ fideliꝫ electus populus offerat tibi tanꝫ ꝓ sacrificio/principio .i. initio vociꝫ/roside .i. gratiose ⁊ odoukere noctis: quā scz lucē tu deus tribuis .i. donas nobis/et nil .i. nihil est pretios⁹ .i. dign⁹ luce scz vera: tū qꝛ est ḡma rex creaturaꝝ: tū qꝛ mediante luce vidim⁹ reliqua bona creata: qꝛ lux est ratio videndi: et ergo dicit qua luce cernimus .i. videmus reliqua .i. cetera alia entia.

Tu lux vera oculis lux quoqꝫ sensibus intus tu speculum speculum tu foris lumen tu famulans offero suscipe tinctum pacifici chrismatis vnguine.

¶Quēadmodū alit lux vel ignis est quodda medū vidēdi corporalia: sic de⁹ medium videndi spūalia: ⁊ hoc est qō dr. ¶Cōstrue. O deus tu es vera lux oculis scz spiritualib⁹ serōꝝ in patria ratione deitatis/quoqꝫ p et tu es lux sensibus .i. oculis carnalibus p tui sacratissimi corporis resurrectionē rōne humanitatiꝫ: ḡb⁹ oculis fruētur in patria oēs scīt⁹ o de⁹ tu es speculum/intus .i. interoꝝ et spūaliū oculoꝝ .i. per gr̄aꝝ infusionē que relucent et resplendent in nobis/et o de⁹ es speculum foris: .i. ab ab extra .s. oculoꝝ corporaliū grata visio. ⁊ hoc per miraculoꝝ ostensionē et deus tu suscipe .i. accipe lumē ex fellice excussum. quod .s. lumen ego famulās .i.

seruiens/offero tibi.s.tanꝯ pro sacrificio:et o deus suscape lumen tinctū.i.humefactū vel aspersum vnguine.i.vnguento pacifici christmatis.i.spiritus sancti vel aliquotus ab effectu dicti eo ꝙ pacem faciat inter deum et nos.

Splendēt ergo tuis muneribus pater flammis mobilibus scilicet atria absentemꝙ diem lux agit emula nox quam cum lacero vita fugit peplo.

¶ Cōstrue. Et sic suscepto sacrificio o pater in quibus atria.s.tua.i.tēpla in ꝙbus modo ꝙstimuli tuis muneribus.i.donis datis.s.docendo ignē excutere ex silice et fouere atria dico splēdēt.i.lucēt mobilib⁹ flāmis epitheton ꝓpetuū (flāma enī ꝙ mouet) ꝙ ꝙ lux.i.splendor.s.solis agit.i.causat absētē diē.s.ꝙ radioꝝ extēsionē quā.s.lucē/emula nox.i.contraria die ei⁹ victa.i.superata.s.luce fugit.i.cedit cum lacero peplo.i.obscuro velamine.s.tenebriꝝ:vel myrice diē ꝙ nouo testamento et nocte ꝙ veteri capere ds potest. ¶ Dicit muneribus pr̄.sic enim versus stat.

Per christum genitum summe pater tuum / in quo inuisibilis stat tibi gloria/qui noster dominus:qui tuus vnicus spiras de patrio cor̄de paracitum.

¶ Construe.(Et vt grata sint et gratificata laudat dignitatē dicens)o summe pater suscipe tinctū lumē ⁊ accēsum ꝙ xp̄m genitū tuū.i.ꝓpter filiū tuū in quo filio inuisibilis glia.i.nō apparēs:sed occulta stat.i.manet tibi patri.q̄ scz est nr̄ dns per emptionē et nature humane assumptionē/qui scz xp̄s est tuus vnicus filius.s.in tē pore natus et ab eterno genitus/⁊ o summe pater spiras.i.emittis de patrio cor̄de tuo.s.cum filio paracitum.i.consolatorem vel spiritum sanctum.

Per quem splendor/honor/laus/sapientia/maiestas bonitas et pietas tua regnum continuat triplice numine terens perpetuis secula seculis.

¶ Construe. per quē.s.xp̄m filiū dei/splendor.s.eternus ⁊ honor ⁊ laus.s.eterna continuat.i.dilatat ⁊ prolongat/regnū.s.tuū(qđ est summi boni/illo)⁊ per quem scz christum/sapientia.i.prouidentia tua/et maiestas.i.imperiū tuū vel potestas tua et bonitas.s.tua.q̄.continuat.i.perseuerenter tenet regnum.s.celoꝝ per quē christum tu summe pater es terens.i.disponens et per fatum ordinans secula.id est temporꝝ vel regna translitoria.perpetuis seculis.i.eternis temporibus ⁊ eternaliter/triplice numine.i.cum triplici persona vel maiestate diuinitatis. Fata enī regunt mundum:et omnia stant sub certa lege.

Salue festa dies toto venerabilis euo
Qua deus infernum vicit et astra tenet.

¶ Istud est dictamen suauissimū in quo autor dirigit sermonē suū ad diē paschē salutans et recōmendās illam de his q̄ in ea acta sunt:deducēs quō ola terrenascētia circa hoc tempus scitim cōgratulentur dño resurgenti.in eodē die. quō nemus/gramina.q̄.fauent vt patebit. ¶ Cōstrue sic.O festa dies.i.celebris dies pasche salue.i.sis salutata venerabilis.i.celebris/toto euo.i.semp et imppetuū. Et subdit autor rationem dicens. Qua.s.die deus.i.dns noster Iesus xp̄s vicit.i.superauit infernum.id est tartarum(scilicet redimendo patres ex eo)et tenet astra.id est habitat in celis:quia ipse regnat in celo et dominatur astris.

Ecce renascentis testatur gratia mundi
Omnia cum domino dona redisse suo.

¶ Construe. Ecce gratia renascentis.i.dispositio bona productiua terrenascentiū

16124

illud mundi inferioris (qñ illa terrenascentia post frigora quibus perierunt: de-
nuo incipiunt crescere ⁊ renouiscere) restatur. i. testimoniū dat. ⁊ ostēdit oīa dona. i.
munera sua. s. gramina/folia/flores/et fructus revelle. i. restituta esse ei suo dño.
(illo qui a pylato crucifix⁹ mortu⁹ ⁊ ē) in hac die redisse. i. resurrexisse: vere ghibet
¶ Et revult autor dicere q̄ sicut dñs mortuus hodie resurrexit: ita similiter terre
nascentia mortua per hyemē iam videntur renasci et resurgere ⁊ resurrectioni do
minice congratulari: sicut patebit infra certius.

Namq; triumphanti post tristia tartara christo
Undiq; fronde nemus gramina flore fauent.

¶ Cōstrue. Namq; pro q̄/gramina. id est herbe sive terrenascentia/fauent. id est
arridēt congaudet vndiq. id est vbiq; sive in omni tempore flore suo quem pro-
ducunt: vel flore. i. deest floribus ponendo singulare pro plurali/et nemus. id est syl
va. fauet: ita q̄ hic sit hypozeugma: quia hoc verbum fauet in fine positum consi
matur posterioni nominatiuo. i. gramina/fronde. id est frondibus et foliis christo
ieiu triumphanti: q̄ modo vt victor triūphat. post tristia tartara mesta et desolata
quia iam per dominum nostrum iesum christum effracta sunt et superata.
¶ Item nemus locum dicit arboribus multis consitum et exponi potest nemus id
est arbores intelligendo (contentum pro continente per metonymiam).

Legibus inferni oppressis super astra meantem
Laudant rite deum lux polus arua fretum.

¶ Iste versus seruit magis pro die ascensionis domini. Et est sententia talis.
¶ Construe. Lux. id est claritas luminarium lucentium super terrā: vel. i. pulchri
tudo aerisq̄am existens polus. i. celum seu curia celestis arua campi et prata/fre-
tum mare et aqua laudant. i. honorant suo felici et leto statu gratulantia: rite. i. le
galiter et debite iesum christum meantem. i. ambulantē/super astra. i. orbes et lo
ca astrorum: hoc est laudant christum qui iam ascendit ad celos. et hoc dico legi-
bus. id est turibus inferni/oppressus. id est conculcatis et suppeditatis.

Qui crucifixus erat deus ecce per omnia regnat
Dantq; creatori cuncta creata precem.

¶ Construe. Ecce deus et homo. s. xp̄s qui erat crucifixus pro nobis. i. cruci affix⁹
pro nobis regnāt. i. dñatur iam per omnia. i. super omnia/q̄s pro et cuncta creata
id est omnes creature dant eidem crucifixo creatori suo/precem. i. laudem.

Explicit.

¶ Sequuntur hymni complures in precedenti libro
deficientes. Et primo de venerabilissimo sacramen-
to eucharistie. i. bone gratie. s. corporis christi.

Sacris solemnijs iuncta sint gaudia ⁊ ex precor-
dijs sonāt preconia recedant vetera noua sint
omnia corda voces et opera.

¶ Iste hymnus cantatur in profesto corporis christi. In quo autor nos hortatur
ab exaltationē spiritualem ⁊ ad debitā reverentiā et cernuā veneratiōnem tanti
et tam venerabilissimi sacramenti eucharistie: vt patebit. Hunus sacramenti figu-
ra processit quando manna pluit deus patribus in deserto qui quotidiano celi pa
scebantur alimento. Ubi dicit est. Panē angelorū manducauit homo. Sed illum
panē manducātes mortui sunt. Iste autē panis quē xp̄s legifer noster dedit ⁊ dat

nobis fidelibus vñ' est(q̄ de celo descendit)vite eterne substantiā ministrat.ꝛc. Ut ex arctius huꝰ caritas immensitas cordibus infrigeretur fidelib⁹. In vltima cena (de quo mysterio hymnographus fatur)q̄n paschā cum discipulis suis celebrato. Xp̄s traditurus de hoc mundo ad patrē illud sacramentū instituit tanq̄ passionis siue memoriale pereme figuraꝝ veteꝝ impletiuū miraculoꝝ ab ipso factoꝝ magnum.et de sua absentia consolatus solacii singulare. Contentus itaq; deuotioni xp̄icolaꝝ recolere solenniter institutionē tā salutifere tanq̄ miraculis sacramenti vt mesabilem modū presentie in sacramēto visibili veneremur:ꝛ laudetur dei potentia que in eodē sacramento tot mirabilia operat:necnō de tam salubris tanq̄ singularis sacramenti institutione deo referant debite graniaꝝ actiones. Qō alit sacramentū sit sacre rei signū:vt de.iiij.infraꝝ.ꝛ qz sumitur corporaliter et sacramentaliter.ꝛc.iam omittit declarationē dicti ordinis deuotioni dyalogoꝝ hymnū dicoꝝ cōstructionē faciendoꝝ omittit et ad rudes scolipetas ad solam litteralem (salua allegoria mystica)expositionē imposterꝝ(que facilitas suppetit)pcedit⁹.¶ Cōstrue. gaudia subaudi nostra.i.exultationes spirituales sint inducta.i.annexa/sacris solēnijs.i.sacrosctis solemnitatib⁹ festo corporis xp̄i pueꝝ preconia.i.laudes hymnicenorum/sonent.i.soni dent.s.venerabili sacramento/ex precordijs.i.ex intimis nr̄is precordialibus/vetera.i.holocausta veteris testamenti: vel saltem fermenta aut pcta recedāt sez a nobis:et ola sint nouasez a xp̄o instituta. Uel sic.corda.i.cogitationes cordis/voces.i.oris sonitus:et operaꝝ.i.cōsensus operis/sit noua.i.de nouo mundata et emendata ad reuerentiam venerabilis sacramenti.ꝛc.

Noctis recolitur cena nouissima / qua christus creditur agnum et azyma dedisse fratribus / iuxta legitima p̄scis indulta patribus.

¶ Hic legifer noster facit cenā in vltima nocte ante suā passionē.¶ Cōstrue. Nouissima.i.vltima cena noctis.recolit.i.recordat/quas.i.qua cena xp̄s credit dedisse.i.mandasse agnū.s.paschalē/ꝛ azima.i.sincera.quasi panē sine fermēto fratribus.i.discipulis(qz in xp̄o fratres sumus)iuxta indulta legitima.i.legalem cōsuetudinē indeoꝝ sup.a p̄scis.i.veteribus patribus(vt ō in libro Deut.)

Post agnum typicum expletis epulis corpus dominicum datum discipulis/sic totum omnibus quod totum singulis eius fatemur manibus.

¶ Construe.Expletis epulis(Epule/arꝝ.i.fercula)in cena facta post agnum typicum.i.figuratū et paschalem nos fatemur.i.profitemur fideliter corpus dñicum. id est christi datum discipulis sez duodecim manibus sez propijs christi tantum sup̄le dedit se totum omnibus quod sez corpus dedit totum.id est totaliter singulis.id est vnicuiq; singulariter(subaudi non tamen minuitur).

Dedit fragilibus corporis ferculum dedit ꝛ tristibus sanguinis poculum dicens:accipite quod tradi vasculum omnes ex eo bibite.

¶ Hic xp̄s obtulit discipulis carnē suā ad manducandū et sanguinem suum potandum.ꝛc.¶ Construe.Sup̄le xp̄s dedit fragilibus.i.debilibus in carne ferculum id est corpus suum:ꝛ dedit tristibus sez propter mortem suam/poculum.i.potum sanguinis sui dicens.accipite vasculum.id est calicē:quod vasculum trado vobis scilicet discipuli:et omnes sup̄le duodecim bibite ex eo.id est calice.

Sic sacrificii xp̄s instituit cui⁹ officiū mitti voluit solis p̄sbyteris quib⁹ sic congruit vt sumāt ꝛ dāt ceteris.

16124

¶ Hic reprehendunt oēs hereticī: vt Nouatianī/ Pauliciī/ Bohemī ꝛc. q̄ nō solū hoc vsualiter nō ꝓfitent/ imo q̄ pueris corpus dñi sub vtraq; specie ministrant.

¶ Cōstruc. xp̄s instituit .i. ꝓfirmauit/ sacrificiū .i. sacramentū eucharistie/ sic .i. tali modo vt .i. ipse efficiat verū cibū potumq; fidelium. Quod quidē solus presbyter non hoc legitime ordinatus/ quibus congruit .i. conuenit/ vt sumant .i. manducent sez vnū corpus sub vtraq; specie vt dent ceteris sez fidelibus sub vnica.

Panis angelicus fit panis hominum/ dat panis celicus figuris terminum o res mirabilis manducat dominum pauper seruus et humilis.

¶ Cōstruc. Panis angelicus .i. angelorū fit panis hoīm terrestriū fidelium q̄ panis celicus .i. celestis/ xp̄s dat terminū .i. finē figuris ex parte veteris testamenti/ o mirabilis res perspicua et laudabilis (q̄ pauper spū) seruus in fide/ et humilis corde manducat .i. corporaliter et sacramentaliter sumit dñm .i. corpus dñicum.

Te trina deitas vnaq; poscimus/ sic nos visitas sicut te colimus/ per tuas semitas duc nos quo tendimus ad lucem quem inhabitas.

¶ Cōstruc. O deitas exīs vna in essentia trina .s. in ps̄onis nos poscim⁹ .i. petim⁹ et vt sicut tu visitas nos .i. xp̄ifideles ꝑfitia sacra fulcis nos recolim⁹ te ꝑ humilē deuotionē: et de⁹ duc .i. perduc nos ꝑ tuas semitas .i. rectas et arctas vias/ illuc supple quo .i. ad q̄s tendimus .i. cupimus/ ad lucē .s. eternā/ quā inhabitas .s. perenniter.

¶ De eodem festo ad matutinas.

Pange lingua gloriosi corporis mysterium sanguinisq; pretiosi quem in mundi pretium fructus ventris generosi rex effudit gentium.

¶ Iste hymnus cantat ad matutinas ad reuerentiā venerabilis sacramēti. et est quodāmodo idem et eiusdē materie cum precedenti. ꝛc. ¶ Cōstruc. O lingua .s. humana/ pange .i. cane mysterii .i. diuini secretū vel absconditū sacrū gloriosi corporis sez xp̄i. q; ꝑ et ꝓcioſi .i. precio digni sanguinis .s. xp̄i. quē sanguinē rex gentiū xp̄s exīs fructus .i. filius generosi ventris .i. nobilis alui marie virginis effudit .i. sparsit in cruce in pretiū mundi .i. redemptionē mundi sez humani.

Nobis natus nobis datus ex intacta virgine et in mundo conuersatus sparso verbi semine sui moras incolatus miro clausit ordine.

¶ Construc. (xp̄s est) datus nobis a patre natus .i. genitus nobis ex intacta .i. incorrupta virgine maria/ et conuersatus .i. conuersabilis in mundo .s. presenti/ sparso sc. semine verbi .i. predicante verbum diuinum (et xp̄s) clausit moras .i. perseuerantias sui incolatus .id est habitationis propie miro ordine vite sue.

Verbum caro panem verum verbo carnem efficit fit q; sanguis christi merum: et si sensus deficit ad firmandum cor sincerum sola fides sufficit.

¶ Construc. Verbum caro .s. factum filius dei/ xp̄s efficit .i. conficit ex hoc .i. corpus dñm verum panem .i. immortalem celestem/ verbo .i. consecratione (dicens. hoc est corpus meum) et merū .i. vinū fit sanguis xp̄i/ et si sensus scilicet hominis/ deficit .i. non percipit sola fides scilicet firma/ sufficit .id est satis est/ ad firmandum .id.

est confirmandum cor sincerum.id est fidem hominem.

Tantum ergo sacramentū veneremur cernui/ et antiquum documentum nouo cedat ritui/ prestet fides supplementum sensuum defectui.

¶ Construe.(Quia caro xpi vere cibus est:et sanguis vere potusq̄) nos cernui.i.humiles proni in capite ruentes/ veneremur.i.adoremus tantū sacramentū.i.tam sacrum mensē vel simillimam formā(vt de xpo fuit)et antiquū.i.vet' documētū id est holocaustū indeoꝝ figuratū/cedat.i.locū dat/nouo ritui.i.primodi et recto ri more xpi legiferi nostro(si rem nō noueris) fides.i.xpi firma prestet supplemētum.i.completionem dat defectui carentie sensuum.i.intellectus inferioris.

Genitori genitoqꝫ laus et iubilatio salus honor virtus quoqꝫ sit et benedictio procedenti ab vtroqꝫ compar sit laudatio.

¶ Refert hic hymnographus gratiarum actiones sancte trinitati dicēs sic. Laus iubilatio:quoqꝫ pro et/virtus sit genitori.i.patri/q̄ pro et genito.i.filio/et benedictio. id est gratiarum actio sit procedenti ab vtroq̄.i.a patre et filio sancto spiritui sancto et compar laudatio sit sancte vni deo in tribus personis.

¶ In laudibus et secundis vesperis.

Verbum supernum prodiens nec patris linquens dexteram ad opus suum exiēs venit ad vite vesperam.

¶ Iste hymnus similiter canitur in die corporis christi: et est eiusdem materie cū precedentib⁹ demonstrans qualiter legifer xps exiens a patre.id est a summo celo egressus ad nos scz ad vesperam vite:et exinaniuit semetipsum formam serui induens faciens se socium nobis in humana carne vt nos perditos reduceret et filiam passionem dans nobis pro memoriali tenēq̄ vitimum eius testamentum iussit uens:vt patebit. ¶ Construe. Verbum supernum.i.filius dei altissimi/prodiens. id est deueniens et apparens nobis/nec linquens.i.non dimittēs/dexteram.i.sessionem et sedem patris.s.eius omnipotentiq̄ et exiens ad opus suū:hoc est ad passionem sustinendam pro nobis peccatoribus venit ad vesperam.i.ad vltimū tempus et vltimam horam.i.huius mundi.i.ad cenam noctis.rē.

In mortem a discipulo suis tradendus inimicis prius in vite ferculo se tradidit discipulis.

¶ Construe.(Supple xps veniēs ad vite vesperā)prius.i.primoq̄ tradendus esset a discipulo iuda:suis inimicis.i.inuidis iudeis in mortem scz corporalem/tradidit id est dedit se ad manducandū discipulis suis scz in ferculo.i.in cibo vite.

Quibus sub bina specie carnem dedit et sanguinem vt duplicis substantie totum cibaret hominem.

¶ Construe. Quibus scz duodecim discipulis xps dedit carnē scz in cibum:et sanguinē suū in potū sub bina specie(quia fuerunt tam ordinati preibyteri)vt cibaret totū hominem duplicis substantie.scz humanitatis et diuinitatis.

De nascens dedit socium conuescens in edulii se moriens in precium se regnans dat in premium.

16124

¶ Construe xp̃s nascẽs .i. nascẽdo dedit se socijs in humana carne: et cõuescens .i. simul comedens cum discipulis dedit se in cibum. et pregustatus (et xp̃s) motus dedit se in pretium .i. redemptionẽ nostram (et ipse) regnãs in celis dat se nobis fidelibus in premium .i. in meritum sempiternum.

O salutaris hostia que celi pandis hostium bella premunt hostilia da robur fer auxilium.

¶ Construe. O salutaris hostia .i. salutifera victima/ que pandis .i. aperis ostium .i. ianuam/ celi .i. paradysi celestis/ da nobis robur .i. fortitudinẽ resistendi diabolo/ et fer .i. concede auxilium. id est a vitiorum: quis bella hostilia. id est insidias insurgias hostis/ premunt .i. vigent nos peccatores.

Unitrinoq; domino sit sempiterna gloria qui vitam sine termino nobis donet in patria. Amen.

¶ Construe. Sempiterna gloria .i. laus sit vni deo in deitate: q; pio et trino in personis: qui deus donet nobis vitam sine termino: in patria sc̃z celesti. Amen.

¶ De transfiguratione domini.

¶ Ad primas vesperas hymnus.

Celestis formã glorie quam spes querit ecclesie in monte xp̃s indicat quo supra solem emicat.

¶ Iste hymn⁹ cantat̃ de transfiguratione dñi nr̃i iesu xp̃i. ¶ Nota q; xp̃s (vt euãgelica scriptura demonstrat) assumpserat petrum Jacobum et Johannẽ fratrem eius: ducens eos in montem excelsum et transfigurabat se. ꝛc. Quod priuilegium habebãt pre aliis discipulis res est notoria apũd solennes nostros sacre pagine doctores. Quamuis sint vocati/ pauci vero electi. ꝛc̃. Est ait xp̃s ante eos transfiguratus talis qualis futurus est in die iudicij extremi: non q; pulchriorem faciei formã et corporis humani veritatẽ amiserint aliud corpus sibi assumpsit vel spuale assumpserit/ sed vt euãgelista dicit (qui scit̃z Iohannes veritatem semp̃ vsq; semper testatur) Et resplenduit facies eius sicut sol. ꝛc̃. Sensus tamen est iste alius q; in huiusmodi transfiguratione domini apparuerunt Moyses et helyas prophete: quib⁹ sic per discipulos visis in claritate magna. Petr⁹ dixit. Domine bonum est nos hic esse. Faciamus hic tria tabernacula. Tibi vnum/ Moysi vnum: et helye vnum. Similiter audita est vox patris dicentis. hic est filius meus dilectus. ꝛc̃.

¶ Construe. Christus indicat .i. id est demonstrat (tribus discipulis) formam .i. id est dispositionem et visionem celestis glorie .i. id est gaudij paradysi: quia visio et facies christi est summũ bonum et regnum celeste: quam scit̃z gloriam celestem spes ecclesie .i. id est fides totius concionis populi christiani est/ querit .i. id est petit: quo .i. id est tunc. quando supplicij christus finitimus .i. id est resplendet/ scit̃z discipulis supra solem .i. id est vltra claritatem solis.

Res memoranda seculis hic cum tribus discipulis cũ moyse et helya grata promit eloquia.

¶ Construe. Res .i. hec est memoranda .i. mente reuoluenda memorie digna seculis .i. id est nobis christifidelib⁹: quia hic scit̃z christus promit .i. id est ore loquitur profert seu manifestat grata eloquia .i. id est diuinos sermones et visiones cũ moyse et helya .i. id est cum illis prophetis veteris legis: cum .i. id est vna cum tribus discipulis secum ductis et videntibus et audientibus.

Assistunt testes gratie legis atq; pphecie de nube testimonium sonat patris ad filium.

Expositio hymnoꝝ.

¶ Construe. Testes.i.testimonia gratie.i.celestis atq; pro et legis.scilz veteris ut prophete(sub audi moysi et helye) assistunt in transfiguratione domini testimonium patris.i.vox dei omnipotentis: sonat.id est audita est:de nube.i.de celo: ad filium.i.christum dicens hic est filius meus dilectus.ꝛc.

Glorificata facie christi clarescit hodie quis sit honor credentium deo pie fruentium.

¶ Construe. Xps.i.saluator noster:clarescit.i.clarus apparet.scilz tribus discipulis hodie.scilz in mõte excelso:glorificata facie.i.visione ⁊ claritate divina: ⁊ hoc est ꝓpter talis apparuit:quis.id est qualis: honor. id est gloria:credentium.i.christi fidelium et fruentum deo pie: sit.id est datur:hoc est christus apparuit in illa visione qua fideles fruuntur in regno celesti.

Visionis mysterium corda leuat fidelium: vnde solemni gaudio clamat nostra deuotio.

¶ Construe. Misterium.i.secretum visionis scilz divine. per christum leuat sursum corda fidelium.id est christicolarum: vnde.i.ob hoc nostra deuotio.i.nostra humiliatio:clamat.id est pangit solenni gaudio.scilz presentis diei.

Pater cum vnigenito et spiritu paraclyto vnus nobis hanc gloriam largire per presentiam. Amen.

¶ Construe. Pater scilz omnipotens cum vnigenito.id est filio ⁊ spiritu paraclyto.id est spiritu sancto. vnus scilz existens deus tu largire.id est largiendo cõcede nobis hanc gloriam scilz quam viderunt tres discipuli per presentiam.id est presentialiter frui tecum in celo. Amen.

¶ Ad matutinas hymnus.

O Sator rerum reparator cui christe rex regum metuende censor/ ad preces nostras pariterq; laudes aspice gratis.

¶ Iste hymnus cantur infra matutinas solẽnis de trã figuratione dñi ⁊ est eiusdem materie cum precedenti. In quo autor deum precatur nostras laudes gratiose aspicere illi referens actiones.ꝛc. ¶ Construe. O christe sator.id creator rerum scilz omniũ: et reparator cui.id est eternitatis rex regum scilicet omnium/et metuende.i.timende censor.id est iudex secretorum omniũ aspice.i.aures benignas prebe ad nostras preces.q; pro et/pariter.i.etiam ad laudes.id est ad hymnos gratis.id est gratiose.

Noctis in curlu tibi vota laudũ pãgim' ꝑita tibi sint vt apta noscq; ꝓcentu refoue/pennis luminis auctor.

¶ Cõstrue.(Quia tu es rex regis:ideo)nos pangim'.i.canim' tibi.i.ꝓpo vota.i.desideria laudũ in cursu nocns: et preste.i.cõcede vt nostra desideria sint apta.i.accepta tibi.q; pro et tu auctor.i.creator pennis luminis scz celestis refoue.i.recreatiter: foue nos.i.xpistideles canẽtes: concentu.i.concordantia vocũ ⁊ symphonia.

Inter helyam moysenq; vates vt iubar solis facie refulgens candida veste nitus instar albe tu micuisti.

¶ Construe. Et tu refulgens.scilz in monte transfigurationis:discipulis facie.i.aspectu: vt iubar.id est splendor solis inter helyam et moysen vates.i.ppheras et tu micuisti splendorem dedisti:candida veste.id est claritate divina instar.i.ad similitudinem: albe nitus.id est nitor.

16124

Tu dei patris patre teste ꝓles cū sis sanctoꝝ decus angeloꝝ tu salus mundi vis vita vtr⁹ crederis esse.

¶ Construe. Teste patre. id est pater celestis testimonium dat (hic est filius meus dilectus/tu es ꝓles. id est filius dei patris omnipotentis: et cum pro quia tu es decus. id est honor sanctorum angelorum/scilz celestium tu crederis. id est firmiter dicteris esse salus mundi humus via et vita. scilz eterna et virtus.

Gloria et virtus tibi sit creator cuncta qui solus retinens gubernas in throno regni sine fine regnans trinus et vnus. Amen.

¶ Reddit autor hic gratiaꝝ actiões. ¶ Construe. O creator oim gloria. i. laus sit tibi. tu q̄ solus retinēs (mundū pugillo) cuncta. i. oia. s. in tua potestate ꝛ tu regnās. id est dominās gubernas. i. regis in throno. i. in celo regni celestis sine fine. id est eternaliter/trinus in personis et vnus in essentia. Amen. i. vere.

¶ Ad laudes et secundas vesperas.

O Nata lux de lumine iesu redēptor seculi digna re clemens supplicū laudes preceſq; sumere.

¶ Iste hymnus canitur ad laudes et ad secundas vesperas de eodem festo. scilz transfiguratione domunica. et est quodammodo eusdem materie cum precedentibus in quo nos autor mouet ad vitam christi adorationē. ¶ Construe. O iesu redemptor seculi. i. mundi exiſtens lux nata. i. filius genitus de lumine. id est patre: tu clemens dignare. id est dignaris sumere laudes. id est hymnos q; pro et/preces. id est rogatus supplicum. id est supplicantium deuote.

Qui carne quondam contegi dignatus es ꝓ perditis nos membra confer effici/tui beati corporis

¶ Cōstrue. O iesu ꝙe/tu qui dignatus es ꝛegi carne. i. incarnari ex virginea carne marie quondā. i. tempis pro ꝓdms. s. hoibus/tu ꝙfer. id est concede nos effici. id est fieri membra tui beati corporis.

Pre sole vultu flammeus vt nix amictu candidus/in monte dignis testibus/apparuisti conditor.

¶ Cōstrue. O conditor scilz christe tu apparuisti. id est visum te dedisti in claritate/te transfigurando dignis testibus. i. tribus discipulis sanctis in monte (thabor) exiſtens flammeus vultu. id est preclarus aspectu pre sole. id est vultu solem ꝛ candidus. id est splendidus amictu vt nix. id est sic lucens ꝛc.

Vates alūnis additos tuis alūnis conferens vtrisq; te diuinitus deum dedisti credere.

¶ Construe. Et tu sic tibi splendens alūnis additos vates. id est visuros prophetas moysen et helyā: et conferens tuis alūnis. scilz discipulis: et dedisti. i. ostendisti te credere deum diuinitus. id est certius dico veriſq; alūnis.

Te vox paterna celitus suum vocauit filium/ quem nos fideli pectore/regem fatemur gloriē.

¶ Cōstrue. O ꝙe (in tua transfiguratione). Paterna vox vocauit te filium suum celitus. i. de celo (dicēs. hic est filius me⁹ dilectus. ꝛ) quē. s. eum nos fatemur. i. confitemur regem gloriē. s. eterne fideli pectore. i. firma fide anime.

Concede nobis quesumꝰ/almis micare moꝛibus/vt ad poloꝝm gaudia/bonis veḣamur actibus.

¶ Cõstrue.(Et qꝝ profitemur te regem glorie.ideo nos(quesumus.i.petimus concede.i.da nobis supplie vt possimus micare.i.splendere/almis moꝛibus.i. sanctis virtutibus(moꝛes in plurali.i.virtutes)vt sic veḣamur.id est ducamur supplie per te christe ad gaudia poloꝝm.id est celoꝝm/bonis actibus scilicet nostris.

Laudes tibi nos pangimus/eterne regum rex deus qui es trinus et vnus deus per cuncta regnans secula. Amen.

¶ Cõstrue(Ideo)O eterne deus rex regum/nos pangimus.id est dicimꝰ tibi laudes qui es trinus et vnus deus regnans per cuncta secula. Amen.

¶ In festo dulcissimi nominis iesu.

Ad primas vesperas hymnus.

Exultet coꝛ precoꝛdijs sonante iesu nomine pꝛẽcellit in delitijs omni plenam dulcedine.

¶ Iste hymnus cantatur septimo Idus Augusti de dulcissimo nomine Jesu. In quo hymno hymnographus declarat iterum eius virtuositatem. In quo quidem noie leta mens transfertur ⁊ terra iubilat diffusis gaudijs plenus honoꝛe. ¶ Et qꝝ heri celebrauimus Jesum in celo montis vertice transfiguratu. Hodie in imis terris humiliatum. ⁊c. In quo etiã nomine tota spes nꝛa xpicolarum erigitur/fides augetur/charitas diffunditꝛ/summe ⁊ mouitone trinitatis alma maiestas magnifice commendat. Et hoc dulcissimũ nomen impositũ est ꝛi ab eterno ab angelo et a patre ioseph(vt habetur in legendis.lectione.iij.) ¶ Cõstrue. Et semp ablatiui absolute poni debent cõstructa principio vel in fine nunq̃ in medio. Sonante nomine iesu.id est quando auditur sonare hoc nomen iesus/coꝛ christi fidelis exultet id est gratuletur precoꝛdijs.id est ex intimis precoꝛdialibus suis:quia est plenum omni dulcedine.id est dulcoꝛe et precellit.id est excedit in delicijs.id est in omnibꝰ delectationibus scilicet omnem dulcedinem mundi.

Jesus confoꝛtans miseꝛos/iesus qui sanat scelera/iesus deteꝛrens infeꝛos/iesus fugans moꝛtifeꝛa.

¶ Constructio est plana. Jesus est confortans miseros.i.pauperes:et iesus est ille qui sanat.id est dimittit scelera.i.peccata hominum. Uel sic per anteam et elegantiarum regulam nomẽ sanat scelera qui est iesus(sic in femine tuo qui est xps est locus(quod tullianum. ⁊c.regula nota est)et illud nomen iesus deterrẽs.id est deterrens/infeꝛos.id est demones infernoꝝ. Jesus illud dulce nomen est fugans moꝛtifeꝛa.i.venefica.nostra opera diabolica:que nos mortificant.

Jesus sonãs suauiteꝛ in metꝛo pꝛosa carmine/quod leuat nos alacꝛiteꝛ/mulcens suo solamine.

¶ Construe. Jesus illud nomẽ est sonans suauiter.i.dulciter in metro.i.scriptum in prosa.i.prosice dicta carmine dei dulcedo.i.scripturis pleni ds nomẽ tuum leuat nos.i.mitigãs suo lumine.i.solatione leuat sursum tristicias alacriter.i.hilariter.

Nomen excellum resonet iesus tui doꝛe omnium/et coꝛ cum voce consonet/vt sonet omne vitium.

¶ Construe. Jesus hoc nomẽ excellũ.i.super resonet.i.iteꝝ sonet.atq̃ iteꝝ in ore

16124

olim i. xpi fideliū: q cor. i. hominis/consonet. i. simul concordet/cum voce. i. sono hoc est q cor hominis. i. interius debet simul concordari cum voce. i. exterius: vt sic iesus sanet. i. purget omne vitium. id est periculum corporis et anime.

Iesu salus peccantium / adesto nostris precibus / sis director errantium / et parce nostris actibus.

¶ Construe. O iesu salus peccantium. scilicet hominum peccatoꝝ remediū adesto. i. presens sis nostris precibus. i. orationibus: et sis director. i. vie recte ductor / errantium. i. deuiantiū. i. a lege tua parce. i. indulge nostris actibus. i. peccatis.

Nomen tuum nos muniat / preseruans a periculis et in bonis perficiat / amotis culpe maculis.

¶ Construe. Nomen tuū. i. iesus muniat. i. defensaculum faciat vel defendat. preseruans. i. custodiens a periculis malis q perficiat. i. perfectos faciat nos in bonis operibus / amotis maculis. id est exclusis peccatis nostris.

Tibi christe sit gloria / fulgens hoc sacro nomine / honor tuus sit latria / iesu benigne domine.

¶ Construe. O christe iesu fulgens hoc sacro nomine. scilicet iesu proprio: gloria. id est laus sit tibi: et o benigne domine iesu honor tuus sit latria. id est adoratio sit latrie. ¶ Nota q triplex est vt dicit doctor de (Ales) adoratio. Nā latria et illa sola deus solus adoratur. Dulia: et illa virgini marie attribuitur. Hyperdulia: et illa omnes sancti et crux et claui christi et reliquie venerantur.

Gloria tibi domine / qui natus es de virgine / cum patre et sancto spiritu in sempiterna secula. Amen.

¶ Auctor refert hic gratiarum actiones dulcissimo iesu de sua incarnatione: qua natus est pura virgine. ¶ Constructio est plana. O domine iesu christe tu qui es natus. id est incarnatus de virgine. scilicet sancta maria gloria sit tibi cum patre. scilicet celesti. q̄z pro et cum sancto spiritu in sempiterna secula. id est perenniter. Amen.

¶ Ad completoriū canitur prosa. Alma chorus. ꝛc. loco hymni. quam require in expositione sequentiarum. ideo hic pretermittitur.

¶ Ad matutinas hymnus.

Iesu dulcis memoria dans vera cordis gaudia / sed super mel et omnia dulcis eius presentia.

¶ Iste hymnus cant̄ ad matutinas in festo dulcissimi nominis iesu. In quo hymnographus multimodā effundit virtuositatē huius nominis Iesus. Contulit enim cecis visum / surdis auditum / claudis gressum / sermonem mutis / vitam mortuis / totāq; dyaboli ptātem de obsessis corporibus virtus huius nominis effugauit. ꝛc̄.
¶ Construe sic. O iesu dulcis memoria. q. in mente: et firma mora hominis fidelis tu es dans vera gaudia. i. exultationes spirituales cordis scilicet nostri: sed presentia eius scilicet tui. id est visitatio diuina est dulcis / immo dulcissima super mel. id est vltra mel: et omnia scilicet cui enim dulcedinem et bonitatem habentis.

Nil canitur suauius / auditur nil iocundius / nil cogitatur dulcius / q̄ iesus dei filius.

¶ Cõstrue (Ideo dicit) Nul. i. nichil/canitur. i. hymnizatur in ecclesiꝫ vel extra/ si amus. i. micius/et nil audiur. i. aure percipitur/secundus. i. hylarius. i. nil cogitatur sez in mente hominis dulcius ꝯ iesu. i. illud nomen dei filius.

Iesu spes penitentibus/quãm pius es petentibus/quam bonus te querentibus/sed quid inuenientibus.

¶ Construe. O iesu/spes. id est salus/penitentibus. id est penitentiam agentibus o quãm. id est ꝯ misericors es petentibus te. o ꝯ bonus es scilicet querentibus te sed quid. id est o qualis es inuenientibus te per gratiam.

Iesu dulcedo cordium/fons vite lumen mentiũ/excedis omne gaudium/et omne desiderium.

¶ Construe. O iesu existens dulcedo cordiũ scilicet bonorum hominum/fons vite eterne/lumen. id est claritas mentiũ nostrarum/tu excedis. id est precedis omne gaudium scilicet mundum et omne desiderium scilicet humanum.

Nec lĩgua potest dicere/nec littera expumere/expertus nouit credere/quid sit iesum diligere.

¶ Construe. Nec lingua. i. nulla lingua/ꝫis potest dicere. i. ore fari/nec littera. i. scriptura potest expumere. id est manifestare quid sit iesum diligere: sed solus expertus. id est probatus nouit credere. id est scit.

Iesu rex admirabilis/et triumphator nobilis/dulcedo ineffabilis/totus desiderabilis.

¶ Est enim illud nomen iesus hominibus mirabile/demonibus horribile/ angelis laudabile. ¶ Con. O iesu rex admirabilis. i. gratus admiratione plenus apud homines/et nobilis. i. virtuosus/triumphator. id est victor erga dyabolum: et ineffabilis. id est quasi non fabilis dulcedo/et desiderabilis. i. desiderios us.

Mane nobiscum domine/nos tuo replens munere/pulsa noctis caligine/tua pasce dulcedine.

¶ Construe. O dñe iesu mane nobiscum in corde/et replens nos peccatores tuo munere. id est gratia/et pasce. i. nutri nos/tua dulcedine. id est charitate/pulsa. id est expulsa/caligine. i. obscuritate/noctis. i. dyaboli vel peccati.

Gloria tibi domine qui natus. ꝛc.

¶ In laudes hymnus.

Iesu auctor clementie/totus spes leticie/dulcoris fons et gratie/vere cordis leticie.

¶ Iste hymnus cantatur ad laudes et secundas vesperas de dulcissimo festo nominis iesu: et eorum explanat excellentiam et virtuositatem eius. ¶ Construe. O iesu auctor. id est augmentator/clementie. id est bonitatis/et spes. id est dasiderium totus leticie gaudij spiritualis: et es fons dulcoris. i. suauitatis et gratie/es vere delicie. id est delectationes cordis humani.

Iesu decus angelicum/in aure dulce cãticum: in ore mel mirificum/in corde nectar celicum.

¶ Construe. O iesu decus angelici. i. honor celestis hierarchie/nomẽ tuũ est dulce canticũ. i. iubilatio/in aure. i. in audiru/et mirificũ mel. i. mira faciens in ore fidelium: et nectar celicum. i. dulcissimus potus celestis in corde scilicet hominum.

16124

Jesu flos matris virginis/fauus nostre dulcedinis: decus humani generis/da lucem veri luminis.

¶ Construe. O iesu tu es flos. id est filius matris virginis marie: et existens fauꝰ. id est bñsica illa dulcedo in cera mellis tm̄ per ꝓphonet dictum nostre dulcedinis: et tu existens decus. id est honor humani generis/da. id est tribue/lucem veri luminis scilicet nobis peccatoribus.

Jesu sole serenior/et balsamo lanior/omni dulcore dulcior/pre cunctis amabilior.

¶ Construe. O iesu tu es serenior. id est clarior sole/suauior. id est suauiorem odorem dans balsamo: et dulcior omni dulcore. id est suauitate: et amabilior pre cunctis scilicet rebus.

Jesu summa benignitas/mira cordis iocunditas/in comprehensa bonitas/nos stringat tua charitas.

¶ Cōstrue. O iesu summa benignitas. id est excelsa virtuositas/mira iocunditas. id est hylaritas cordis nostri: et incōprehensa bonitas. ideo tua charitas stringat. id est firmiter teneat nos: quia charitas omnia suffert.

Rex virtutū rex glorie/rex insignis victorie/iesu largitor gratie/honor celestis curie.

¶ Construe. O iesu tu es lux virtutū/rex glorie/et rex insignis victorie. i. triumphi et tu es largitor. i. dator gratie/et tu es honor. i. decus/celestis curie. id est celi.

Te celi chorus predicat/et tuas laudes replicat: iesus orbem letificat/et nos deo pacificat.

¶ Construe. O iesu qꝝ tu es rex glie celestis/chorus celi. i. angelorꝫ/predicat te. s. tuū nomē/et replicat. i. plangit tuas laudes/et iesus illud nomē letificat orbem. id est totū mundū fidelem/et pacificat. i. pacificē nos pctōres deo. i. patri olpotenti.

Gloria tibi domine: qui natus. &c. vt supra.

¶ Sequuntur hymni de visitatione Marie virginis. Ad vesperas.

Festum matris glorioſe plebs ſancta concele/bret pietatis viſcerose gratiā expoſtulet quaꝫ cognata copioſe ſenſit hic elizabeth:

¶ Ille hymnus cantatur in festo visitationis gloriosissime marie virginis nouiter instituto ab vrbano papa sexto: qui ampliando festiuitatibus antiquis nouam sibi peraddere festiuitatē pro studio decreuit: qꝝ post conceptionē incarnati verbi cognatā suā elizabeth humiliter salutarat. Exultemus igit hac die tot et tanta excelsa fidei nostre miracula debita reuerētes veneratione. In qua festiuitate extollitur virginis Marie matris dei gloriosa fecunditas. Xpi aduentꝰ in carnē predicatur. Pueri exultantis iohannis baptiste nona fiūt preludia/et matris elizabeth gratia confirmat. &c. ¶ Cōstrue. Sancta plebs. i. deuota concio fidelium: concelebret. id est simul veneretur festum scilicet hodiernum glorioſe matris marie supplie et expoſtulet. i. roget gratiā/viſcerose pietatis. id est exultationē in pijs visceribus scilicet conceptionis: quam scilicet gratiam conceptionis in vtero virginis elizabeth cognata eius ſenſit hic copioſe. id est gratioſe.

Fecūdate senectutis sterilem aggreditur que dūnde iam virentis matrē clam efficitur gratulatur tam salutis consortem alloquitur.

¶Construe. Supple maria virgo aggreditur. id est visitat sterilem scz Elizabeth cognatam que vocatur sterilis: fecundate senectutis. id est fecunde. i. fructifere senectutis scilz marie efficitur. id est effecta est mater diuine virtutis scilz christi clam. id est occulte: et ipsa gratulatur. id est letatur: cum alloquitur consortem. id est consociam eiusdem sortis: salutis scilz diuine.

Vox non loquens exultauit ad verbi presentiam sed elizabeth expauit matris excellentiā bñdicta que clamauit fructus affluentiam.

¶Construe. Supple infans iohannes non loquens exultauit. id est gauisus fuit ad presentiam verbi per virginem mariā incarnati: sed elizabeth exponit. quo-modo sciendo mirabat: que. s. elizabeth/ clamauit. i. dixit excellenter. i. superemineūs gratiam/ affluentiā. id est largam fecunditatē fructus scilz ventris matris sue marie: hoc est iesu christi dicens. Benedicta tu.

Unde michi quisq̄ putet hoc ait presagium vt deuote me salutet mater regis omnium: ventris mei fructum mutet in nouum tripudium.

¶Construe. (Supple elizabeth) ait. id est dixit/ quisq̄ putet. id est quis est homo qui opinatur vel cogitat: vnde. id est a quo scilicet elizabeth hoc presagium. id est hec annūciatio futurorum: seu gratis humana/ vt mater scilz marie virgo regis omnium scilicet rerum/ salutet me deuote. id est humiliter: et q̄ eius presentia mutet. id est moneat fructum ventris mei (hoc est precursorem dominum) in nouum tripudium. id est gaudium et plausum vel leticiam: quas exultauit infans se reuerendo ad christum.

Virgo dum sic cōmendatur canticum leticie: psallens pure gloriatur in amore gratie: quo beata predicatur in omni progenie.

¶Cōstrue. Virgo scilicet maria commendatur. id est laudatur/ magnificat. &c. Dum scilicet elizabeth psalliens. id est canens dicendo canticum. id est hymnum leticie/ benedicta tu inter omnes mulieres: et ipsa gloriatur in amore pure gratie scilz diuinitatis: quo. id est propter quod scilz maria predicatur. i. magnificatur/ beata. id est benedicta in omni progenie scilicet humane carnis.

Trine deus summe pie regnās eternaliter/ prece virginis marie nos conserua iugiter: vt post finē huius vite viuamus perenniter.

¶Construe. O summe pie deus et trine in personis regnans eternaliter. id est in eternum/ tu conserua. i. custodi nos peccatores/ iugiter. id est clementer/ prece. id est rogatu virginis marie vt viuamus scilicet recti/ perenniter. id est per eum post finem huius vite: hoc est quando ingrediemur viam vniuerse carnis.

¶Ad matutinas hymnus.

16124

Quando salus affutura virgo mater inclyta ge-
nu simplex mente pura/specie pfulgida cū
celesti genitura pcessit in publica.

¶ Iste hymnus similiter canitur ad laudem virginis visitantis suam cognatam
Elizabeth in transmontana abeuntis. ¶ Cōstrue. Virgo mater inclyta .i. glorio-
sa maria existens affutura .i. profutura salus mundi scilz huj⁹ ex⁹ simplex .i. hu-
milis/genu .i. motu⁹ et pura mente pfulgida .i. preclara facit/ pcessit .i. exiuit in
publica .i. manifesta oibus hoibus cū ciecti genitura .i. gñatione diuinitatis.

Caput conterens draconis rubus qui non britur/
aaron virga gedeonis vellus quo perfunditur/hec p-
fecta salomonis que beata dicitur.

¶ Construe. Hec beata virgo maria ascribitur figuris typicis veteris legis. qm
(vt dicitur Gene. iij.) ipsa est cōterens caput draconis .i. contrīpens potestatē dya
boli per suam salutiferam genituram et ipsa est rubus (quem viderat moyses) qui
non vritur (sed incombustus .i. incorrupta pmanens virgo) ipsa virga aaron illius
prophete (data illi in exitu israelitici populi) pfulgida vellus gedeonis quod perfundit
supplie pluuia cum alibi esset siccitas. (Gedeon enim interpretat experimentū ini-
quitatis eorum) ipsa hec maria que dicitur beata et perfecta .id est perfecte com
pleta salomonis. ꝛc. ¶ Aliter. Melius sic. Et perfecta salomo .i. illa quam salo-
mon desiderat dicēs. Mulierem fortem quis inueniet. Et tota pulchra es amica
mea et macula non est in te.

Genitrix emanuelis virga iesse floruit/ostiū ezechie-
lis quod viro nō patuit/mons quo lapis danielis sta-
tuam comminuit.

¶ Construe. (Hic iterum virgini figure typice veteris legis ascribitur p eam cō-
plete.) Nam ipsa genitrix emanuelis (dei nobiscum) vt virga iesse floruit. et ipsa
ostium ezechielis prophete: quod non patuit viro (per ingressum. id est fortitudo
dei) et ipsa dicitur mons quo .id est in quo lapis communuit statuam Danielis (vt
ibidem dicitur.)

Sic in mūdo preter morem notum fecit dominꝰ/ca-
stis mater conditorem circūdat visceribus/terra gi-
gnit saluatorem nubibus pluentibus.

¶ Construe. Dominus in celo notum fecit in mundum. scilicet figuratum mysti-
cum & typicum manifestauit: preter morem .id est humanam consuetudinē ma-
ter scilicet maria circundat .i. obumbrat conditorem deum .i. castis visceribus. id
est almo ventre: terra (pro maria) gignit .id est germinat saluatorē .id est christum
nubibus pluentibus .id est spiritu sancto obumbrante.

Virgo chara charitatis feruens desiderio/caste con-
sanguinitatis fauet ministerio/gaudens huius noui
tatis sancto puerperio.

¶ Construe. Virgo chara scilz maria feruens .id est ardens desiderio cha
ritatis christi fauet .id est assentit ministerio .id est seruitio caste consanguinitat⁊
(quo deus homo factus) et gaudens sancto puerperio .i. genitura gratiosa huius
nouitatis .id est christi incarnati.

Felix domus zacharie talem habens hospitem/ felix cognata marie quam suscepit comitem/ sed iohānis et messye tu distingue limitem.

¶ Construe. O felix domus zacharie. i. patris iohānis (qui interpretat memoria dñi habēs. i. suscipiens talem hospitem. scz mariā grauidam: et o felix elizabeth cognata marie scīz virginis: quam mariam suscepit comitem. id est gratuite accepit sociam itineris et more. sed pro tamen tu distingue. id est differenter pone limitem callem iohānis in vtero elizabeth: et messye. id est christi in aluo marie virginis (Messyas hebraice christus grece vnctus latine.)

Laus sit summo genitori qui regnat per omnia/ laus sit nostro redemptori per quem venit gratia/ procedenti creatori sit equalis gloria.

¶ Constructio plana est de gr̄az actione patri et filio et spiritui sancto.

¶ Ad laudes et ad secundas vesperas.

O Salutaris fulgens stella maris/ generans p̄lem veritatis solem mater bonorum clemens famulorum suscipe votum.

¶ Construe. O salutaris. i. saluificās fulgens. i. splendēs stella maris. s. virgo maria tu es generās p̄lem. s. x̄pm solem veritatis. i. iusticie et tu clemens. i. benigna mater scīz x̄pi: suscipe. i. accipe votum. i. desiderium bonorum famulorum. i. deuotorum tuorum seruorum. ¶ Numerus est syllabarum quum sapphico carmine sed non seruatur ratio temporum seu ḡtratum.

Congratulamur t̄ tuas conamur canere laudes que deo congaudes sed non condignis p̄ualemus hymnis dicere totum.

¶ Construe. O maria nos congratulamur. i. simul letamur: et conamur. id est nitimur canere. i. pangere tuas laudes. id est dulces hymnos: que scīz virgo congaudes. id est simul gaudes deo scīz filio tuo: sed nos non p̄ualemus. i. nō possumus dicere. id est exprimere totum. i. ad plenum condignis hymnis. i. meritis et laudibus (te extollere ꝛ efferre.)

Quam veterana traxit in montana gressu festinam rosam matutinam tibi iubilamus et concelebramus hec tua festa.

¶ Construe. Quam. s. mariam veterana. i. senex elizabeth traxit. s. amore suo festinam gressu. i. velocem cursu in montana. i. in trāsmontana: et ideo nos iubilam⁹. id est cum iubilo cantam⁹ tibi marie rosam matutinam. i. oratione matutinalem et cōcelebramus. i. simul festamus hec tua festa hodierna.

Vocē rachelis exaudi de celis que te nūc orat filiosq; plorat/ potēs regina gratia diuina pellens molesta.

¶ Construe. O potens regina scīz maria exaudi vocem rachelis. i. filius mulieris que orat nunc te: et plorat filios suos: et tu pellens. id est fis expellens molesta. i. molestias nostras: gratia diuina. id est celesti.

16124

O mediatrix orbis reparatrix/laus angelorū/salus infirmorū nostratūq; hostem ꝓcul aīas repume seuū.

¶Construe.O maria mediatrix inter deū et hoiem:et reparatrix.i.restauratrix orbis.i.mūdi gdutiexpīs laus.i.decus angelorū.et salus infirmorū.q; p et tu repume id est expelle seuum hostem.s.antiquum.i.crudelem dyabolum.

Sit bñdicta trinitas inuicta per quā beata virgo coronata meruit frui fructu ventris sui nunc et in euū.

¶Construe.Inuicta.id est inseparabilis trinitas sit benedicta per quam trinitatem beata virgo scīz maria cōronata meruit frui.id est vti fructus ventris sui.id est filio suo christo/nunc.id est iam/et in euum.id est eternaliter.

¶Sequuntur hymni de sancta Anna matre Marie virginis. ¶Ad ꝓmas vesperas.

Ave mater anna plena melle canna: cui marem passa nulla coequanda.

¶Iste hymnus cantꝫ in natali sancte Anne matris marie ꝟginis et ioachin pfis fuit:ex quorū carne vt ex radice ielle virgo maria traxit originem: vt per vētris sui fructū.i.iesum xpm populo xpiano suo deus mitteret redemptōē.Congratulemur ideo felix concio et collectio xpifidelium in ei⁹ laudibus et cum deo devotione resultet.Hec est enī stirpe bñdictionis thece:de qua celestis figulus ollam spei nostre composuit:que ex diuini roris ymbra conceptum verbum dei humano generi peperit incarnatū.ideo dic.¶Cōstrue.Aue anna mater scīz marie/plena melle/et canna.i.stipite vel arundine virge ielle/cui.s.tibi anne nulla mulierū passa: marem.i.habens virum est coequanda.i.assimilanda.

Aue ꝓdicanda superexaltanda/mater matris poli regis atq; soli.

¶Construe.O ꝓdicanda.i.excellenda et superexaltanda/ aue.i.salue scz anna mater matris scīz marie/regis poli.id est celi/atq; ꝓ et soli.i.terre.

Quam vis velit fari siue meditari: reddit sibi votu christus per quem totum.

¶Construe.xps.i.saluator noster/reddit.i.dat/sibi scz anne/votū.i.desiderium/quam.i.magīq;/vis.id est facultas hominis/velit.id est possit fari loqui siue meditari.i.excogitari.Aut quod melius quam referat sanctā annā: et tunc fiet alia constructio per quē scīz xpm factū totum.ꝛc. ¶Alii legunt. Quid vel.s fari siue meditari reddit tibi totum habes per quem votum.

Ergo te rogam⁹ tibi supplicamus/vt quod potes velis ꝓece da nos celis.

¶Construe.O scā anna.Ergo.id est ꝓpterea nos ptōres rogam⁹ te:vt supplicamus tibi.i.supplicater petim⁹:vt velis scīz dare qō potes.i.quod vales rogando apud xpm:et da.i. adimplere cōcede nos scīz petentes christifideles ꝓece scīz tua/celis.id est in celis/ apud nepotem tuum dominū nostrum iesum xpm.ꝛc.

Placans nobis natam mundo per te datam:illa natum suum tu nepotem tuum.

¶Construe.(Et tu sancta anna) sis placans.id est mitigans exorando nobis fide-

libus/natam.id est filiam tuam mariam/datam.id est genitam per te:mundo scꝫ ad salutem vt illis sit placans.id est pacificans/filium suum.id est filium christum tu dico felix anna sis placans nepotem tuum.id est christum.

Laus sit trinitati/laus sit vnitati/laus patri nato/ lausqꝫ paraclyto. Amen.

¶ Cōstrue. Laus.i. honor sit trinitati.i. deo in trinis personis laus sit vnitati.i. deo in essentia laus sit patri/nato.i. filio/qꝫ pro et/paraclyto.i. spiritui sancto.

¶ Ad matutinas hymnus.

IN anne puerperio nox fugit huius seculi: et illuxit cum gaudio dies totius populi

¶ Iste hymnꝰ cantꝫ fit per ecclesiam ad laudē sctē Anne mris Marie. In quo hymnographus nos illā ꝓmendare et laudare exhortat: qz ipa per puerperiū suū.i. mariā totiꝰ populi xpiani salutē et redemptionē genuit: nā per ipsā orta est maria virgo/ꝑ virginē xps salvator. ¶ Cōstrue. Nox.i. peccm originale vel dyabolus huiꝰ seculi.i. huiꝰ mūdi/fugit.i. recessit in puerperio/anne.i. matris marie (hoc est quando Anna peperit mariam) et dies.i. lux vel christus redemptor totius populi scilicet christi fidelis/illuxit.i. resplenduit/cum gaudio.id est hilaritate.

Hec radix fecunda germinat expers cūctis illecebris et germen eius luminat nos sedentes in tenebris.

¶ Construe. Hec scilicet genitura/per annam.id est maria virgo existēs radix fecunda.id est expers immunis/et immaculata/cunctis illecebris.id est omni macula et peccato/geminat.id est gignit/parit et floret: et germen eius scilicet marie/filius luminat.id est illuminat/nos sedentes.id est homines peccatores/degentes in tenebris.id est in vmbra mortis seu peccatis.

Pia mater et humilis/de qua maria prodiit/tuis adesto famulis quos culpa grauis deprimit.

¶ Construe. O pia mater scilicet anna et humilis/de qua.id est ex qua maria scilicet virgo prodiit.id est processit/adesto.id est sis presens tuis famulis (orando ꝓ eis) quos scilicet famulos/grauis culpa.id est ponderosum peccatum nostrum deprimit.id est opprimit torquet.

Iam felix et emerita manes cum summo iudice succurre mater inclyta vt viuamus pacifice.

¶ Construe. Et quia tu sancta anna genuisti mariam: ideo tu manes.id est perseueras iam felix/et emerita.id est liberata ab omni vexatione mundana/vel.id est valde merita cū summo iudice.i. xpo nepoti tuo ergo tu inclyta.i. gloriosa mater Anna/succurre.id est subueni tuis nobis: vt viuamus pacifice scꝫ sancta pace.

Vt quicquid hic deliquimus vite per immunditiam/ abstergas illud petimus per diuinam clementiam.

¶ Construe. O sancta anna nos petimus te vt abstergas.id est deponas quicquid. id est omne illud quod deliquimus.i. peccauimus/hic.id est in hoc mundo per immunditiam.id est inpuritatem et maculam vite scilicet nostre: et hoc per diuinam clementiam.id est per dei potentiam scilicet per christum.

Patri natoqꝫ gloria detur cum sancto spiritu qui per anne suffragia conferet nos in exitu.

16124

¶ Cōstrue. Gloria. i. gratia. actio dei patris pio t/nato. i. filio cum spū scō. q. i. deus/cōseruet. i. pregat nos peccatores in exitu. i. in agone huius vite per suffragia. i. petitiones oratorias anime. scē matris marie.

¶ Ad laudes et vtimas vesperas.

Felix anna pre aliis digna laude fidelium mundum repleuit gaudijs per sacrum puerperiū.

¶ In isto hymno laudatur beata anna atque per puerperiū. id est generationē marie filie sue restauratur nobis quod deliciosa eius per peccatum perdidit. &c.

¶ Construe. Felix. i. gratiosa anna existens digna laude. i. dignior pre aliis sanctis mulieribus fidelium: repleuit mundum gaudijs. i. exultationib⁹ per sacrum puerperium. i. generationem virginis marie.

Hec de carnis propagine mariam nobis protulit/ que suo reddit germine/quod eua tristis abstulit.

¶ Construe. Hec felix anna peperit. i. genuit nobis mariā. s. virginē de propagine. id est de lines carnis. i. sui corporis: que. i. maria reddit. i. restaurat nobis suo germine. i. filio iesu. illud quod tristis eua. i. peccatrix abstulit a nobis.

O vas celestis gratie/ mater regine virginū per te precamur anxie/remissionem criminum.

¶ Construe. O anna vas. i. sinus celestis gratie et mater regine virginū. s. marie nos precamur. i. rogamus anxie. i. suppliciter/remissionem. id est indulgentiā criminū. i. peccatorū. supple dari per te. i. per christum propter te.

Memento mater inclyta/ q̄ potens es per filiam et nobis prece solita/procura dei gratiam.

¶ Construe. O inclyta. i. generosa mater anna memento q̄potens es per filiā scā tuam mariam virginem et procura. i. diligentem curam habeat da nobis christi fidelibus gratiam dei. s. iesu nepotis tui soluta prece. i. assidua rogatione.

Tuisq; donet precibus datoꝛ bonoꝛū omnium vt gaudijs celestibus fruamur post exilium.

¶ Construe. q; pro et/datoꝛ. id est attributoꝛ omnium bonoꝛū. id est tam spiritualium q̄ corporalium deus donet nus precibus. id est rogatib⁹: vt nos fruamur. id est vtamur celestibus gaudijs/ post exilium. id est post miseriam et tribulationem presentis vite.

Patri natoq; gloria detur cum sancto spiritu/ qui p anne suffragia conseruet nos in exitu.

¶ Constructio patuit supra in precedenti hymno.

¶ Sequitur hymnus de beata Maria magdalena. Ad vesperas.

Quilaudemus magdalene lachrymas et gaudium/ sonent voces laude plene de cōcentu coꝛdium: vt concoꝛdet philomene turturis suspirium.

¶ Iste hymnus cantat ad festū beate marie magdalene. In quo autor hymnogra phus vult ostendere magdalenā lachrymari amare de obitu sui sponsi xpi de repul-

chꝰ ꝓditionē querendo eum triste suspirantē ad modū turturis colūbe et postea exultantē ⁊ gaudētem de eius p̄senta ꝓsonali. postea vocem hylaritatis sonātem: quare tunc philomene exultantis auicule ⁊ cantātis dulce cōparat. ideo dicit sic.

¶ Construe. (Nos christicole) collaudemus. id est simul laudare debem⁹ lachrymas. id est tristes ploratus: et ꝓ etiam/ gaudium. id est exultationē et hyllaritatem scilz marie magdalene (supple et nostre) voces exultētes plene laude: sonent. id est pangant de concentu. id est conuenientia vocum: et symphonia cordium. s. nostrorum: vt suspirium (quasi sursum spiratio) id est tristicia turturis illius colūbe cōcordet philomene/illi aui gaudēter cantanti. ¶ Nota hoc magdalum quoddam oppidum fuit. Inde magdalenus magdalena magdalenum adiectiue dicitur hinc lazarus magdalenus. Maria magdalena ⁊c. sic ꝙ magdalena sumit per quandam noticiam ꝓ maria peccatrice. Item dicitur hec magdalene in nomia tiuo: genitiuo magdalenes more grecorum. ⁊c.

Iesum querens conuiuarū turbas nō erubuit pedes vnxit lachrymarum fluuio quos abluit crine tersit et culparum veniam p̄meruit.

¶ hic hymnographus vult innuere ꝙ maria magdalena intrauit domū Symonis pharisei ⁊ leprosi non vocata: nec timuit conuiuas. i. vocatas ad prandiū ꝓpter multam dilectionē xp̄i: ⁊ p̄iam agendam. ¶ Construe. Maria magdalena querens iesum. i. xp̄m non erubuit. id est nō timuit vel verecūdata fuit turbas. i. gentes et homines conuiuaꝝ. id est in cōuiuio existentes/et vnxit scilz vnguento nardipistici pedes christi: quos ꝙz pedes maria abluit. id est lauit fluuio lachrimaꝝ. id est guttulis oculorum suorum: et tersit. id est siccos fecit crine. id est crinibus capitis sui. ⁊ ex hoc promeruit. id est merito obtinuit veniam. id est remissionem culparum. id est peccatorum suorum.

Suum lauit mūdatorem riuo fons immaduit/ p̄tū fudit flos liquorem in ipsum refloruit/celum terre dedit rorem terre celum compulit.

¶ Plus igitur penitens mulier pascebat intus christum q̄s pharisеus foris. Sup conuenienter igitur ingressa est: nonnulla venit inter epulas obtulit lachrymas. Ideo dicit prout sequitur.

¶ Cōstrue. Maria magdalena lauit suum mundatorem scilicet christum (a quo ipsa fuit mundata a vitijs) et fons scilicet salutis immaduit. id est fuit madidus et flos refloruit in pium liquorē et fudit pium liquorem: scilicet in cor marie magdalene: nam celum dedit terre rorem. i. sublimen et raram pluuiam. id est christus dedit marie gratiam: et terra compulit. id est pluuia mitigauit celum celestem regem (contentum ꝓ continente figuratiue.)

In p̄dulci mixtione nardum ferens pisticum in vnguenti fusione typum gessit mysticū/ vt sanetur vnctione vnxit egra medicum.

¶ Dicit autor ꝙ maria magdalena in illa p̄dulci mixtione. i. salubri qua christū vngere volens in domo Symonis ferens nardū pysticum. id est vnguentum aromaticum ex omni bono medicamine ⁊ odore cōfectum gessit. id est habuit mysticum typum. id est secretum diuinum seu statum ⁊ figuram in fusione. i. in spargendō vnguenti supra xp̄m (et est typus mysticus sic) quia egra. i. maria magdalena peccatrix vnxit. id est immaduit medicum scilicet christum (qui dicitur verus medicus) vnctione. s. nardi pystici: vt ipsa sanetur. i. medicetur ab ipso a vicijs corporalibus. ¶ Nota hec nardus/ di. herba est spicosa et aromatica fragili radice ⁊ nigra foliis densa: quarum simmitates cōsurgunt in spicas. Inde hoc nardum di-

16124

tum r vnguentum: et additur piscium. id est purum et fidele.

Pie christus hanc respexit speciali gratia: quia multum hunc dilexit dimittūtur vitia christi quando resurrexit facta est prenuncia.

¶ Cōstrue (Illam igit magdalenā credim⁹ esse de qua marcus testat: septem demonia erecta fuisse: r qr turpitudinis sue maculas aspexit lauāda cucurrit ad fontē mie. i. xp̄m igit) xp̄s aspexit hanc. s. magdalenā/pie. i. clemēter speciali gr̄a. i. oculis mie: ideo vitia. i. pcā dimittunt. s. alli: qr dilexit hunc. i. xp̄m/multum. i. maxime (et depost illa) est facta prenuncia christi. i. nunciatrix quando resurrexit.

Gloria et honor deo qui paschalis hostia agnus morte pugna leo victor die tertia resurrexit cum tropheo mortis ferens spolia.

¶ Cō. Glia r honor sit deo tq. s. xp̄s vt paschalis hostia r agn⁹ morte. i. mortu⁹ p nob: r vt leo victor pugna. i. pugnādo ptra dyabolicā plātem resurrexit tertia die cū tropheo. i. triūpho: et ferens spolia mortis. i. spolium ferit ad inferno dyaboli.

¶ Ad matutinas hymnus.

Estimauit ortulanum/et hoc sane credidit/seminauit enim granū qđ in mentē cecidit/linguam mouit et non manū linguam christus indidit.

¶ Iste hymn⁹ canitur de sancta maria magdalena: qr post resurrectionē illa querens christum in sepulchro: quo nō inuento/circuēs fiendo: tūc xp̄s apparuit illi in forma ortulani: et ideo dicit hymnographus sic. ¶ Cōstrue. Ipsa magdalena estimauit eum fuisse ortulanum: et hoc sane. i. firmiter credidit/enim pro quia ipse ortulanus christus: seminauit granū. i. semen quod cecidit in mentem. s. magdalene illa nouit linguam dicendo. Domine si sustulisti eum dicito michi. et xp̄s indidit. id est imposuit: siue forsas emisit linguam. s. magdalene et non (dico) non mouit manum. s. ad xp̄m: quia dixit noli me tangere. ¶ Nota q ortulanus per u/et sine aspiratione (vt ortus) scribitur antiquitus. hortolanus vero cum aspiratione et o (vt hortus et holus) modo moderni doctores scribunt: ideo elige et tu.

Non agnouit figurale latentem imagine/mentis agrum spiritali excolentem semine: sed cum eam speciali designauit nomine.

¶ Cōstrue. (Supple maria magdalena) nō agnouit latentē. i. abscōditū xp̄m figurali imagine figura hois hortulani excolentē. i. exorantē. agrū mētis cor sine memorie: spirituali semine. i. gratia verbi seu fidei: sed cū pro qñ supple xp̄s designauit id est nominauit eam speciali nomine. s. proprio (Maria mulier noli. rc.)

Hec a iesu iesum querit sublatum conqueritur iesum intus mente gerit iesus presens queritur mentem colit mentem serit iesus nec percipitur.

¶ Cōstrue. hec. s. magdalena: querit iesū ablatū. i. subtractū et alibi sepultū (putabat enim eū fuisse furatū ex sepulchro) r ꝙquerit. i. lamentat a iesu r hoc vo in forma ortulani (dixit enim si sustulisti eū dicito michi) r hec gerit. i. habet iesum int⁹ mēte. i. i corde suo ē presens iesus querit. s. magdalena (supple ille) colit. i. exarat mē

tem.s. magdalene: et fient.i. plantatum mentē.s. mulieris nec ieiunus verus xp̃s percipitur.i. perficit aq̃scitur in forma ortulani.s. a maria magdalena.

Ieiu bone ieiu pie quid te monstrans latitas quid occultas te marie mētem cuius habitas in tus plenabera die nescit nisi veritas.

¶ Construe. O bone ieiu/o pie ieiu/quid.i. ad quid/tu monstrās.i. ostendēs te sub forma ortulani/latitas.i. occultas te ieiunum ipsi magdalene/quid.i. ad q̃d tu occultas.i. abscondis te eternus per visum marie cuius mentē.i. pectoris habitas. nam ipsa intus plena vero die. sed nescit eternus nisi veritas supple aperiatur et pateat. Aut seqũs nescit vbi veritas supple sit.

O q̃ mire ieiu ludis his quibus diligeris: sed cum ludis nō illudis nec fallis nec falleris sed excludis quos includis notus non agnoscēris.

¶ Construe. O ieiu q̃ mire.i. mirabiliter ludis.i. iocunderis eū his quibus.i. a quibus diligeris: sed eū pia quando tu ludis non illudis.i. non decipis eos nec falleris sez aliquos/nec falleris.i. nō deciperis a quibus sis/sez tu expendis.i. excusas illos quos includis.i. quasi eligendis in tua gratia: et tu es notus secundum humanam carnem/nec agnoscēris. id est percēperis secundum diuinitatem.

Gloria q̃ honor tibi spes vita lux anime/per quem sperant se proscribi libro mortis pessime/presēt tibi nos ascribi libro peccatricis lachryme.

¶ Construe. Gloria et honor sup. sit tibi.i. deo o spes nostra vita et lux anime nre per quē.s. deū boies xp̃iani sperant sese proscribi.i. apud a scriptura remanere.s. in libro mortis pessime.i. inferni/et lachryme.i. gutte peccatricis.s. magdalene presentē.i. damnos xp̃ianos/ascribi.i. annumerari tibi.i. in libro vite.

¶ Ad laudes et secundas vesperas.

O maria noli flere iam non queras alium ortulanus hic est vere q̃ colonus mentium intra mentis ortum quere mentis operarium.

¶ Construe. O maria sez magdalena noli flere/nō queras.id est intendas alium iam temporis nisi presentem. hic est ortulanus vere.id est verax/et colonus.id est agricultor seu orticula mentium sez fidelium/et quere operarium sez iesum verus intra ortū.i. septū/mentis.id est cordis tui. ¶ Nota ortus ab orior quādo componitur sine aspiratione scribitur: quia in eo semper aliquid oritur. Cum vero ab holus holeris. quia continet holera retinet/h̄ p̃m aliquos.

Unde planctus et lamentū quid mentem non erigis quid revoluis monumentum tecum est quem diligis iesum queris et inuentum habes nec intelligis.

¶ Construe. (O sancta magdalena) vnde planctus.id est ploratus/et lamentum: id est lamentatio.i. quare ploras/quid.id est ad quid non erigis. id est furtim regis/mentem fallaci via/quid.i. ad quid/revolvis.id est volues monumentum. id est sepulchrum/ipse est tecum quem diligis. tu queris iesum et habes inuentum scilicet in corde/et nec intelligis.id est non sapis.

16124

Unde gemis vnde ploras verum habens gaudium/
in te latet quod ignoras doloris solatiū: intus habes
queris foris languoris remedium.

¶ Construe. (O maria magdalena) habēs ver. gaudiū/vnde.i.cur/gemis.i.suspi
ras/vnde.i.quare ploras(nam)solatium.i.remedium doloris/latet.i.abscōditur.
in te quod ignorasset tu queris foris scilicet in monumento remedium languoris
scilicet christum:et habes intus scilicet in mente christum.

Jam non miror si nescisti magistrum dum seminat
semen quod est verbum christi te magis illuminat et
rabboni respondisti cum mariam nominat.

¶ Construe. (O maria magdalena) ego non miror si nescisti.id est nō nouisti ma-
gistrum tuum (iam temporis) dum seminat vt ostulauus: sed pro tamē/semē illud
quod est verbum christi illuminat te magis/cum.id est quando/ipse nominat.id
est vocat te mariam/respondisti rabboni.id est magister mi vel rabbi.

Pedes christi quos lauisti fonte lota gratie quam ab
ipso recepisti funde rorem venie/resurgentes quem
vidisti fac consortes glorie.

¶ Construe. (O maria magdalena) tu lota.id est munda fonte gratie scilicet xpi
lauisti pedes christi quem scilicet fontem gratie tu recepisti ab ipso scilicet christo
funde.id est infunde nobis/rorem.id est donū/venie.id est gratie.resurgentis scili
cet christi: quem tu vidisti in orto seu via: et fac nos consortes. id est concives glo-
rie scilicet christi: et hoc per tuas preces et tua merita.

Gloria & honor deo cui⁹ pfert gra inuitāti phariseo
marie suspiria: cenā vite qui dat reo gre post prādia.

¶ Cōstrue. Gloria et honor. idest laus sit deo scilicet omnipotenti. cuius gratia.id
est virtus gratiosa/prefert.id est preponit: hoc est illi magis placet/suspiria.id est
trenose lamentationes marie peccatricis (inuitanti phariseo symoni) qui scilicet de
us dat cenam.id est requiē vite scilicet eterne nobis post prandia.id est post cor-
ruptionem diei gratie scilicet diuinitatis.

¶ Sequitur hymni de sancto spiritu. In die penthe
coses ad primas vesperas. Jam christus astra. ꝛc.
Et similiter iste. Impleta gaudent. isti hymni exposi
ti sunt supra. folio. xxix.

¶ Per hebdomadam hymnus.

Beata nobis gaudia/anni reduxit orbita/cum
spiritus paraclytus/effulsit in discipulos.

¶ Autor de isto hymno declarat sup verbo apparuerunt aplis. ꝛc. dispūte lingue
tanq̄ ignis. Postq̄ apparentibus linguis igneis im⁹ facta sunt corda flāmāta cur
be credentes eos fuctare crupalis multi. ¶ Iste hymnus cantā infra octauas pen
thecostes per hebdomadā. Declarans qualiter spiritus sanctus repentino sonitu
super discipulos venit: z mentes carnalū in sui amorē permutauit. ¶ Cōstrue. Or
bita.i.circulus anni/reduxit.i.iterū ad solemnizandū duxit nobis.s.xpicolis/beata

gandia.i.gloriosas exultationes.i.in spūs sanctificō pro qñ spiritus paraclytus id est consolator almus/effulsit.id est resplenduit in discipulos scilicet eptūs.

Ignis vibrante lumine/lingue figuram detulit verbi vt essent perflui/et charitate feruidi.

¶ Cōstrue. Vibrāte lumine.i.resplendēte gra spūs ignis quē effulsit spūs sctūs in discipulos/detulit.i.habuit/figurā.i.dispositionē/lingue.i.naturalis/vt discipuli essent pflui verbis.i.procul seminantes verba sub diuersis paratibus linguaꝝ.et supple essent feruidi.id est feruentes et calidi in charitate scilicet diuina.

Linguis loquuntur omniū pauent turbe gentilium multo madere deputant quos spiritus repleuerat.

¶ Construe. Sup.discipuli feruidi in charitate loquunt linguis olim scz populoꝝ turbe gentiliū.i.hoies diuersaꝝ nationū/pauēt.i.p auorē habēt:qz nūqz talia audiuere inde deputant.id est credunt illos madere multo.id est humefactos nouo vino quos scilicet discipulos spiritus sanctus repleuerat gratia.

Patrata sunt hec mystice / pasche peracto tēpore/sacra dierum numero quo lege fit remissio.

¶ Construe. Peracto pasche tpe.i.xpo resurgēte:hec sūt patrata perfectē terminata mystice.i.figurate/sacro numere dierum scilicet quinquaginta.s.penthecostes quo scz tpe fit remissio ex lege in veteri lege figurato.

Te nunc deus pissime/vultu precamur cernuo/illapsa nobis celitus/largire dona spiritus.

¶ Cōstrue. O pissime deus nos precamur.i.rogam⁹ te nunc tpis/cernuo vultu.i. humili voluntate et voto(per vultum hominis voluntas animi ostenditur)largire id.est concede nobis dona spiritus sancti/elapsa.i.emissa/celitus.i.diuinitus.

Duduz sacrata pectora/tua replesti gratia/dimitte nunc peccamina et da quieta tempora.

¶ Cōstrue. O deus tu replesti.id est repleuisti tua gratia spiritus sancti amore/sacrata pectora.id est sacra corda apostolorum/dudum.id est diu temporis/dimitte.id est indulge nunc temporis/peccamina.id est nostra peccata:et da nobis quieta.id est tranquilla tempora scilicet vite eterne.

Sit laus deo patri.&c. vt supra.

¶ De sancto vincentio martyre.

Christi miles gloriosus leuita vincentius/vt tribunal sponte rogum conscendit intrepidus cuius salis crepitantis per corpus minutie.

¶ Iste hymn⁹ camē ad laudes et stās vesperas de scō vincētio. In quo hymnographꝰ vult ostendere martyꝝ eꝰ pallium esse sub daciano presside gentile et sacrilego. Declarās quō fortius vincētius dei athleta candētis ferri machinā seu rogū vltro ascendit et ad tribunal(vt victor et miles xpi p fessione alacrē excurrit)et quasi iter rotquet/si agellat/et exurit:et quō leuita vincentⁱ dyaconꝰ arcē accepit. Similiter quō salis ignibꝰ sparsim crepitantes minutie per membra eiꝰ diffluūt et tñ dem inter hec ota tormēta manet dei seruꝰ immotꝰ in celū erectis oculis xpm precabat quō d̄. ¶ Cō. Christus.i.unctyꝰ miles xpi vincentⁱ leuita(A leui filio iacob. Leuita hebraice/dyaconꝰ grece/minister latine dr)intreptus.i.nō timēs/tōscen-

16124

dit.i.ale dit/sydus.i.volitare/rogū.i.ignē pro ipso facto/vt.i.sicut fecit ad tribu e nal.i.iudicii Daciam presidis(aduerte constructionem).

Sparsim ibant atq; pume bernabātur sanguine inter hec manet immotus ille dei famulus ozans xpm in sublime erectis luminibus.

¶Construe. Per cuius.i.vincentij corpus minutie.id est parue particule seu portiones crepitantis salis.id est sonantis z crepitum facientis dum cremantur/ibant id est iutrabant/sparsim.id est spergendo/atq; pro et/pume.id est carbones yni z recentes/vernabantur.idest splendebant sanguine.scilicet martyrij pre ardore illo scilicet martyr dei famulus/manet.i.perseuerat immotus inter hec scilicet martyria,sed rectus in numbus.s.i.in sublime.i.in celum ozans christum.

Gloria et honoz deo vtrozquo altissimo vna patri filio oz inclyto paracyto/cui laus et potestas in sempiterna secula.Amen.

¶Cōstructio est plana.Gloria et honor vtrozquo sit deo altissimo/vna.i.equaliter patri et filio et inclyto paracyto.i.glorioso spiritui sancto.i.trino et uno personis/cui.s. yni deo soli est laus et potestas per eterna secula.Amen.i.ita fiat.

¶Finis.

¶Sequitur tabula hymnozū precedentiū secundum ozdinem alphabeti.

A solis ortus cardine folio.v.
A patre vnigenitus vi.
Andreas pie sanctorum xi.
Ales dei nuncius xv
Aurora iam spargit xix.
Audi benigne conditor xxi.
Aurora lucis rutilat xxvi.
Ad cenam agni xxvij.
Adesto sancta trinitas xxx
Aue maris stella. xxxiij
Aurea deser. xxxvij.
Aurea luce xxxv
Almifice custode seculorum xxxviij
Ante mater anna l.
¶Beata nobis gaudia lij.

¶Conditor alme syderū ij
Christe redemptor omnium xij
Custos paterni luminis xiij
Celi deus sanctissime xvi
Christe qui lux es. xx
Clarum decus ieiunij xxij
Cultor dei memento xxiij
Crux fidelis. xxv
Chorus noue hierusalem. eodem
Christe sanctorum decus. xxvi.
Christe redemptor olim cō. xxvij.
Celestis formam glorie. xiv.
Collaudemus magdalenē li.

Christi miles glorioiosus liij.

¶Deus creator omnium. vi
Deus tuorū militum. xxxix.

¶Eterne rerum conditor. viij.
Ecce iam noctis. ix.
Eterni celi gloria. xviij.
Ex more docti mystico. xix.
Ecce tempus idoneum xxi.
Eterne rex altissime xxvij
Exultet celum laudibus xxxviij
Exultet cor precordijs. xlvi
Eiusmodi ostilamnis liij.

¶Festum matris gloriose. xlviij.
Felix anna pre aliis. l

¶Gloria laus et honor. xli
¶Gallis herodes impie. v.

¶Iam lucis orto sydere. x.
Immense celi conditor. xiiij.
Iesu quadragenarie. xxij.
Iesus saluator seculi xxvi
Iesu nostra redemptio. xxviij.
Iam xps astra ascenderat xxix.
Iesu saluator seculi redēp. xxxvij
Iste confessor. xl.

Tabula.

Jesu redemptor omnium. xl.
Jesu corona virginum xlii.
Jucundus nimis. xliij.
Jesu quicunq; memoria. xxxiij.
Jesu auctor clemencie eodem.
Jn anne puerperio. li.

¶ Lucis creator optime xl.
Lux ecce surgit xxvij.
Lustra sex qui iam peracta. xxxv.

¶ Magne deus potencie. xvij.
Martyr dei qui unicum. xxxviij.
Mundi salno aduture xlij.

¶ Nocte surgentes ix.
Nunc sancte nobis. x.
Nox et tenebre xvi.
Nox atra rerum. eodem.

¶ O pater sancte mitte. xxx.
O lux beata trinitas xxxi.
O gloriosa domina. xxxij.
O ꝙ gloriosa. xxxvi.
O salutaris hostia xlvi.
O nata lux de lumine eodem.
O salutaris fulgens xlix.
O maria noli flere. lij.

¶ Primo dierum omnium lvj.
Plasmator hominis. xvij.
Pange lingua gloriosi prelium. xxxij.
Pange lingua gloriosi corporis. xlviij

¶ Quod chorus vatum. xxxij.

Quem terra pontus etherea. eodem.

¶ Rector potens x
Rerum deus xi.
Rerum creator optime xv.
Rex gloriose martyrum. xxxx.

¶ Saluator mundi domine v.
Sancte dei preciose xij.
Somno refectis artubus xiij.
Splendor paterne. eodem.
Summe deus clementie xx.
Summi largitor premij xx.
Sermone blando xxvij.
Sanctorum meritis. xxxx.
Salue festa dies xliij.
Sacris solemniis eodem.

¶ Te lucis ante terminum. iij.
Telluris ingens. xv.
Tu trinitatis. xvij.
Tu christe nostrum gaudium. xxx.
Tu christe splendor xxxvi.

¶ Vox clara. iiij.
Verbū supernum prodiens a patre iij.
Vem redemptor gentium iij
Vexilla regis prodeunt xxij.
Vem creator spiritus xxx
Urbs beata hierusalem. xxxi.
Ut queant laxis xxxij
Virginis proles xl.
Verbum supernum prodiēs nec patris linquens. xlv.

¶ Habes lector emendationes hymnoꝝ scḝm vsum (vt dicit) Sar. diligenter castigatas ⁊ auctas. Impressas Londonij per wynandum de. Worde cōmorantem in vico vulgariter nuncupato (the fletestrete) in signo solis. Anno dñi. M. cccc. et. xij. viij. die mensis Maij. Deo sint grate. Amen.

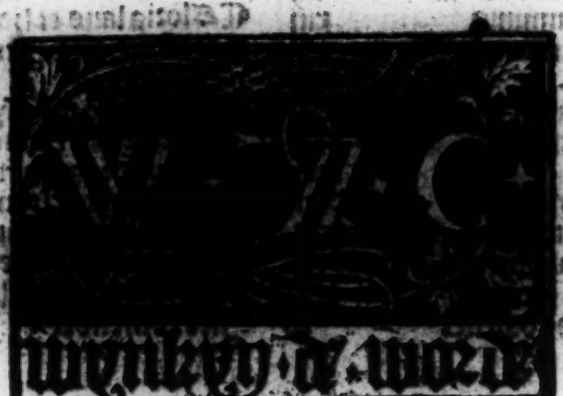

16124

Expolitio lequentiaꝝ totiꝰ anni lcdm vlum Saꝝ diligentiſſime recognitarum multꝭ elucidationibꝰ aucta. Impꝛeſſa p Wynandū de Woꝛde hac in vꝛbe in parro chia lctē bꝛigide i vico anglice nūcupato (the fleteſtrete) ad ſignū ſolis ꝛmoꝛantē.